

Kungl Utrikesdepartementet

Avd: P

Grupp: 2

Mål: Eu^I

Efterforskning av

Raoul Wallenberg

1952, febr. - maj

Berlin den 28 januari 1952.

1 bil.

Personligt och strängt förtroligt.

Hemlig.

Stockholm den 4 februari 1952.
Överl. jämte bil. för kännedom
till Kommissarie Danielsson,
Enligt uppdrag:

Engfeldt.

Byråchef.

(Anmärkt för Kabin. 2/2)

aa
sch

Exp. 1/1

Herr Utrikesråd,

I Bratts frånvaro ber jag få erkänna mottagandet
av Edert handbrev den 21 denna månad angående Hille.

Närslutet ber jag få översända avskrift av en den
23 januari daterad, denna dag mottagen skrivelse från
tyska röda korset i samma ärende. Däri framgår, att man
genom två från varandra helt skilda kanaler kommit fram
till samma adress vad angår Erhard Hilles hustru, nämligen:
Bloaschutz i Kreis Bautzen. Den senare kanalen, DRK:s
efterforskningscentral, ligger i München.

Efter mottagandet av denna skrivelse har jag in-
hämtat, att det däri omnämnda lägret 7027/I - där alltså
Erhard Hille ännu skulle ha befunnit sig den 23 januari
1948 - enligt tyska röda korsets matriklar ligger i
Krasnijgorsk vid Moskva. Det uppges vara ett biläger till
huvudlägret 7027, vilket likaledes lär ligga på nu nämnd
ort.

I enlighet med Eder önskan har jag hos tyska röda
korset hemställt om ett fotografi av Erhard Hille. Enär
man där icke förfogade över någon bild av honom, lovade
man genast tillskriva Hilles maka med uppmaning att insän-
da ett fotografi "för att underlätta efterforskningarna

after honom".

Med utmärkt högaaktning
René Belding
(René Belding)

Avskrift.

DEUTSCHES ROTES KREUZ
Landesnachforschungsdienst
Berlin

Berlin-Dahlem, den 23.1.1952.
Im Dol 2
Fernruf: 76 07 36/37

Unser Zeichen: LVK: 183 964
Ch-Ö/Pt

Bezug:

An das
Königl.
Schwedische Generalkonsulat,

B e r l i n W 35
Rauchstr.25

Herrn
Rechtsanwalt Dr. Behling,

B e r l i n W 30,
Neue Bayreuther Str.3

Betr.: Erhard H i l l e, geb. 2.2.1913.

Bezug: Nachstehende Schreiben.

Im Anschluss an die Ihnen übersandte Mitteilung des Ev. Pfarramtes aus Grosshartmannsdorf übermitteln wir Ihnen nachstehend ein direkt eingegangenes Antwortschreiben der Mutter des Obengenannten vom 16.1.1952:

"Betr.: Erhard Hille, geb. 2.2.1913.

Bezugnehmend auf das Schreiben v. 11.1.1952 teile ich
Ihnen die Anschrift von der Ehefrau meines Sohnes mit:

Frau Hildegard Hille, Bloaschütz üb. Bischofswerda,
Krs. Bautzen/Sa., (Ostzone).

Mein Sohn Erhard hat von 1926 - 1932 in Bautzen, Schiller-
Str. in der Oberschule mit Aufbauklassen studiert, sonst
hat er nicht in Bautzen gewohnt. Habe noch nie eine Nach-
richt über meinen Sohn Erhard irgend von einem Heimkehrer
oder Kriegsgefangenen erhalten."

In gleicher Angelegenheit erhielten wir von der DRK-Nachforschungs-
zentrale unter dem 11.1.52 folgende Mitteilung:

"Bei unserer Karteiüberprüfung fanden wir nachstehende
Meldekarte vor:

H i l l e, Erhard, Otto geb. 2.2.13, beheimatet in
Berlin-Staaken, Schulstr. 73, hat an seine Angehö-
rigen letztmals am 23.1.48 aus dem Lager 7027/I
geschrieben.

Die Meldung erstellt: Frau Hildegard Hille, Ehefrau, der-
zeit wohnhaft in Bloaschütz üb. Bischofswerda/Sa. Krs. Bautzen.
Wir erhielten bisher keine Heimkehrermeldung.
Nachstehend geben wir Ihnen Heimkehrer bekannt, die sich
nach Januar 1948 im Lager 7027/I aufhielten:

b.w.

Dr. Brauns, Gerhard, (22b) Honnef.Krs.Neuwied	10/44 - 5/48
Baüber, Viktor, (22c) Düren Krs.Saarlautern	2/48 - 9/48
Wagner, Karl, (14a) Mühlacker,Lieningerstr.12	8/44 - 4/48
Notter,Paul, (14a) Holzgerlingen/Böblingen Tübinger Str. 32	5/45 - 9/48
Dr. Schwandner, Walter, (14a) Heubach, Krs. Schw.-Gmünd, Bahnhofstr.19,	2/49 - 12/49
Dr. Kinzler,Otto,(17a) Mannheim-Neckarau, Schulstr. 46	5/49 - 12/49

Unsere Unterlagen über Gefängnisse sind z.Zt. nicht
griffbereit. Wir verständigen Sie gegebenenfalls."

Wir bitten um Kenntnissnahme und hoffen, Ihnen einen Dienst
erwiesen zu haben.

u/Zöfelft

u/Oehlschlager

Röd lapp. 138

2-252

p 2 Rev

Jul. 2/2

ROYAL
SWEDISH LEGATION

Tel Aviv den 26 januari 1952.

Strängt förtroligt och personligt.

(Anmärkning för Koh.-sekreteraren)

ss
s.s. 2/2

Ärendets Kon

Broder,

s.s.

Det uppdrag jag erhållit att söka taga reda på den rumänsk-judiske advokaten Friedman är givetvis icke lätt att utföra. Friedman är ju ett högst vanligt judiskt namn och vi känna ej ens till hans förnamn.

Den enda möjligheten att nå till ett resultat är att kontakta de myndigheter, som utfärda identitets- och livsmedelskort, ty i deras register figurerar nästan hela Israels befolkning. Jag har därför vänt mig till dessa myndigheter, vilka utlovat största diskretion. I bästa fall måste man räkna med några veckor för att gå igenom de olika registren.

Med vänligaste hälsningar
Din tillgivne
M. Hedén

Herr Utrikesrådet S. D a h l m a n,
Kungl. Utrikesdepartementet.

Röd lapp.

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN

143
2-2-52 - Yuh. 1/2 ✓
P 2 Ann
Köpenhamn den 1 februari 1952.

Strängt förtroligt.

1 bil.

Hemlig.

Stockholm den 4 februari 1952.
Överlämnas jämte bilaga för kännedom till Kommissarie Danielsson, Stockholm.

Ann

2xf. *Stig Engfeldt.*
Tjff. Byråchef.

Broder,

S.E.

Som ett led i de förhör med danska medborgare, vilka återvända från sovjetrisk fångenskap, rörande eventuell kontakt med Raoul Wallenberg ha polisvederbörande här fått fram en upplysning från en viss ^{Curt} Carl Deutschbein som skulle ha talat med tvenne medfångar till en svensk diplomat, som vistats i lägret Krasnogorsk vid Moskva. Brandel har tidigare till sekreterare Engfeldt inberättat vad han underhand erfarit i saken. Från utrikesministeriet ha vi nu mottagit avskrift av skrivelse från polisvederbörande till justititeministeriet, vilken jag överlämnar härmed. Den bekräftar i allt väsentligt, samt kompletterar, underhandsuppgifterna; men dessutom framgår av densamma att en viss dansk medborgare, som ännu befunne sig i rysk fångenskap och tidigare varit i Krasnogorsk, möjligen skulle kunna lämna ytterligare upplysningar.

Uppgifterna från Deutschbein äro uppenbarligen icke så helt färskas som vi hoppats, enär den bilagda skrivelsen är daterad 9 januari.

Min tjänst
H. Dahlman

Utrikesrådet Dahlman,
Utrikesdepartementet.

P.S.

Man borde kanske be danska vederbörande fråga Deutschbein om han kan erinra sig när hans sagesmän varit samman med den svenska diplomaten?

Beit Brandel
om besökade
vid Telefoncentralen
i förflutna tid.
S.E.

Beit Brandel
om besökade
vid Telefoncentralen
i förflutna tid.
S.E.

Afskrift.

POLITIETS EFTERRETNINGSTJENESTE,
Politigården,
København V.
AN/AU.

En række af pladser, gub. J
Brændt med 1/2
Shall van 52 S.L.
2 2
København, den 9. januar 1951.

Lb. nr. 4572/51.
Brev nr. 4743.

Under henvisning til tidligere brevveksling, senest justitsministeriets skrivelse af 19. september 1949 (5.k.journ.nr.1948/808) vedrørende den forsvundne svenske diplomat,

Raoul WALLENBERG.

skal jeg meddele, at den d. 28. juli 1951 fra sovjetrussisk krigsfangenskab løsladte danske statsborger, Curt DEUTSCHBEIN, Sønderborg, bl.a. har oplyst, at han i 1948 under sit ophold i fangenskab talte med en forhenværende oberstløjtnant ved navn DIETRICH, der havde opholdt sig i lejren i Krasnogorsk ved Moskva. Dietrich, der senere skal være blevet idømt 25 års strafarbejde, oplyste over for Deutschbein, at han i førnævnte lejr havde været sammen med høje embedsmænd og diplomater, heriblandt en svensk diplomat, hvis navn Deutschbein dog ikke i dag kan erindre.

I december 1949 traf Deutschbein i fangenskab sammen med den tidligere græske konsul i Berlin, AHLEROS, fra Athen, der fortalte, at han i flere år havde opholdt sig i Krasnogorsk, hvor han havde været sammen med en svensk diplomat, hvis navn han dog ikke kendte, og som senere var blevet flyttet fra lejren, muligvis efter at være idømt straf. Ved Deutschbeins hjemrejse opholdt Ahleros sig endnu i lejr 7134 i Kiev.

Deutschbein har endvidere oplyst, at den danske statsborger, Hans DIRCHSEN, der endnu befinder sig i sovjetrussisk krigsfangenskab, muligvis kan give nærmere oplysninger om den svenske diplomat, idet Dirchsen har haft ophold i lejren i Krasnogorsk.

Det tilføjes, at man fortsat vil drøge omsorg for, at danske statsborgere, som vender tilbage fra fangenskab i Sovjetunionen, vil blive udspurgt om, hvad der måtte være dem bekendt vedrørende Raoul Wallenberg.

E. Brix.

Justitsministeriets
Til 5. Ekspeditions kontor 1948 Nr.808.
justitsministeriet.

p.v.c.
BH/DR.

347

2.2.52

02 Jun

Köpenhamn den 31 januari 1952.

Strängt förtroligt.

Sub. 2/2

aa
se skr. 1/2
Nack-Fris - Dahlman
sk
4/2

N. 2. Broder,

Jag har på utrikesministeriet under hand fått vissa uppgifter rörande polisförhör med en dansk medborgare som nyligen återvänt från fångenskap i Sovjetunionen, och som där skulle ha träffat två personer vilka sagt sig ha suttit som fångar tillsammans med en svensk diplomat.

Vi avser att söka inkomma med ett skriftligt besked härom från danska vederbörande - varom vi fått löfte - såsom ett led i den serie uppgifter vari bilagan till min chefs handbrev till Dahlman av den 14 dennes ingår. Men med hänsyn till fördröjningsmomentet i det förfarandet har jag inte velat underlåta att snarast preliminärt redovisa följande:

Dansken ifråga, vars namn vore Curt Deutschbein, hade dels år 1948 talat med en tysk officer vid namn Dietrich och dels 1949 fått en uppgift från en f.d. grekisk konsul i Berlin, Ahleros. Båda dessa voro vid tillfällena ifråga sagesmannens medfångar. Tydligen hade det första samtalet ägt rum i lägret Krasnogorsk nära Moskva, det andra på annat ställe, också i fångenskap. Såväl Dietrich som Ahleros hade för Deutschbein uppgivit att de i Krasnogorsk-lägret träffat en svensk diplomat, vars namn de dock båda glömt.

Dessvärre hade Deutschbein ingenting sagt om tidpunkten då Dietrich resp. Ahleros (sist) träffat svensken.

Nämnde Ahleros hade, enligt Deutschbein, ännu den 28 juli 1951 befunnit sig i Kiev som fånge i läger nr 7134.

Pik till: me

Förste Brandes

AVD.	GR.	MÅL.
P	2	En ^I

Telegram i blankett chiffer från
Budapest

Avsant den 4 / 2 19 52 kl. 19.00

Ankom den 5 / 2 19 52 kl. 08.00

Utskrivet i 3 exemplar.

Detta är originalet.

*12 Mr. Bohren,
2 Washington D.C.*

*SS.
a*

11. För Dahlman. Ditt handbrev den 18 december angående Bendel-frågan. Ingen diplomatlista har utgivits här 1946. Amerikanska beskickningen saknar förteckning över å densamma anställda diplomater och tjänstemän 1946, beroende bl. a. på täta personalbyten och att ett stort antal ut-siders vid hjälporganisationer, olika kommissioner etc. tilldelats diplomatiskt status. Amerikanska beskickningen föreslår, att frågan upptages med State Department.

Tamm

Löd lapp.

196 5/2 52

P R 100

Prag den 1 februari 1952.

Personligt och Strängt förtroligt.

Överlämnat av ex. Danielson
handom till Kons
s. 6/2

Beord. inlämnat till Kons
Anm. till Kons.
s. 5.

D. 9

Broder,

5.4

Med anledning av Ditt handbrev den 18 nästlidne januari rörande en polack vid namn Adolphe Kon vill jag meddela, att jag idag haft ett längre samtal med Israels minister, hr Kubovy, i saken. Den sistnämnde, som likaledes är ackrediterad i Warszawa och i morgon avreser dit på ett kortare besök, lovade att göra allt vad han kunde för att verifiera Kons uppgifter. Han framhöll emellertid, att det vore förenat med stora svårigheter, varför han icke kunde garantera att ett tillfredsställande resultat skulle kunna uppnås. Min sagesman skulle likaledes söka förskaffa sig informationer till belysning av hr Kons tillförlitlighet som vittne. Han hade synbarligen icke förut hört talas om denne.

Kon
Sven Allard

Utrikesrådet D a h l m a n,
Kungl. Utrikesdepartementet.

(Sven Allard)

röd lapp.

223-3727a

P2 Iu I

Överlämnad 6/2 av Kom.

Danielsson, som läst ut verk-
ställa översättningen och
som har original. ss

no/ R7
S.S.

Översättning från italienska till svenska av ett brev,
som skrivits av italienska medborgaren Giovanni Ronchi.

Jag undertecknad Giovanni Ronchi, född Francesco i
Solofra (Avellino), anställd vid utrikesdepartementet, för-
klarar som följer:

I september 1944 då jag befann mig i Bulgarien och
tjänstgjorde vid italienska legationens kansli, invaderade
och ockuperade ryska trupper detta land. I september samma
år försökte jag tillsammans med andra medlemmar av legatio-
nen och tillsammans med några personer från den tyska lega-
tionen att begiva mig till Turkiet men jag överraskades och
arresterades tillsammans med alla mina reskamrater på statio-
nen i Rakovsky av en sovjetrysk militäravdelning. Vi blevo
transporterade per flygplan till Dobrice och alltjämt per
flygplan till Moskva, där vi blevo inspärrade i Lefortov-
skajafängelset. Jag blev insatt i cell nr: 152 tillsammans
med två andra kamrater. I denna cell kvarhölls jag ända
till den 5 april 1948. Denna dag överfördes jag till cell
nr: 144, där jag kvarstannade till slutet av juli 1949.
I april 1950 överfördes jag till Butyrkafängelset, där jag
kvarstannade till dess jag befriades den 6 september 1950.
Vi blevo för första gången efter 72 månaders enskilt fängel-
se transporterade per järnväg till Wien, där vi internerades
i ett koncentrationsläger i Wiener - Neustadt där vi höllos
internerade till den 6 oktober 1950. På dagen för vår fri-
givning överlämnades vi till italienska legationen i Wien.

Under tiden jag var inspärrad i cell nr: 152 i Lefortov-
skajafängelset uteslutande tillsammans med herr Claudio de

Mohr, italienare, anställd vid italienska legationens press-
avdelning i Sofia, och dr. Karl Supprian, generalsekretera-
re vid tyska kulturinstitutet i Bukarest, erhöles kontakt ge-
nom vanliga knackningar i väggarna med grannarna i cell nr
151, i vilken den 20 april 1945 inspärrades två nya fångar
och just herr Roedel, legationsråd vid tyska legationen i
Bukarest, och herr Raoul Wallenberg. Detta erfor jag från
mina cellkamrater. Herr Wallenberg meddelade i det följande
att han var svensk diplomat, som skickats med ett uppdrag
till Budapest av sin regering för att sysselsätta sig med
frågor angående judarna gentemot regeringarna i Budapest
och Berlin. Jag erfor även att han hade blivit arresterad
i Budapest av sovjetiska trupper. Jag kommer icke ihåg
datot för Wallenbergs arrestering, men jag kan försäkra att
arresteringen måste ägt rum under januari månad 1945. Wallen-
berg hade sedan överförts till Moskva och inspärrades den
20 april i cell 151. Jag känner icke till var han tidigare
varit inspärrad. Jag kan inte säga annat utöver vad ovan an-
förts än att han var vid god hälsa.

Jag skulle kunna bekräfta att beträffande herr Raoul
Wallenbergs identitet icke finnes någon som helst tvivel.

In fede.

Ronchi Giovanni.

Alger den 17 december 1951.

*Översättningens riktighet i sak
bevisas.*

*Stockholm d. 4/2 1952
Otto Arnholm*

AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Em ^I

Telegram i blankett chiffer från
Budapest

Avsant den 6 / 2 1952 kl. 21.00

Ankom den 7 / 2 1952 kl. 08.00

Utskrivet i 3 exemplar.

Detta är originalet.

A. 9.

Hr. Westman, 52.
Paris 12/2 52.

12. För Dahlman. Ditt handbrev den 10 januari. Geza Palfy befinner sig ej i Ungern. Familjen Palfys förtroendeman, f.d. ungersk minister i Frankrike, Paul Auër, verksam i organisationen europeiska rörelsens central och östeuropeiska kommission och alltjämt bo-satt i Paris, torde kunna lämna erforderliga upplysningar om Gezas vistelseort.

Tamm

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Kod lapp.

Feb. 8/2 -

222

8/2 52

P 2 Per

Wien den 6 februari 1952.

Personligt och Strängt förtroligt.

R 18.

\$ bil. (i 3 ex.
vardera)

Hemlig.

bil.

Stockholm den 9 februari 1952.
Överlämnas för kännedom till Kom-
missarie Danielsson, Stockholm.

Enligt uppdrag:

Engfeldt.

Förste Sekreterare.

lapp.

An. ned 3/3

Broder,

Se

Härmed får jag översända ytterligare ett an-
tal P.M. över samtal i ärendet Wallenberg, som en av
mina medarbetare haft.

An Tingjane

K. A. Belfrage

Utrikesrådet S. Dahlman,
Kungl. Utrikesdepartementet,
Stockholm.

P.M.

Samtal med Johann Gröbel.

Källa: Johann Gröbel, maskinbyggmästare, Lindau-Reutin,
Schulstrasse 16.

Datum: Lindau den 31 januari 1952.

aa
/ 56

G. tillfångatogs den 10 maj 1945 i Bleiburg nära österri-
kisk-jugoslaviska gränsen av jugoslaviska partisaner och för-
des därifrån till arsenalen i Krakojewatsch i Sydserbien. Han
sysselsattes såsom timmerhuggare till den 15 november 1945,
varefter han, efter att ha passerat ett genomgångsläger, sat-
tes i arbete såsom lastbilschauffeur och specialist på byggnads-
kranar i Ljubljana. Detta arbete utförde han till den 27 no-
vember 1949, vilken dag han "svart" begav sig på semester och
över Österrike återvände till sin hemort. På förfrågan, under
vilken tid han varit fånge i Butirka-Lublianka svarade han,
att han aldrig varit i Ryssland. I förevarande fall synes
från den österrikiska krigsfångemyndighetens sida en förväxling
mellan Lublianka och Ljubljana föreligga. G. hänvisade emel-
lertid till en lantbrukare Jakob Gröbel i Heimersreutin, norr
om Lindau, vilken enligt hans uppgift under flera år varit
fånge i Ryssland och kommit genom en del olika läger.

Wien den 6 februari 1952.

ka.

P.M.

Samtal med Jakob Gröbel.

aa
Källa: Lantbrukare Jakob Gröbel, Heimersreutin, norr om Lindau (namnet erhållit av Johann Gröbel, Lindau-Reutin, Schulstrasse 16).

Datum: Lindau den 31 januari 1952.

G. tillfångatogs den 10 maj 1945 nära Pardubice och fördes via Auschwitz till Karaganda (Sibirien). I Karaganda, där enligt G:s uppgift cirka 24.000 fångar befunnit sig, hade han tillträde till alla där befintliga läger, i vilka kvarhöll bl.a. elsassare, fransmän ur den blåa divisionen, spanjorer, letter och japaner. Att även någon svensk befunnit sig där har han aldrig hört talas om. Han frigavs den 29 september 1949, varvid han passerade ett otal olika fångläger utan att även där hört talas om svenskar.

Anmärkning: Enligt G:s uppgift fanns i Karaganda, såsom ovan nämnts, 24.000 fångar, av vilka den största delen sysselsattes i gruvarbete. Sammanlagt runt 16.000 hade avlidit, icke minst beroende på de svåra straff de hade att avtjäna för mindre förseelser. Såsom några exempel nämnde G. att militärpersoner, som under kriget till sina hästar utdelat i Ryssland erövrade fodermedel eller ur rysk skog tagit timmer för t.ex. brobygge, ådömts 20 års straffarbete.

Wien den 6 februari 1952.

pe
/in

P.M.

Samtal med Kaspar Bundschuh, Bezau.

Källa: Kaspar Bundschuh, boende Bezau, Bregenzer Wald, Hauptstrasse 148 (f.n. verksam såsom lärling vid elektricitetsverket Bregenz i Rieden).

Datum: Rieden den 1 februari 1952.

B. tillfångatogs i början av år 1944 nära Rostow och fördes hösten 1944 till Baku och på våren 1945 till Woronesch, i vilket sistnämnda läger han befunnit sig i rannsaktionshåkte. Under år 1946 överfördes han på några månader till fängelset i Krasnogorsk, där han dagligen underkastades ett tio timmars förhör. Man hade anklagat honom för att vara SS-spion, som bakom den ryska fronten hade bedrivit spionage och sabotage. Maj månad 1947 överfördes han till Lublianka, där han hållits i "Einzelhaft" till juli månad 1949. Då B. aldrig undertecknad honom vid flera tillfällen förelagda protokoll ansågs han efter Lublianka-vistelsen såsom civilstrafffånge och överfördes till Schelesnodoroschno nära Worokuta (Ishavet), varifrån han frigavs. Den 9 mars 1951 återvände han till sin hemort. B. hade varken i Krasnogorsk eller Lublianka hört talas om att några svenska r befunnit sig där. Att i fängelset Lublianka däremot funnos diplomater förstod han av ett yttrande från en rysk åklagares sida, som efter ett av B. vid något tillfälle hållet försvarstal yttrade, att B. precis talade som den diplomat, vilken just före honom varit inkallad till förhör. Han påstår emellertid, att han på hemresan i Kiew i december månad 1950 hört ett rykte att i lägret nr 4 därstädes 2 svenskar befunno sig. Denna uppgift måste emellertid tagas med reservation, (Bundschuh skulle eventuellt senare återkomma härom.). Såsom en ytterligare källa uppgav han en i Wien bosatt Alfred Fritsch, vars adress torde kunna lämnas av Hans Tober, Wien VII, Westbahnstr. 7/28.

Wien den 6 februari 1952.

168

ka

en på sin tid vid Deutsch Lufthansa anställd flygkapten Hans Hansen, troligen från Hamburg, vilken, enligt Kleewein tror sig ha hört, varit gift med en svenska och vilken varit kvar i Krasnogorsk när K. lämnade lägret.

K. uppgav också en tysk läkare, som han absolut visste hade tillträde till karantänen, i vilken sig f.ö. också den danske operasångaren Helge Roswaenge lär hava uppehållit sig.

Wien den 6 februari 1952.

Ma

P.M.

Samtal med magister Egon Kleeweine.

Källa: Mag. Apotekare Egon Kleeweine, Frauenanger 8, Innsbruck
(namnet erhållit av överstelöjtnant Kunz).

Datum: Innsbruck den 2 februari 1952.

K. tillfångatogs den 8 maj 1945 i Libau och överfördes i november månad 1945 till Krasnogorsk, där han till mars 1946 uppehållit sig i zon I och därefter till november månad 1947 i zon II. Den 30 november 1947 frigavs han. K. berättade, att han endast vid något tillfälle hade tillträde till karantänen och att han kunnat konstatera, att olika nationaliteter befunno sig där. Han kommer mycket väl ihåg den polske fursten Radziwill, som jämte familj fanns i karantänen och vars hustru dött i lägret. Vidare kan han erinra sig en omkring 8 eller 10 års pojke, som även fanns i karantänen och som talade berlinsk dialekt utan att barnet, enligt vad han hört, varit tysk (Anmärkning av beskickningen: I detta fall torde det kunna vara fråga om en pojke vid namn Schödt, vars moder varit gift med en holländsk medborgare och som under viss tid tjänstgjort på Berlin-beskickningens B-avdelning. Modern var tyskfödd. Enligt vad som är bekant har såväl modern som sonen varit i Ryssland på väg från Berlin till Sverige eller Holland). K. förnekar bestämt någon gång hava hört talas om svenskar, som befunnit sig i själva lägret eller i karantänen.

Såsom ytterligare källor uppgav han en ungersk medborgare vid namn Szabo, som varit verksam i köket och som hade tillträde till karantänen. Denne man blev på sin tid tillsammans med honom överförd till Focsani i Rumänien, varifrån S. torde hava anträtt hemresan till Ungern.

Vidare uppgavs: Wolfgang Zorn, Grünwalder Hof, Patsch i Tirol. Dipl. Ing. Wurm, anställd vid Siemens-Schuckert i Innsbruck och bosatt i Matri/Tirol.

En vid Röda Korset i Genève verksam furste Radziwill, enligt uppgift en släkting till förestående, och slutligen

Av viss intresse

P.M.

Samtal med förutvarande officeren Wolfgang Zorn, Grünwalderhof bei Patsch/Tirol.

5.4
Källa: Wolfgang Zorn, Patsch/Tirol (namnet erhållet av magister Egon Kleewein, Innsbruck. Datum: Patsch den 3 februari 1952.

5.4
Tillfångatogs öster om Berlin den 22 april 1945 och fördes över Posen till lägret 271 i Krasnogorsk, dit han anlände i september månad 1945. Här visades han till januari 1946 och överfördes sedermera till lägret Tjerepowitz. I sistnämnda ort uppehöll han sig till september 1947 och anträdde hemresan via lägret nr. 150 nära Wologda. Till hemlandet anlände han hösten 1948. Z. uppger sig hava hört att några svenskar befunnit sig i Krasnogorsk, bl.a. Helge Roswaenge. Han nämnde vidare, att medborgare från sammanlagt 17 nationer befunnit sig i lägrets karantän. Vad Roswaenge beträffar hade han efter hemkomsten tillfälle att konstatera, att uppgiften om Roswaenges uppehåll knappast kunnat vara riktig, då R. redan vid tiden för Krasnogorsk-uppehållet uppträtt i Wien. Z. ansåg, att medlemmar av den s.k. österrikiska antifascistiska byrån säkerligen vore i tillfälle att lämna närmare upplysningar framförallt vad anginge de nationaliteter, som befunnit sig i karantänen. Z. nämnde härför general Franek och Oberstabsarzt Sedlak, vilka båda tillsammans med honom år 1948 återvänt till Österrike. Z. antydde, att med de nämna herrarna en viss försiktighet borde iakttagas. Även en lägerläkare hade tillträdde till karantänen, vars namn han emellertid icke kan erinra sig. Denne läkare uppgavs vara tysk medborgare.

Under tiden januari 1946 till september 1947 hade Z. i Tjerepowitz sammanträffat med Hauptmann Weiss, vilken då varit den antifascistiska lagerchefen, och vilken innehade ledningen över den österrikiska bataljonen i lägret. Om Weiss rådde delade meningar. Enligt Z. lär han i några fall hava försökt skaffa sig ryssarnas förtroende på några kamraters bekostnad. En förklaring för sådant uppträdande låg, enligt Z, kanske däri, att Weiss icke på något sätt ville väcka de ringaste misstankar hos ryssarna, att han tillhört en Oberfeldkommendantur. Weiss lämnade tillsammans med Z. lägret i Tjerepowitz och båda överfördes till lägret nr 150 i närheten av Wologda. Lägrets namn kunde Z. icke längre erinra sig. Här hade, såsom Z. uppgiver, Weiss, när ryssarna begärda hans namnteckning för en anklagelse mot en kamrat, vägrat denna underskrift och ställt sig helt på kamratens sida. Därigenom föll han i onåd hos ryssarna. När Z. hösten 1948 frigavs till Österrike kvarhölls Weiss. Z. tror med bestämdhet att Weiss hittills icke återvänt, då detta på en eller annan väg borde ha kommit till hans kännedom.

Z., som av allt att döma, torde vara en förtroendegivande person, uppgav nedannämnda personer, som möjligen kunde vara i tillfälle att lämna kompletterande upplysningar om förhållanden i lägret Krasnogorsk och karantänen.

Herr Till Tesarek, Wien XIV, Hütteldorferstrasse 249, skulle tillfrågas, särskilt vad anginge den franske journalisten; och en f.d. SS-läkare dr. Alteneder, Wien IX, Strudelhofgasse 18 eller 21, c/o Ruckendorfer, torde vara i tillfälle att bekräfta resp. komplettera den ena eller andra uppgiften. Z. nämnde vidare ett musikkapell, som även spelade i karantänen och därigenom haft tillfälle att lära känna de däri internerade olika nationaliteterna. Även en tysk läkare omnämndes av Z., som särskilt ville poängtera, att denne läkare skröt med att han för sin behandling hos herr Roswaenge erhöll gratis sänglektioner. Viktigt vore enligt Z. en överstelöjtnant Graf, en mycket känd tysk flygare, som emellertid efter vad han trodde, fortfarande befunne sig i Ryssland. Z. ansåg, att den dåvarande lagerchefen möjligen kunde stå till förfogande med ytterligare upplysningar, men han kunde icke erinra sig vederbörandes namn eller om denne varit tysk eller österrikare. Z. hänvisade emellertid till baron Holzhausen, som han trodde sitta inne med rätt så viktiga upplysningar, då även denne Holzhausen

under en viss tid tillhört den antifascistiska rörelsen. Z. kunde med bestämdhet erinra sig att även en tysk general och dåvarande chefen för tyska Röda korset i Berlin varit internerad i karantänen. Z. har även hört talas om en engelsk medborgare och troligen en kanadensare, som varit internerade i lägret, och även en fransman, vilken redan vid tiden vid tillfångatagandet gjorde ryssarna mycket besvär. Z. berättade, att fransmannen ifråga möjligen kunde ha varit den efterforskade journalisten, vilken emellertid, såsom fransmannen själv berättat för honom, icke alls varit fransk utan tysk medborgare. Med förfälskade papper hade fransmannen lyckats övertyga ryssarna om att han varit fransman, och så småningom släpptes han också ur lägret Krasnogorsk. Namnet på denne man kom Z. ej heller ihåg. Z. varnade för en elektroingenjör från Ebensee, Gmunden eller Linz som visat sig verksam i efterforskning av krigsfångar, men som av honom betecknats såsom en ytterst farlig typ.

Wien den 6 februari 1952.

P.M.

Samtal med diplomingenjör Wurm.

Källa: diplomingenjör Wurm, Matrei/Tirol. (namnet erhållet av magister Egon Kleewein). Datum, Matrei den 2 februari 1952.

W. togs tillfånga i Bukarest under augusti 1944 och fördes genom olika läger läger tills han under april 1946 kom till lägret i Krasnogorsk, zon I. Här uppehöll han sig till juli 1947 och frigavs under juni 1948, efter att ha passerat ytterligare läger. W. har ej hört talas om några svenskar i lägret. Ryktet gick emellertid, att Helge Roswaenge befunnit sig i karantänen och även den kända tyska skådespelerskan Olga Tschéchowa på väg till Lubliankafängelset passerat denna karantän. Vidare visst han, att förutvarande tyske ambassadören i Kina jämte familj befunnit sig där. Såsom ytterligare källor uppgav W:

Karl Räuscher eller Reuscher, kock i lägret och bosatt i Furth bei Weissenbach an der Triesting. R. lär redan hava befunnit sig i lägret, när W. anlände.

General Fránek (försiktighet tillrådes)

Obdrlstleutnant Müller, aktiv österrikisk officer (mycket stor försiktighet tillrådes) samt en tysk

General Müller, chef för 16 eller 17 Panzerdivision, som med en kvinnlig sekreterare befunnit sig i karantänen och slutligen

Karl Jenewein i Matrei.

Wien den 6 februari 1952.

P.M.

Samtal med Karl Jenewein, Matrei/Tirol.

Källa: Karl Jenewein, Matrei/Tirol (namnet erhållet av diplom-
ingenjör Wurm. Datum: Matrei den 2 februari 1952.

J. tillfångatogs den 12 maj 1945 i Deutsch-Brod, Tjecko-
slovakien och kom i augusti 1946 till Krasnogorsk, zon I, efter att
tre dagare uppehåll i zon II. Han har uppehållit sig i Krasnogorsk
till julen 1946 och frigavs den 27 november 1947 efter att ha passe-
rat igenom några andra läger. J. uppgav, att han hört talas om att
även några svenskar befunnit sig i Krasnogorsk. (Anm.: Troligt är,
att även J. hört talas om Helge Roswaenge, som i allmänhet betraktas
som svensk). Såsom ytterligare källor uppgav J.

F.d. löjtnanten Franz Sauerwein, Innsbruck, Tiroler Lan-
desregierung, Herrengasse 1,

Överste Lorch, tysk, troligen bosatt i Sigmaringen och
Fältmarskalk Schörner, även han tysk.

Wien den 6 februari 1952.

P.M.

Samtal med herr Franz Sauerwein, Innsbruck
Tiroler Landesregierung, Herrengasse 1.

Källa: Franz Sauerwein, Innsbruck (namn erhållit av Karl
Jenewein, Matrei/Tirol).

Datum: Innsbruck den 4 februari 1952.

S. tillfångatogs den 29 juni 1944 å Beresina-fronten och vistades under månaderna juli-september 1946 i Krasnogorsk. Ur fångenskapen släpptes han vid slutet av år 1948. S. själv har aldrig hört talas om att svenskar råkat i fångenskap men ansåg detta ej heller omöjligt. S., som gjorde ett mycket förtroendegivande intryck, tillrådde ett kontakttagande med följande personer:

Dr. Finstermann, vars adress kunde lämnas av redaktören för "Die Furche".

Genom Finstermann kunde en doktor Kotek, veterinär, kontaktas, som, enligt vad han visste, för närvarande tjänstgjorde hos Niederösterreichische Landesregierung i Wien. Genom Finstermann kunde ytterligare en herr Döttel eller Döttlinger tillfrågas.

Även professor Macholt uppgives ha varit i Krasnogorsk och kunde kanske stå till förfogande med kompletterande upplysningar. Professor Macholt skulle tillfrågas angående en doktor Frühling. Vidare nämndes Herbert Baumgartner, c/o f.d. Heinkelwerke i Jenbach/Tirol, som enligt S. undergått den svåraste behandlingen i Lublianka. Herr Baumgartner i sin tur kunde tillfrågas om en Fliegeroberleutnant Schneck. S. nämnde vidare en Obermédizinalrat Dr. Pollak (barnläkare i Wien), som även kunde tillfrågas efter dr. Frühling och den i annat sammanhang nämnde tyske översten Heigl. S. berättade vidare, att en mycket känd österrikisk general från Villach, som en tid varit chef för Khevenhüller-regimentet i Villach, varit interne-

rad i Krasnogorsk och att denne general stått i förbindelse med de på sin tid internerade diplomaterna. Slutligen nämnde S. en doktor Adolf Lesser, chef för Zweigstelle des Landesreisebüros i St. Anton/Arlberg. S. lovade att senare eventuellt återkomma, för den händelse att han i ärendet skulle kunna lämna ytterligare upplysningar.

Den av herr Sauerwein nämnde Herbert Baumgartner har enligt vad borgmästaren i Jenbach uppgivit, avanmälts till Wiener-Neustadt, Burgenlandgasse 22. Borgmästaren i Jenbach har i en underhandsförfrågan fastställt, att nämnde B. numera uppehåller sig i Hallein nära Salzburg.

Wien den 6 februari 1952.

aa
4.4
P.M.

Samtal med Hugo Laichner, Telfs/Tirol.

Källa: Hugo Laichner, Telfs/Tirol (namnet erhållits av f.d. majoren Jiras). Datum: Telfs den 2 februari 1952.

L. tillfångatogs i Ukraina i början av år 1944. Vistats i Krasnogorsk, zon 1, juni 1944 till slutet av år 1949. L. uppgav, att han visserligen arbetat i lägrets tvättstuga, men att han aldrig haft direkt kontakt med de i karantänen internerade. Han uppgiver sig hava hört talas om att även svenskar fanns i lägret, men har aldrig hört några namn hämnas. L. uppgav, att även en österrikare vid namn Anton Kainz varit i lägret, som avvryssarna ansågs så pass viktig, att han efter krigsslutet i flygplan hämtats från Österrike till Ryssland. Denne Kainz lär ha haft mera intima förbindelser med den dåvarande svenska representationen - måhända redan före 1939 - i Wien och ryssarna lära därför ha lagt särskilt vikt vid honom. Denne Kainz hade vid ett par tillfällen hämtats till Lublianka-fängelset, men alltid återvänt till Krasnogorsk. Om Kainz'senare öde hade L. sig intet bekant och han tror ej att Kainz hittills återvänt till Österrike. L. kan vidare med bestämdhet erinra sig två förutvarande tyska ambassadörer jämte resp. fruar, nämligen förutvarande ambassadören i Mukden, Wagner, troligen från München, och förutvarande ambassadören Bischof, även han en bajrare, som vistats i karantänen. Tillfrågad om han kunde lämna upplysningar om sådana personer, som han visste kommit i beröring med karantänen, svarade han, att härför följande personer torde ifrågakomma:

En frisör med förnamnet Hans, som tidigare arbetat hos frisören,

Student i Innsbruck, men som numera torde hava avflyttat till

annan ort.

En av lägrets kockar, Hans Kühlechner, Angath bei Wörgl, Unterinntal.

L. tillfrågades, om han hade haft tillfälle att möjligen se några av de i karantänen befintliga personerna. Han svarade, att detta varit mycket svårt, då karantänen omgivits med en gärdesgård av tjocka plankor samt att ryssarna noga vakade över att ingen ur zonerna I och II kom i beröring med karantänen. Tillfrågad om han icke möjligen kunde erinra sig några personer därest fotografier visades, svarade L., att detta skulle han gärna försöka. Elva fotografier framlades för honom och efter en stund eftertanke pekade han på fotografiet I, som möjligen verkade något bekant för honom. Han skulle emellertid icke vara beredd att svära på att han också verkligen sett denna person. Namnen Sandeberg och Wallenberg sade honom ingenting.

Enligt vad som kunnat fastställas i Innsbruck den 4 februari 1945 heter den av Laichner utpekade frisören Hans Peterlin, som numera uppgives ha egen affär i Wien.

Wien den 6 februari 1952.

Re

E R.W.

P.M.

Samtal med Hans Kühlechner, Angath bei Wörgl/Tirol.

Källa: Hans Kühlechner, Angath (Namnet erhållit av Hugo
Laichner, Telfs/Tirol).

Datum: Angath den 4 februari 1952.

K. tillfångatogs den 12 januari 1943 i Ryssland och har vid ett tillfälle vistats i Lublianka. I början av år 1945 överfördes han till Krasnogorsk, zon I, där han vistats till våren 1947 och där han varit verksam i köket. Han överfördes sedan till Ural och frigavs den 13 december 1947. K. uppgav, att han icke kunde erinra sig att några svenskar uppehållit sig varken i Lublianka eller Krasnogorsk. Han nämnde ett musikkapell, som hade tillträde till karantänen och vars kapellmästare varit en tysk medborgare vid namn Kaufmann. Vidare nämnde han en tysk läkare och berättade att kapellmästaren och läkaren varit rivaler, då båda varit förälskade i en i karantänen internerad kvinna. Han ansåg att en till kapellet hörande sångare Hans Bauer i Wien kunde lämna närmare upplysningar och även en viss Otto Podesch, Wien XIV, Linzerstrasse 54/14, vilken senare även skulle tillfrågas angående en viss Assmann.

Wien den 6 februari 1952.

ka

P.M.

aa
3.3. Samtal med f.d. officeren med.dr. Hans Fick, Innsbruck.

Källa: Dr. Hans Fick, Innsbruck, Fischerstr. 58/11.

Datum: Innsbruck den 3 februari 1952.

00 F. tillfångatogs i Tjeckoslovakien den 11 maj 1945 och överfördes i september 1945 till lägret nr 437, Tjerepowitz, där han vistades till september 1947. Han överfördes sedermera till lägret nr 7185 Michaelowka och frigavs i september månad 1949. Både i Tjerepowitz och i Michaelowka träffade han Hauptmann Weiss, som han personligen var god vän med. F. påstår att ryssarna från början visste att Weiss tillhört en Oberfeldkommandantur, men att de i alla fall ville pröva honom på hans tillförlitlighet då han i vissa fall hade lyckats förvärva ryssarnas förtroende. Det av herr Zorn nämnda fallet ansåg F. bara vara ett motiv för att kunna kvarhålla Weiss i Ryssland och F. bekräftade även att Weiss hittills icke hade blivit frigiven. F. själv lämnade Ryssland i september 1949. F. ansåg en överste Heigl såsom en mycket viktig källa, då denne vistats i de mest kända lägren i Ryssland och i Lublianka-fängelset underkastats över 250 förhör. Denne överste Heigl lär enligt F. vara frigiven och bosatt i Bayern.

Wien den 6 februari 1952.
aa

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Röd lapp.

P 2 Eu^I

1 bil.

8/2-52

9.2.52.52

P.M.

ang. sammanträde hos överdirektör och fru Fredrik von Dardel

Enligt tidigare under hand träffad överenskommelse ägde ett sammanträde idag rum i Raoul Wallenberg-frågan hos överdirektör och fru von Dardel, Sveavägen 88. Närvarande voro Wallenbergs anhöriga - överdirektör Fredrik von Dardel, fru Maj von Dardel, fru Nina Lagergren, fil.lic. Guy von Dardel - samt författaren Rudolph Philipp och som representant för Wallenberg-aktionen fru Birgitta de Vylder-Bellander; från utrikesdepartementet närvaro kabinettssekreterare Lundberg (L.) och undertecknad.

L. meddelade, att en not med krav på Wallenbergs återsändande till Sverige utarbetats inom utrikesdepartementet. Noten hade föredragits för regeringen vid allmän beredning under gårdagen och godkänts. Avsikten vore att utrikesminister Undén en av de närmaste dagarna skulle överlämna noten till ambassadör Rodionov, dock endast under förutsättning att familjen önskade detta. Anledningen till att man ville ha familjens godkännande vore, att vissa risker givetvis kunde vara förknippade med den planerade actionen; man tänkte här närmast på åtgärder, som ryska vederbörande kunde komma att vidtaga mot Wallenberg för det fall att man icke ämnade tillmötesgå svenska regeringens begäran om hans återsändande till Sverige. De närvarande förklarade sig önska överlämnandet av noten, trots riskmomenten.

L. läste upp noten och framhöll därefter, att man låtit sig angeläget vara att icke gå i detalj vare sig beträffande de åtgärder, som vidtagits av utrikesdepartementet

för att bringa klarhet i Wallenbergs öde, eller de resultat man kommit till. L. framhöll vidare, att han ville förbehålla sig rätten att eventuellt ytterligare citera Vysjinskis skrivelse den 18 augusti 1947 för att de fortsatta svenska efterforskningarna av Wallenberg skulle få en naturlig förklaring mot bakgrunden av Vysjinskis egna antaganden om Wallenbergs öde. På så sätt kunde man måhända få en mera tilltalande övergång från ett moment till ett annat i noten. Diskussionen på denna punkt gav till resultat, att det måhända vore lämpligt att ytterligare citera Vysjinskis skrivelse på sätt som kabinettssekreteraren antytt. De anhöriga förklarade sig emellertid icke ha något yrkande i detta avseende. Frågan skulle avgöras inom utrikesdepartementet och kontakt tagas med familjen rörande eventuella tillägg eller ändringar.

På förslag av Guy von Dardel skulle övervägas, att istället för orden "under åren 1945-1949" i noten insätta orden "under åren 1945 och därefter intill en tämligen näraliggande tidpunkt".

L. framhöll vikten av att undvika sådan publicitet, som kunde förhindra eller försvåra Raoul Wallenbergs återkomst till Sverige. Han hemställde till de närvarande att medverka till att försöka förhindra dylik publicitet och föreslog, att en förklaring härom skulle avgivas av de anhöriga, Philipp och fru Bellander, vartill dessa samtyckte. Den av dem undertecknade förklaringen bifogas.

Beträffande punkt 1. förklarade Philipp, att familjen - vilket ju utrikesdepartementet kände till - hade mer material om Raoul Wallenbergs öde efter försvinnandet, men detta material, som varit av vikt innan de italienska spåren tillkommo, kunde nu icke längre tillmätas någon avgörande betydelse. Därför vore det riktigt, att något ytterligare "bevismaterial av väsentligt värde för utrikesdepartementets bedömning i nuvarande läge" icke funnes.

Beträffande punkt 2 ville L. särskilt framhålla, att utrikesdepartementets avsikt icke vore att söka förhindra en framtida kritik av utrikesdepartementets åtgärder utan blott sådan publicitet, som kunde vara skadlig med hänsyn till andra i Ryssland fängslade personer.

Även beträffande punkt 3 ville L. understryka, att här icke vore fråga om att söka för framtiden undertrycka den fria kritikrätten mot utrikesdepartementet. Däremot vore det en självklar sak, att veder-

börande förbundo sig att "under inga omständigheter vare sig skriftligen eller muntligen komma att referera vad från utrikesdepartementets sida vid olika förtroliga samtal för oss framhållits rörande lämpligheten eller olämpligheten av det ena eller andra tillvägagångssättet för att uppnå Raoul Wallenbergs återförande till Sverige." Vid eventuella förfrågningar från pressen ämnade man från utrikesdepartementet svara, att utrikesdepartementet icke hade något uttalande att göra i saken. Samtliga närvarande enades om att intaga en liknande attityd.

L. förklarade till sist, att utrikesdepartementets efterforskningar icke vore avslutade. Man skulle nu gå igenom föreliggande material ytterligare en gång och fullfölja de uppslag, som fortfarande kunde finnas.

Stockholm den 8 februari 1952.

Stig Engfeldt
(Stig Engfeldt.)

Notens definitiva formulering godkänd
av Philipp 10/2, varvid han framhöll, att
varken han eller förtolken önskarde kontrollera
UD:s arbete i detalj, sedan de numera
i UD funnit en positiv inställning.
Philipp meddelade den 12/2 att
noten förklarats.

A. L.

Undertecknade, som tagit del av den note med krav på Raoul Wallenbergs återsändande till Sverige, som i dagarna avses överlämnas av utrikesminister Undén till ryske ambassadören Rodionov, avgiva härmed följande förklaring.

1. Vi ha icke kännedom om något bevismaterial av väsentligt värde för ~~bedömningen~~ ^{utrikesdepartementets nuvarande läge} av frågan om Raoul Wallenbergs öde, ~~som~~ ^{vilket} icke redan kommit utrikesdepartementet tillhanda.

2. I händelse av Raoul Wallenbergs frigivande och återkomst till Sverige förbinda vi oss i enlighet med från vår sida framställt förslag att så långt det står i vår förmåga söka förhindra med hänsyn till i rysk fångenskap kvarvarande personer olämplig publicitet.

3. Vi förklara också, att vi under inga omständigheter vare sig skriftligen eller muntligen komma att referera vad från utrikesdepartementets sida vid olika förtroliga samtal för oss framhållits rörande lämpligheten eller olämpligheten av det ena eller andra tillvägagångssättet för att uppnå Raoul Wallenbergs återförande till Sverige.

Stockholm den 8/2 februari 1952.

<i>Maj M. Daidel</i>	<i>F. Daidel</i>
<i>Lina Lagergren</i>	<i>Gugran Daidel</i>
<i>Birgitta de Vylder-Bellanda</i>	<i>Rudolph de Vylder</i>

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ang. Sjöborgsutredningen.

STOCKHOLM 11.2.52. 19

N:o

BIL.

INK. D. N:o

AVD.

GR.

MAL.

P

2

Eu^I

S.E.

Vice utrikeskommissarien Dekanosov meddelade i en skri-

velse den 16 januari 1945 dåvarande svenske ministern i Sov-

jetunionen S. Söderblom följande:

"Enligt meddelande från Budapest har i den av sovjet-
trupperna erövrade delen av staden vid Benczurgatan påträffats svenske undersåten herr Raoul Wallenberg, som uppgav sig vara den sekreterare vid svenska beskickningen i Ungern, varom Ni underrättat mig i Edert brev av den 31 december förra året. Enligt uppgift av herr R. Wallenberg befinna sig övriga medlemmar av svenska beskickningen i stadens västra del. Åtgärder till skydd av herr R. Wallenberg och dennes egendom hava vidtagits av de sovjetiska militärmyndigheterna."

Några månader senare inbjöd dåvarande sovjetryska ambassadören Madame Kollontay dåvarande utrikesminister Günthers maka till sitt hem och meddelade henne bland annat, att Wallenberg fanns i livet i Sovjetunionen och behandlades väl. En liknande försäkran har enligt uppgift redan i februari 1945 lämnats hans moder fru Maj von Dardel av Madame Kollontay.

Såsom torde vara Sovjetunionens Ambassad bekant, riktade det svenska sändebudet i Moskva efter mottagandet av

Till de Socialistiska Rådsrepublikernas Unions Ambassad,
Stockholm.

1/10 av d. 11/2 1952 av utrikes-
ministern till ambassadör Rodionov. Se
p.m. av Excellensen 11/2.
S.E.
12/2

skrivelsen den 16 januari 1945 på uppdrag av sin regering ett flertal såväl skriftliga som muntliga framställningar till Sovjetunionens regering i syfte att få veta Wallenbergs uppehålls-ort och få honom återförd till Sverige. Till svar på dessa framställningar meddelade Sovjetunionens dåvarande vice utrikesminister A. Vysjinski i ett brev den 18 augusti 1947 till Sveriges minister i Moskva R. Sohlman, att efter den 14 januari 1945 "noggranna undersökningar och efterforskningar efter Wallenberg verkställets, vilka emellertid icke lett till positiva resultat" samt att "alla ytterligare åtgärder, som vidtagits efter den 30 januari innevarande år för undersökning av meddelandet angående Wallenberg och för efterforskning av honom, ha icke krönts med framgång."

Efter mottagandet av vice utrikesminister Vysjinskis skrivelse ha de svenska myndigheterna fortsatt sina efterforskningar i syfte att vinna klarhet om Wallenbergs öde. Därvid ha undersökts uppgifter, som tytt på att Wallenberg skulle ha dödats i Budapest, uppgifter att han skulle finnas utanför Sovjetunionens område och uppgifter att han skulle finnas inom Sovjetunionen. Trots det negativa svar, som Sovjetunionens regering på sistnämnda punkt avgivit, ha nämligen de svenska myndigheterna med hänsyn till förhållandena efter kriget icke velat utesluta möjligheten, att Wallenberg kunde finnas inom Sovjetunionen utan att hans uppehållsort och identitet vid de omfattande undersökningar, som Sovjetunionens regering företagit, kunnat fastställas. De av de svenska myndigheterna bedrivna efterforskningarna ha utförts med den största noggrannhet och under sträng prövning av materialets trovärdighet. Materialet har under senaste året avsevärt ökats. Det föreligger ett antal utsagor, som styrka, att Wallenberg fr.o.m. år 1945

befunnit sig i fängsligt förvar i Moskva, tidvis i Lefortovskajafängelset.

Med utgångspunkt från att Wallenberg sålunda funnits inom Moskva-området, torde det vid en förnyad undersökning vara möjligt för Sovjetunionens regering att fastställa Wallenbergs uppehållsort och öde.

Svenska regeringen anhåller med stöd av det anförda, att Sovjetunionens regering vidtager de för Wallenbergs snara återförande till Sverige erforderliga åtgärder.

Svenska regeringen vill slutligen understryka, att den fäster stor vikt vid detta ärende, vars lyckliga lösning skulle på ett värdefullt sätt stärka de goda förbindelserna mellan Sovjetunionen och Sverige.

Stockholm den 11 februari 1952.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTETSträngt förtroligt.

11/2-52

En kopia har tagits - från V^a
(arkivdossier. (P.)) ordinarie del
S.S. 24/6-53

A. G.

P.M.

dm

S.S.

Jag hade bätt Sovjetunionens sändebud besöka mig i dag. Efter några inledande ord sade jag, att jag velat överlämna till honom en note i Wallenberg-affären. Jag hade valt att lämna den i Stockholm för att få tillfälle personligen kommentera den. Jag relaterade summariskt notens innehåll (den var skriven på svenska) och tillade, att jag personligen tagit del av det viktigaste materialet och inte kunde tvivla på dess bevisvärde. Jag tillade, att Wallenbergs familj skriftligen förbundit sig att söka hindra olämplig publicitet kring honom, ifall han återvände till Sverige.

Slutligen upprepade jag notens avslutande ord om den vikt svenska regeringen fäste vid detta ärende och bad ambassadören framföra detta till utrikesminister Vysjinski.

Ambassadören svarade, att han skulle expediera noten till utrikesministeriet jämte redogörelse för vår konversation. Han tillade, att M. Vysjinski hade själv undertecknat brevet 1947 och hans svar hade varit mycket kategoriskt. Ambassadören hade svårt att föreställa sig, att W. skulle ha funnits bland krigsfångarna i interneringsläger eller fängelse utan att ha anträffats.

Jag grep den lilla antydning som låg i ordet "krigs-

fångar" och sade som en tänkbar hypotes, att W. kanske dömts för någon gärning och placerats bland vanliga kriminella.

Ambassadören påpekade, att saken tidigare handlagts mellan svenska beskickningen i Moskva och utrikesministeriet. Jag hänvisade då till vad jag sagt om anledningen till att jag lämnat noten här.

Rodionov tog sedan upp en del smärre frågor, där han hade klagomål mot pressen etc.

Stockholm den 11 februari 1952.

Ju

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

STOCKHOLM 11.2.52. 19

N:o 9 Chiffer BUD. BIL.

INK. D. N:o

AVD.

P

GR.

2

MÅL.

Eu^I

ang. Sjöborgsutredningen.

dm

Beskickningen i Moskva

Strängt hemligt för Bergström. Excellensen har
idag till Rodionov överlämnat note med begäran om
Raoul Wallenbergs snara återförande till Sverige.
Noten kurirsändes med tisdagens flyglägenhet.

Cabinet.

Kp 11.2.52 kl. 1730 / QS

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ang. Sjöborgsutredningen.

Stockholm den 21 februari 1952. 19
~~Strängt förtroligt och personligt.~~ 1 bil.

N:o		BIL.
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MAL. Eu ^I

Broder,

Såsom Du redan erfarit, har utrikesministern idag till ambassadör Rodionov överlämnat en note med begäran om Raoul Wallenbergs snara återförande till Sverige. En avskrift av noten bifogas för Din strängt personliga och förtroliga kännedom. Övriga erforderliga informationer i ärendet ha delgivits Söhlman.

Dahlman.

t.f. Chargé d'Affaires Hichens Bergström,
Moskva.

Sep. Linné
12 / MS.
2

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ng. Sjöborgsutredningen.

sten överlämnad den 11/2 1952 av
utrikesministern till ambassadör Rodionov.
p.m. av Excellensen 11/2. S.E.

STOCKHOLM 11.2.52. 19		
N:o		BIL.
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MAL. Eu ^I

Vice utrikeskommissarien Dekanosov meddelade i en skrivelse den 16 januari 1945 dåvarande svenske ministern i Sovjetunionen S. Söderblom följande:

"Enligt meddelande från Budapest har i den av sovjettrupperna erövrade delen av staden vid Benczurgatan påträffats svenske undersåten herr Raoul Wallenberg, som uppgav sig vara den sekreterare vid svenska beskickningen i Ungern, varom Ni underrättat mig i Edert brev av den 31 december förra året. Enligt uppgift av herr R. Wallenberg befinna sig övriga medlemmar av svenska beskickningen i Stadens västra del. Åtgärder till skydd av herr R. Wallenberg och dennes egendom hava vidtagits av de sovjetiska militärmyndigheterna."

*K. lämnade
Sovjetunionen
1945.*

Några månader senare inbjöd dåvarande sovjetryska ambassadören Madame Kollontay dåvarande utrikesminister Günthers maka till sitt hem och meddelade henne bland annat, att Wallenberg fanns i livet i Sovjetunionen och behandlades väl. En liknande försäkran har enligt uppgift redan i februari 1945 lämnats hans moder fru Maj von Dardel av Madame Kollontay.

Såsom torde vara Sovjetunionens Ambassad bekant, riktade det svenska sändebudet i Moskva efter mottagandet av

Till de Socialistiska Rådsrepublikernas Unions Ambassad,
Stockholm.

skrivelse den 16 januari 1945 på uppdrag av sin regering ett flertal såväl skriftliga som muntliga framställningar till Sovjetunionens regering i syfte att få veta Wallenbergs uppehållsort och få honom återförd till Sverige. Till svar på dessa framställningar meddelade Sovjetunionens dåvarande vice utrikesminister A. Vysjinski i ett brev den 18 augusti 1947 till Sveriges minister i Moskva R. Sohlman, att efter den 14 januari 1945 "noggranna undersökningar och efterforskningar efter Wallenberg verkställets, vilka emellertid icke lett till positiva resultat" samt att "alla ytterligare åtgärder, som vidtagits efter den 30 januari innevarande år för undersökning av meddelandet angående Wallenberg och för efterforskning av honom, ha icke krönts med framgång."

Efter mottagandet av vice utrikesminister Vysjinskis skrivelse ha de svenska myndigheterna fortsatt sina efterforskningar i syfte att vinna klarhet om Wallenbergs öde. Därvid ha undersökts uppgifter, som tytt på att Wallenberg skulle ha dödats i Budapest, uppgifter att han skulle finnas utanför Sovjetunionens område och uppgifter att han skulle finnas inom Sovjetunionen. Trots det negativa svar, som Sovjetunionens regering på sistnämnda punkt avgivit, ha nämligen de svenska myndigheterna med hänsyn till förhållandena efter kriget icke velat utesluta möjligheten, att Wallenberg kunde finnas inom Sovjetunionen utan att hans uppehållsort och identitet vid de omfattande undersökningar, som Sovjetunionens regering företagit, kunnat fastställas. De av de svenska myndigheterna bedrivna efterforskningarna ha utförts med den största noggrannhet och under sträng prövning av materialets trovärdighet. Materialet har under senaste året avsevärt ökats. Det föreligger ett antal utsagor, som styrka, att Wallenberg fr.o.m. år 1945

befunnit sig i fängsligt förvar i Moskva, tidvis i Lefortovskajafängelset.

Med utgångspunkt från att Wallenberg sålunda funnits inom Moskva-området, torde det vid en förnyad undersökning vara möjligt för Sovjetunionens regering att fastställa Wallenbergs uppehållsort och öde.

Svenska regeringen anhåller med stöd av det anförda, att Sovjetunionens regering vidtager de för Wallenbergs snara återförande till Sverige erforderliga åtgärderna.

Svenska regeringen vill slutligen understryka, att den fäster stor vikt vid detta ärende, vars lyckliga lösning skulle på ett värdefullt sätt stärka de goda förbindelserna mellan Sovjetunionen och Sverige.

Stockholm den 11 februari 1952.

OG:

Den 11 januari 1952 överlämnade Skellensson
en nota till ambassaden i Moskva med begäran om
Wallenberg's mara återstående till Sverige. Notan har
ej registrerats eller kundits. Den finns i en ~~not~~
papper bland övriga W-papper som handläggas.

S.E.

12/2

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Stockholm Stockholm 12 februari 1952. 19

Strängt förtroligt.

N:o

43

BIL.

INK. D. N:o

AVD.

GR.

MAL.

P

2

Eu^I

HEMLIG.

Stockholm den 12 februari 1952.

Överlämnas för kännedom till

Kommissarie Danielsson, Stockholm

Enligt uppdrag:

(Stig Engfeldt.)

Förste Sekreterare.

Broder.

Genom beskickningen i Budapest ha vi försökt införskaffa en ungersk diplomatlista för år 1946. Anledningen härtill är, att en av diplomaterna vid ^{amerikanska} beskickningen i Budapest år 1946 enligt vad Arfwedson numera uppgivit lär känna till en dam, som sitter inne med vissa andrahandsupplysningar rörande Wallenbergs öde. Namnet har fallit Arfwedson ur minnet men han tror, att om han får se en förteckning upptagande de amerikanska diplomaternas namn, så kommer han att känna igen det. Tamm har nu meddelat, att ingen diplomatlista utgivits i Ungern för år 1946 och amerikanska beskickningen har ingen förteckning över vid denna anställda diplomater och tjänstemän under nämnda år. Detta skulle bero på täta personalbyten samt på det förhållandet, att ett stort antal outsiders vid hjälporganisationer och olika kommissioner etc. då tilldelats diplomatisk status. Den av Arfwedson åsyftade personen torde vara en tjänsteman, som då varit mera fast knuten till amerikanska beskickningen i Budapest.

Jag får be Dig taga upp saken med State Department.

Dahlman.

Ambassadören Boheman,
Washington.

Exp. luren
15 / 2 om S

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTETHEMLIG.

Stockholm den 12 februari 1952.
Överlämnas för kännedom till Kom-
missarie Danielsson, Stockholm.
Enligt uppdrag:

(Stig Engfeldt.)
Förste Sekreterare.
broder,

STOCKHOLM		19
Stockholm den 12 februari 1952.		
Strängt förtroligt.		BIL.
N:o <i>HH</i>		
INK. D. N:o Betr. Geza Palfy se Danielssons rese- rapport 31.52 rör. bl.a. von Maasburg		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	Eu ^I

Enligt vad vi erfarit, skulle en i Budapest väl känd ungrare vid namn Geza Palfy ha hållits fången av ryssarna på våren 1945 tillsammans med Raoul Wallenberg. En person som uppgivits känna till Palfys nuvarande adress är familjen Palfys förtroendeman, f.d. ungerske ministern i Frankrike Paul Auer. Denne säges vara verksam i Europarörelsens östeuropeiska kommission och alltjämt bosatt i Paris. Jag vore tacksam, om Du genom honom kunde införskaffa upplysningar angående Geza Palfys adress.

Dahlman.

Ambassadören Westman,
Paris.

Exp. d. 14
2 ms

AVD.	GR.	MÅL.
P	2	3 ² en

ex 1. lämnat
schr. Engfellh.

Telegram i blankettchiffer från
M o s k v a

Avsant den 13/2 1952 kl. 1521

Ankom den 13/2 1952 kl. 1500

Utskrivet i 3 exemplar.

Detta är originalet.

P 2 Vgm (Moshwa) 13/2
21.

För Agrén.

Texten Edert chiffer 9 finns icke
tisdagens flygkurir.

Bergström

Engfeldt/MS.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

STOCKHOLM 13.2.52. 19

N:o 10 CHIFFER BUD. BIL.

INK. D. N:o

AVD.

P

CR.

2

MÅL.

Eu^I

ang. kurirförsändelse.

dm

Beskickningen i Moskva

Texten Edert 21 expedieras härifrån idag
onsdag.

Cabinet.

Exp. den 13/2 kl 1830 Pau

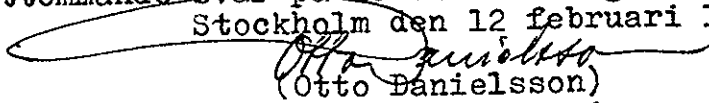
13
252

13 2 52

AA
S.S.
A 2P.M.

I italienske medborgaren Romeo Moschettis berättelse omnämnes tyske medborgaren, Dr. Karl Weissberger, vilken skulle ha kvarhållits hos ryssarna blott något mer än två år. Vid kontroll har det visat sig, att Weissberger icke suttit anhållen i Lefortovskajafängelset, vilket man skulle vara benägen att tro, enär Moschettis uppgift om Weissbergers fångenskap skulle vara grundad på en uppgift från Moschettis cellkamrat, Dr. Rivo. Det är dock att märka, att Moschetti såsom framgår av hans berättelse, var mycket litet benägen att lämna uppgifter om de på hans lista förekommande tyska namnen - se berättelsen - och jag fick därför nöja mig med att "snappa upp" de namn, som jag kunde få. Moschetti nämnde Weissbergers namn i samband med de andra tyskarna, vilka suttit i samma cell som Dr. Rivo, och därför måste man utgå ifrån, att Moschetti fått uppgiften om Weissberger just genom Dr. Rivo. Dock utsade Moschetti aldrig, att de båda herrarna suttit i samma cell i Lefortovskajafängelset, och förhållandet torde väl vara så, att Dr. Rivo på ett eller annat sätt - t.ex. genom Laarmann - fått reda på Weissbergers namn och nämnt det för Moschetti, som då i likhet med undertecknad utgått ifrån, att Dr. Rivo suttit i samma cell som Weissberger. Hur Moschetti fått uppgiften om att Weissberger varit eller var anställd i Pretoria kan jag icke yttra mig om, men det framgick, att Moschetti varit i förbindelse med familjemedlemmar till en del av de på hans lista nämnda personerna, och det må vara möjligt, att han blandat ihop uppgifter från dessa familjemedlemmar med dem, som han fått från Dr. Rivo. Att uppgiften om att Weissberger icke befunnit sig i Lefortovskajafängelset skulle kunna tagas som ett tecken på Moschettis otillförlitlighet, vill jag på det bestämdaste avvisa, ty Moschetti skulle säkerligen kunna lämna en fullt tillfredsställande förklaring om man kunde trycka närmare på den uppgiften, vilket jag ingalunda gjort, dels emedan Moschetti var obenägen att närmare gå in på denna sak och dels emedan en onödig irritation uppstod på grund av att herr Philipp gjorde sitt bästa för att reta Moschetti, därför att denne icke tog kontakt med oss under den påföljande dagen efter vårt första samtal, varför jag fick vara tacksam över att få något så när uttömmande svar på de vitala frågorna.

Stockholm den 12 februari 1952.

(Otto Danielsson)
Kriminalkommissarie.

Fil. 6/8-52

101

INK. UTRIKES DEPT		
D. No 234/1086		
14 FEB 1952		
AVD. P	GR 2	M. E. I

Svenska U.D.

S.S.

Stockholm.

Vi önskar U.D:s svar på om
uppgifterna i den bifogade an-
skedon angående Carl Wallenberg
är riktiga.

Om så är fallet önskar
vi också erhålla U.D:s mittyrning
för att U.D. tillfälls icke krävt
Carl Wallenbergs aktensammande.

Sistigen önskar vi få

upplysningar, hurvida man
kan få säga det av de
handlingar, som förhåller
angående Carl Wallenberg

Uppsala den 13.2.1907

Carin Östrand
jur. stud.

Gustaf Piippo
fil. stud.

Svar till Gustaf Piippo

Geijers gat. 22^{II}

Uppsala.

FRED och FRIHET

MEDLEMSBLAD FÖR INTERNATIONELLA KVINNOFÖRBUNDET FÖR FRED OCH FRIHET · Svenska sektionen

Nr 1

Februari 1952

26 Årgång

RAOUL WALLENBERG-AKTIONEN

HISTORIK OCH RAPPORT

Sommaren 1947 vädjade Raoul Wallenbergs mor, fru von Dardel, till svenska kvinnosammanslutningar att hjälpa henne i arbetet för hennes sons räddning. Det visade sig då, att inte bara kvinnoföreningar utan många organisationer för både män och kvinnor självfallet önskade sluta sig till aktionen. De anslutna organisationerna voro 28 och representerade över 1 milj. svenska män och kvinnor.

Då vi fann, att man från svenska regeringens sida aldrig begärt av Sovjet, att den svenske legationssekreteraren Raoul Wallenberg skulle återsändas till Sverige, var vår första åtgärd. I en skrivelse till Stalin den 16 juli å svenska folkets vägnar begärde vi detta. Vi återopade i vår skrivelse den sovjetryska noten från 17 jan. 1945, i vilken Sovjets utrikesminister Dekanosov meddelade, att Sovjet tagit Raoul Wallenbergs liv och egendom under sitt beskydd. Skrivelsen överlämnades genom personlig uppvaktning till ryska ambassaden samt per post till Stalin.

Den 22 aug. kom en not, undertecknad av Vysjinsky. Den innehöll, att man ej kunde finna Raoul Wallenberg på sovjetiskt område och ej heller den officer (kommenderande generalen Tjernysjev i Budapest) som från Pest sänt meddelandet, att Raoul Wallenberg omhändertagits.

Raoul Wallenberg-aktionen utsåg då en undersökningskommitté, bestående av fyra allmänt aktade och högt betrodda personer: Professor Lise Meitner, fru Mia Leche Löfgren, generaldirektör Anders Örne samt advokat Yngve Schartau, som fick såväl UD:s som familjens och författaren Rudolph Philipps dokument

*Raoul Wallenberg,
Budapest 1944*

och vittnesmål i denna sak. Efter noggranna undersökningar fastslog kommittén, att Raoul Wallenberg "intill tämligen nära tid befunnit sig i livet i ryskt förvar på skilda platser såväl inom som utom sovjetiskt område". Resultatet framlades offentligt genom pressen. På detta svarade UD i pressen, att detta resultat dock inte föranleder någon åtgärd från UD:s sida.

1948 i okt. kom det till familjen von Dardels kännedom, att sovjets dåvarande ambassadör, Madame Kolontay, några månader efter Raoul Wallenbergs omhändertagande 1945 meddelat dåvarande utrikesministern Günter, att Raoul Wallenberg befann sig i Sovjet och hade det bra. Detta betydelsefulla meddelande lämnade

ingenjör von Dardel och undertecknad till UD, och det befanns, att varken utrikesminister Undén, utrikesrådet Dahlman eller leg. sekr. Anger, som inom UD handhaft arbetet för Raoul Wallenberg, av herr Günter underrättats därom. Uppgiften verifierades på anmodan från UD 2 mån. senare av förre utrikesmin. Günter.

Men ej heller detta viktiga meddelande från Sovjets sida här föranlett svenska regeringen till någon åtgärd. Det är nu över tre år sedan. Vi ha visserligen haft ett gott samarbete personligt med de ämbetsmän inom UD, som handhaft denna fråga och vi ha tålmodigt väntat på någon åtgärd för Raoul Wallenbergs räddning. Då Raoul Wallenberg-aktionen och familjen von Dardel fann att inofficiella krav på att regeringen skall återfordra Raoul Wallenberg ej leder till önskat resultat, uppvaktade tio personer den 20 februari 1951 Hans Majestät Konungen med anhängan om stöd för en skrivelse till regeringen med en dylik begäran. Konungen mottog deputationen ytterst vänligt och erhöll en rapport över aktionens arbete. I ett tal till Fru von Dardel uttalade han sin stora beundran för Raoul Wallenbergs märkliga gärning och lovade allt stöd när det gällde att bringa klarhet i hans öde. Två dagar senare överlämnade representanterna nedanstående skrivelse till regeringen. Deputationen mottogs av statsministern, som framhöll att Raoul Wallenbergaktionen är ett stöd och en hjälp för regeringen i dess fortsatta arbete för Raoul Wallenbergs räddning.

Skrivelsen hade följande lydelse:

ÅRSMÖTE

23-24 mars i Stadsmissionens lokaler i Stockholm

Centralstyrelsen sammanträder 22 mars å förbundet.

Motioner måste vara sekretariatet tillhanda senast **17 februari**.

Kretsarna uppmanas sända ombud och anmäla dem i god tid. Även enskilda medlemmar äro välkomna.

TILL KONUNGEN!

Den 13 januari 1945 omhändertogs av sovjet-rysk myndighet den svenske diplomaten Raoul Wallenberg. Då den svenska utrikesledningen under de sex år, som förflutit, aldrig har fordrat hans återlämnande till Sverige utan endast anhållit om efterforskning, hemställa vi, att svenska regeringen av Sovjetunionen begär legationssekreteraren Raoul Wallenbergs återsändande till Sverige.

Att Raoul Wallenberg omhändertagits av Sovjet bevisas av

1. vice utrikesminister Dekanosovs officiella not av den 17 januari 1945, innehållande att Raoul Wallenberg och hans egendom ställts under ryskt beskydd,

2. att sovjetryska ambassadören, Mme Kollontay, våren 1945 meddelade Raoul Wallenbergs mor, fru von Dardel, att hennes son välbehållen befann sig under ryskt beskydd,

3. meddelandet från sovjetryska ambassadören till Sveriges dåvarande utrikesminister, att "Raoul Wallenberg finns i Ryssland och behandlas väl".

Raoul Wallenberg-aktionen begärde i en skrivelse till marskalk Stalin den 16 juli 1947 Raoul Wallenbergs återsändande. Utrikesminister Vysjinski meddelade i en not den 22 augusti 1947, att Raoul Wallenberg ej kunde återfinnas på ryskt område och att man ej heller hade kunnat finna den officer (kommenderande generalen i Pest, Tjernysjev), vars rapport legat till grund för den officiella sovjetnoten av den 17 januari 1945. Vidare uttalades i noten en förmodan, att Raoul Wallenberg hade omkommit vid striderna i Budapest eller omhändertagits av Szalasis anhängare.

Utrikesminister Vysjinskis not har icke föranlett någon gensaga eller annan åtgärd från svenska utrikesledningens sida. Icke heller har utrikesdepartementet tillmätt ryska ambassadörens, Mme Kollontay, meddelande till Raoul Wallenbergs mor något värde utan tolkat detsamma endast som "en tröst till en mor". Detta meddelande

lämnades dock mer än en månad efter Dekanosovs not.

Vi hoppas dock, att svenska utrikesledningen bragt till svenska regeringens kännedom meddelandet till UD i november 1948, att det även finns ett tredje erkännande från ryskt håll, som icke har dementerats genom Vysjinskis not och som icke kan bortförklaras såsom "tröst till en mor". Detta vårt meddelande verifierades genom UD:s skrivelse av den 12 januari 1949, signerat av byråchefen i politiska avdelningen Bratt. Sistnämnda erkännande, som består i meddelandet från dåvarande ryske ambassadören till Sveriges utrikesminister, att "Raoul Wallenberg finns i Ryssland och behandlas väl", lämnades vid en tidpunkt, då krigshandlingarna i Ungern för flera månader sedan hade upphört. Det fanns således icke den minsta risk för att Raoul Wallenberg kunde falla offer för ungerska eller tyska nazister. Det antagandet, att Raoul Wallenberg skulle ha omkommit under striderna i Budapest, saknar alltså allt reellt underlag.

Detta så viktiga bevis för Sovjets redovisningsskyldighet var till november 1948 enligt uppgift helt okänt för excellensen Undén, pol. avd.-chef utrikesrådet Dahlman samt för tj. f. byråchefen Per Anger, som handhaft Raoul Wallenbergs sak i UD.

För Raoul Wallenberg-organisationen liksom för svenska folket är arbetet för Raoul Wallenbergs räddning av humanitär art och står helt över partipolitiken. Våra ansträngningar för denne framstående medborgares räddning komma ej att upphöra, förinnan vi nått ett resultat.

Stockholm den 24 februari 1951.

Anders Örne
f. generaldirektör

Lise Meitner
professor

Birgitta de Vylder-Bellander
fru

Rudolph Philipp
författare

Albin Johansson
direktör

Mia Leche Löfgren
fru

Hanna Rydh
fil. dr.

Yngve Schartau
advokat

Då vi så sent som i okt. 1951 ännu ej erhållit något svar på denna vår skrivelse förnyade vi den och be-
ett ett svar på hur UD:s fortsatta arbete sedan februari bedrivits i denna sak. Skrivelsen har tills dato ej besvarats.

Den 22 maj besvarade utrikesministern en interpellation av fru Gärde-Widemar i denna sak. För att kunna fordra Raoul Wallenbergs återlämnande, önskade han kunna "peka på något bestämt faktum, som tyder på att Wallenberg funnits i livet på någon viss ort vid någon viss tidpunkt efter omhändertagandet". Två sådana säkra vittnen har vi kunnat lämna UD — ett i oktober och ett i december 1951 — vittnen, som så sent som 1948 haft förbindelse med Raoul Wallenberg. Nu återstår att se om dessa, som helt uppfyller de krav utrikesministern ställt i förhållande, kommer att "föranleda någon åtgärd" från regeringens sida.

Raoul Wallenberg tvekade inte att utsätta sig för den största livrisk, då han i Budapest räddade över 100.000 olyckliga människor undan en säker död i koncentrationsläger och gaskamrar. Han är nu själv sedan sex år tillbaka i behov av hjälp och räddning. Han sändes ut som diplomat på svenska regeringens uppdrag. Det borde vara en självklar åtgärd från svenska regeringens sida att kräva honom åter från Sovjet. Detta har emellertid aldrig blivit gjort. Man har nöjt sig med att i vaga ordalag be Sovjet om efterforskning. Vi anser, att man inte kan uttrycka sig tydligt nog, då det gäller en människas frihet och liv. Det finns ju heller ingen rimlig anledning att uraktlåta detta.

Birgitta de Vylder-Bellander.

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

12 den Rod Lopp-mb. 15/2
500

15-2-52 - Wien den 13 februari 1952.

Personligt och Strängt förtroligt.

R 18.

18
2 hbr Kunnlin,
Bonn

Broder,

dm

Min chefs handbrev till Dahlman av den 6 dennes
jämte bilagor återopas.

Ett studium av till ovannämnda handbrev fogade
promemorior har givit vid handen, att det av allt att
döma kunde vara av intresse att få ett samtal med den
tyske överste Heigl, som omnämnts i P.M. rörande samtal
med med.dr. Hans Fick, Innsbruck 3/2 1952 och med herr
Franz Sauerwein, Innsbruck 4/2 1952. Då Heigl av allt
att döma bor så att han skulle kunna besökas antingen
av min chef, vilken i slutet av månaden hemvänder
från Paris, eller av mig själv, när jag omkring den
10 mars reser hem till Stockholm, ville jag på detta
sätt föreslå Dig, att om inga andra dispositioner re-
dan vidtagits, via beskickningen i Bonn och tyska
"Suchdienst" låta taga reda på Heigls adress samt i
sinom tid meddela någon av oss den.

Din tillgivne

Knut Samuelsson

Förste sekreteraren S. E n g f e l d t,
Kungl. Utrikesdepartementet,
S t o c k h o l m.

KUNGL. SVENSKA
GENERALKONSULATET

P 2 Eu¹ 207
Röd lapp. 16.2.52 Mch. 15/52

Berlin den 13 februari 1952.

Personligt och strängt förtroligt.

1 bil.

Jannidsson (Medel. per
brevet 25/52 att Sandberg
bekräftat 2 att fotografiet
företagade den Hille
han skaffat.

26 hbr.
2 Belding
Berlin

NM

Herr Utrikesråd,

5.2

./.

Åberopande mitt handbrev den 28 januari ber
jag närslutet få översända det utlovade fotografiet
av Erhard Hille. Det behöver icke återställas hit.

Med utmärkt högsakning,
Rané Belding

(Rané Belding)

Utrikesrådet Dahlman,
S t o c k h o l m.

Foto Edward Kille

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ang. Sjöborgsutredningen.

STOCKHOLM		19
Stockholm den 15 februari 1952.		
<u>Personligt och strängt förtroligt.</u>		
N:o 48		BIL.
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MÅLT Eu

U. M.

Broder,

Vid samtal med personer i Österrike, som en medlem av beskickningen i Wien haft, har det framgått, att det kunde vara av intresse att få kontakt med en tysk överste vid namn Heigl. Om denne vet man, att han varit krigsfånge i Ryssland och vistats i de mest kända lägren där. Han skulle numera vara frigiven och bosatt i Bayern.

Heigl bor av allt att döma så att han skulle kunna besökas antingen av Belfrage, som i slutet av denna månad återvänder till Wien från Paris, eller av Knut Hammarskjöld, som omkring den 10 mars reser från Wien till Stockholm.

För att om möjligt få till stånd ett sådant sammanträffande vore jag tacksam, om Du snarast möjligt ville låta efterforska Heigl's adress och i sinom tid meddela mig resultatet av undersökningen.

Dahlman.

Envoyén Kumlin,
Bonn.

K. Kumlin

16/2 MS

STATSDEPARTEMENTEN

Meddelande

16/2-52

M + H
Tab 1
R 2

Från

Datum

Till

Ärende

26/2 16/2-52
Belding
PellinAnm. 3/3
Anm. 3/3

Landberg förklarade omedelbart,
då jag utan några som helst kommentar
visade honom fotografiet, att det föreställde
Hille, bekräftade från att denne icke tånga
hade några tänder. Särskilt karaktäristiskt
var den våtoda pannan.

16/2 6

Löd Laff. Feb. 20/2 297 P 2 int

Wien p.t. Paris den 18 februari 1952.

Personligt.

Strängt förtroligt.

Broder,

AM / 5.4
För att icke försitta något tillfälle att fullfölja efterforskningarna i Bendelärendet lade jag min semesterresa så att jag fick möjlighet besöka Josef Herzinger i Raubling. Sedan jag med den lokala polisens hjälp spårat upp honom, visade sig Herzinger mycket tillmötesgående i att besvara mina frågor. Det framkom emellertid omedelbart, att han knappast kunde sitta inne med några uppgifter av värde, enär han icke suttit vare sig i Tierepowitz, Krasnogorsk eller något av Moskvafängelserna. Tillfångatagen 1945 hade han jämte en grupp andra österrikiska officerare suttit i ett par olika läger i trakten av Sverdlovsk och Minsk till dess han i slutet av 1949 frigivits. På ingen av dessa platser hade han vare sig råkat någon svensk eller hört talas om att någon svensk skulle ha suttit internerad.

I München sökte jag dipl.ing. Städler, som emellertid visade sig vara bortrest. Jag skall på återvägen till Wien i nästa vecka på nytt söka kontakt med honom.

Då jag i lördags hos Westman hade tillfälle sammanträffa med Excellensen, vill jag för ordningens skull säga

Utrikesrådet Dahlman
Utrikesdepartementet

Dig att jag frågade Undén, huruvida vi i Wien skola fortsätta våra efterforskningar och undan för undan höra de dussintals namn, som vi genom den österrikiska Suchdienst kommit på. Excellensens besked var, att vi till dess andra instruktioner erhållas skola fortsätta härmed.

Din Tjänare

K. A. Belfrage

P. S. Jag har nu Petri att han
kommer till Landsburg den 26 ds.
Kunde vi möjligen rikas på knäcken
någon dag eller den 27 då jag
passerar d. på åter väg till Wien?

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Kod lapp.

Juk. 22/2

307

22.2.52

P 2 Max

Wien den 20 februari 1952.

Personligt och Strängt förtroligt.

R 18.

HEMLIG.

Stockholm den 25 februari 1952.
Överlämnas för kännedom till
Kommissarie Danielsson, Stockholm.

Reg. 20
2

Engfeldt.
Tjff. Byråchef.

Ärade Broder,

dm

5.4

Min P.M. nr 2 angående samtal med ingenjör
Künz den 16 januari återopas.

Jag har i dag fått bekräftelse på att den i
sagda P.M. omnämnde katolske tyske armépastorn Mohr
1950 återvänt från Krasnogorsk. Han lär vara hemma
i Hermeskeil/Rhld, Västtyskland.

Din tillgivne

Knut Sammarskefalk

Utrikesrådet S. D a h l m a n,
Kungl. Utrikesdepartementet,
S t o c k h o l m.

Röd lapp.

Mkt. 22/2 589
308
22.2.52
P 2 min

Wien den 20 februari 1952.

Personligt och Strängt förtroligt.

R 18.

HEMLIG.

Stockholm den 25 februari 1952.
Overlämnas för kännedom till
Kommissarie Danielsson, Stockholm.

Engfeldt.
Tjfr. Byråchef.

Exp.
26
2

Ärade Broder,

NH

S.S.

I anslutning till Belfrages handbrev av den 23 januari vill jag meddela, att chefen för Inrikesministeriets avdelning II i dag bett om ett samtal. Ändamålet härmed var, att han önskade fästa vår uppmärksamhet på vikten av att de uppgifter vi erhöllo från österrikare rörande deras fångenskap i Ryssland behandlades med största sekretess. Frigivna fångar brukade alltid till ryssarna få avlägga ed på att de icke skulle komma att yppa något av vad de sett eller upplevat under fångenskapen. Särskilt personer bosatta i de västra zonerna hade vid olika tillfällen visat stort lättsinne vid meddelandet av uppgifter och hade sedan, när de passerat demarkationslinjen häktats av ryssarna och i några fall sedan dess icke mera avhörts. Vederbörande meddelade vidare, att han icke kunde taga på sitt ansvar att låta genomföra de av oss begärda undersökningarna, då det rörde sig om personer bosatta i sovjetzonen utanför Wien. Anledningen härtill torde bl.a. vara att exekutiven i denna zon är så pass in-

Utrikesrådet S. D a h l m a n,
Kungl. Utrikesdepartementet,
S t o c k h o l m.

filtrerad med kommunistiska element, att man icke helt kan lita på dess tjänstemän. Jag förklarade här-
efter, att vi voro fullt medvetna om att våra undersök-
ningar icke finge skada österrikiska medborgare samt
försäkrade, att materialet i Stockholm behandlades
under yttersta sekretess. Vidare ansåg jag mig kunna
försäkra att för det fall vi skulle få någon "full-
träff", vederbörandes uttalanden i vart fall icke
av oss skulle offentliggöras eller användas vid
eventuell kontakt med ryssarna utan föregående god-
kännande av den som gjort uttalandena, allt efter
omständigheterna eventuellt via ÄvÖ. II.

Min motpart överlämnade här efter vissa av
oss begärda uppgifter för vårt fortsatta arbete.

Dis. tillgiven

Knut Sammansefven

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Kod lapp . Msk. 22/2 309 P 2 Rev 1

Wien den 20 februari 1952.

Personligt och Strängt förtroligt.

R 18.

Hemlig.

Stockholm den 25 februari 1952.
Överlämnas för kännedom till
Kommissarie Danielsson, Stockholm.

Engfeldt.

Tjf. Byråchef.

Box 26 / 2

AM Ärade Broder,

S.E.

För ordningens skull vill jag meddela, att enligt från vår kontaktman i Inrikesministeriet inhämtade informationer ingen från rysk fångenskap återvänd österrikare anmält, att han vistats i fängelset Lefortovskaja i Moskva.

Din tillgivne

Knut Sammarberg

Utrikesrådet S. D a h l m a n,
Kungl. Utrikesdepartementet,
S t o c k h o l m

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Ködl Luff. sub. 22
2
Wien den 20 februari 1952.

Personligt och Strängt förtroligt.

R 18.

2 bil.

Broder,

*Räkningen återlämnas av Du.
S.E.*

./. aa / S.E.
./. .
I föreskriven ordning får jag härmed översända
Kalhorns reseräkning, ävseende en den 30 januari - 5
februari för retagen tjänsteresa i ärendet Wallenberg.
På ett för Dig avsett exemplar av reseräkningen har
med bläck antecknats vilka personer som kontaktats på
de olika mellanstationerna.

Din tillgivne

Knut Samuelson

Förste sekreteraren S. E n g f e l d t,
Kungl. Utrikesdepartementet,
S t o c k h o l m.

Bil. 1 till Beskickningens i Wien
skr. nr 100 den 19 februari 1952.

R e s e r ä k n i n g

för vicekonsuln Kurt Kalhorn.

Lönegrad: Ge 16:16

Resan verkställd: på uppdrag av beskickningschefen.

Restider:

1952	januari	30	Avresa Wien	kl.	20:25
	"		österrikiska-tyska gränsen passerad	"	12:10
	"	31	Ankomst Lindau (Tyskland)	"	12:16
	"	"	Avresa Lindau	"	12:40
	"	"	Ankomst Lindau-Reutin (<i>Johann Gröbel</i>)	"	13:00
	"	"	Avresa Lindau-Reutin	"	14:00
	"	"	Ankomst Lindau	"	14:20
	"	"	Avresa Lindau	"	16:00
	"	"	Ankomst Heimersreutin (<i>Jakob Gröbel</i>)	"	16:35
	"	"	Avresa Heimersreutin	"	16:50
	"	"	Ankomst Lindau	"	17:25
	"	"	Avresa Lindau	"	18:45
	"	"	Ankomst Heimersreutin (<i>Jakob Gröbel</i>)	"	19:20
	"	"	Avresa Heimersreutin	"	19:45
	"	"	Ankomst Lindau	"	20:25
	februari	1	Avresa Lindau	"	08:00
			Tysk-österrikiska gränsen passerad	"	8:30
	"	"	Ankomst Be'zau (<i>Karper Bundschuh</i>)	"	11:40

1952	februari	1	Avresa Bezau	kl.	12:12
"	"	"	Ankomst Rieden (<i>Karper Bundschuh</i>)	"	13:48
"	"	"	Avresa Rieden	"	15:05
"	"	"	Ankomst Bregenz	"	15:40
"	"	"	Avresa Bregenz	"	15:45
"	"	"	Ankomst Innsbruck (<i>Egon Kleeckin</i>)	"	19:30
"	"	2	Avresa Innsbruck	"	14:15
"	"	"	Ankomst Matrei { <i>(ing. Hurm;</i> <i>Karl Tencklein)</i>	"	14:55
"	"	"	Avresa Matrei	"	16:25
"	"	"	Ankomst Innsbruck	"	17:00
"	"	"	Avresa Innsbruck	"	17:15
"	"	"	Ankomst Telfs (<i>Hugo Kaichner</i>)	"	18:00
"	"	"	Avresa Telfs	"	19:00
"	"	"	Ankomst Innsbruck	"	19:50
"	"	3	Avresa Innsbruck	"	10:20
"	"	"	Ankomst Grünwalderhof (<i>Wolfgang</i> <i>(Patsch) Zorn</i>)	"	11:00
"	"	"	Avresa Grünwalderhof (Patsch)	"	14:15
"	"	"	Ankomst Innsbruck (<i>Hans Fick</i>)	"	15:05
"	"	4	Avresa Innsbruck (<i>Franz Severheim</i>)	"	12:18
"	"	"	Ankomst Jenbach (<i>Herbert Baum-</i> <i>gartner</i>)	"	13:03
"	"	"	Avresa Jenbach	"	14:37
"	"	"	Ankomst Wörgl	"	14:58
"	"	"	Avresa Wörgl	"	16:00
"	"	"	Ankomst Angath (<i>Hans Kühlechner</i>)	"	16:30
"	"	"	Avresa Angath	"	17:15
"	"	"	Ankomst Wörgl	"	17:50
"	"	"	Avresa Wörgl	"	19:10
"	"	9	Ankomst Wien	"	06:30

<u>Biljettkostnader:</u>	<u>ver.nr.</u>	<u>Schilling</u>	<u>D:Mark</u>	<u>Sv.kr.</u>
--------------------------	----------------	------------------	---------------	---------------

Tågbiljett Wien-Lindau-Wien II kl jämte sovvagn natten den 31.1.52 Wien-Lindau	1	683:--		
Tågbiljett Bregenz-Bezau- Bregenz III kl		14:40		
Sovvagnsbiljett II kl Wörgl- Wien natten den 5.2.52	2	120:90		

Utgifter för resgods:

Wien-Westbahnhof 2 ggr } Lindau 2 ggr } Innsbruck 2 ggr }		40:--	2:20	
Kostnader för bagageför- varing i Bregenz, Inns- bruck, Jenbach och Wörgl }		6:--		

Hotellkostnader:

tiden 1.2.-4.2.52	3-5	224:--	8:05	
-------------------	-----	--------	------	--

Åkning i tjänsten:

bil-, buss- och spårvagns- resor under tiden 31.1.- 4.2.52		385:20	22:10	
(bilresorna fingo företagas i avsaknad av annan kommunika- tionsmöjlighet)				

Traktamenten:

1952 januari 30 1/2 dagtrak- tamente à 35 kr.				17:50
januari 31 1 dagtrak- tamente à 30 kr.				30:--
februari 1-4 4 dagtrakta- menten à 35 kr.				140:--

	1.473:50	32:35	187:50
32:35 DM (kurs 1 DM=1:23 sv.kr) =	198:95		
187:50 Sv.kr. (kurs 1 kr=5 Sch.) =	937:50		
<u>mig tillgodo Sch.</u>	<u>2.609:95</u>		

Jag får anhålla, att den ersättning, som må tillerkännas mig måtte till mig utbetalas genom avföringsbemyndigande till beskickningen i Wien.

Wien den 19 februari 1952.

(Kurt Kalhorn)

AMBASSADE DE SUÈDE

Röd Lapp - Feb. 25/2

Moskva den 21 februari 1952.

Strängt förtroligt. 1 bil.

1 kopia i min panna, övrig
hva brända.
SS

Broder,

I enlighet med vad vi överenskommo ber jag nu -
tyvärr med stor försening - få överlämna en P.M. angå-
ende mitt samtal med Rodionov den 5 nästlidne månad i
den mån detta hade avseende på Wallenberg-affären.

Sin Tjänst

Dagstallin

Herr Kabinettssekreteraren Lundberg,
Utrikesdepartementet.

Strängt förtroligt.

P.M.

ang. samtal med ambassadören Rodionov den
5 januari rörande R. Wallenberg-affären.

Vid besök hos ambassadören Rodionov den 5 inne-
varande månad förde jag, enligt vad som överenskom-
mits med utrikesledningen, samtalet in på Wallenberg-
affären och framhöll, att man å svensk sida efter mot-
tagandet av herr Vysjinskys brev den 18 augusti 1947
utgått från att sovjetiska vederbörande fortsatt sina
till sagda dag fruktlösa efterforskningar efter R.
Wallenberg i syfte att möjliggöra hans repatriering.
Denna sak hade på sistone i hög grad aktualiserats,
och det vore därför jag tilläste mig att beröra den-
samma. Å svensk sida hade man vidare kommit till den
uppfattningen, att en förnyad efterforskning rörande
Wallenbergs person, exempelvis i Moskvas fängelser,
skulle ge positivt resultat. I detta sammanhang be-
rörde jag några av de möjligheter till förklaring,
i allt fall teoretiskt sett, av att Wallenberg vid
tidigare efterforskningar icke återfunnits. Enbart
en rent teknisk sak som svårigheterna vid transkri-
bering från latinskt till cyrilliskt alfabet kunde
här exempelvis ha spelat en roll. Slutligen framhöll
jag, att det med hänsyn till de svensk-sovjetiska för-
bindelserna enligt min övertygelse vore önskvärt, att
sovjetiska vederbörande gjorde ett nytt försök att

finna Wallenberg och uttalade en personlig förhoppning, att man å rysk sida måtte gå i författning därom.

Herr Rodionov, som redan inledningsvis inskjutit att en ung svensk dam nyligen vänt sig till honom i samma sak, svarade först, att han icke vore närmare insatt i detta ärende, vilket ju dittills behandlats i Moskva. Så vitt han dock på rak arm kunde erinra sig, hade Vysjinskys svar den 18 augusti 1947 en definitiv karaktär. Här gjorde ambassadören en paus och lät från beskickningen hämta texten till noten, vilken han studerade i ett angränsande rum - om han möjligen nöjde sig med att konsultera någon av sina medarbetare kunde jag sålunda icke konstatera.

Sedan ambassadören återtagit konversationen, förklarade han sig anse, att det besked som lämnats i Vysjinskys svar vore definitivt. De av mig framförda hypoteserna ägnade att förklara, varför Wallenberg icke kunnat återfinnas, oaktat han skulle ha vistats i Moskva, ansåge min interlokutör icke välgrundade. För övrigt hade han svårt att förstå, varför jag med honom upptagit ett spörsmål, som tidigare avhandlats mellan svenska beskickningen i Moskva och sovjetiska utrikesministeriet. Då jag härtill insköt en fråga, huruvida han härmed ville tillråda mig att i denna sak på nytt vända mig till sovjetiska utrikesministeriet, svarade han, att det icke vore hans sak att i dylika spörsmål ge mig några råd. I övrigt tillade han, att han, som orden först föllo, troligen icke komme att ens inrapportera vårt samtal till Moskva - ambassadören talade på denna punkt sakta och föreföll något tveksam beträffande nyanseringarna av sina uttalanden, vilka han också omedelbart skärpte till att innebära,

att han icke komme att ge Moskva del därav. Till en av mig slutligen uttalad förhoppning om att han måtte förstå den anda, i vilken jag överhuvudtaget upptagit saken med honom, ställde han sig närmast oförstående.

Anmärkas bör att ambassadören under sista delen av vårt samtal, d.v.s. då han på ovan refererade sätt konkretiserade sina tidigare något disparata uttalanden, talade med påfallande hög och ljudlig stämma, något som gav mig intryck av att han dikterade antingen för en ljudupptagningsmaskin eller för någon i angränsande rum vistande person.

Moskva den 21 februari 1952.

ses.

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN

Paris den 20 februari 1952.

Strängt förtroligt.

HEMLIG.

Stockholm den 25 februari 1952.
Overlämnas för kännedom till
Kommissarie Danielsson, Stockholm.

Engfeldt.
Tj. Byråchef.

28 Petri Paris
2 Tarnim, Budapest

Broder,

Ärendes Månsberg

I anledning av Ditt handbrev den 12 februari har Petri varit i förbindelse med förutvarande ungerske ministern här von Auer.

Denne vitsordade, att Geza Palfy tillhörde hans nära vänner. Tyvärr visste han - lika litet som Palfys i Innsbruck bosatte broder Joseph - något om Geza Palfys nuvarande vistelseort. Enligt vissa rykten skulle han emellertid förra året ha hållits i tvångsarbete i skogarna i den del av Karelen, som Finland fick avträda till Ryssland.

Det vore emellertid uteslutet, att Palfy redan våren 1945 hållits fången av ryssarna tillsammans med Wallenberg. Von Auer själv hade våren och sommaren 1945, sedan hans egen våning förstörts, bott hos Geza Palfy i Budapest. Denne hade inte arresterats förrän allra tidigast försommaren 1946. Sedan dess saknade man säkra underrättelser om honom.

På begäran av von Auer lovade Petri efterhöra, huruvida departementets sagesman möjligen hade sig något bekant om det öde, som vederfarits greve Palfy efter dennes häktning.

Th. Tigrin
K.I. Westman
(K.I. Westman)

Herr Utrikesrådet DAHLMAN,
Utrikesdepartementet.

Röd lapp

323

1 2 Gent

Int. 25/2 -

Bonn, p.t. Köln den 23 februari 1952.

Personligt och strängt förtroligt.

HEMLIG.

Stockholm den 25 februari 1952.
Överl. för kännedom till
Kommissarie Danielsson, Stockholm.

Engfeldt.
Tj. Byråchef.

Broder,

An. 25/3

5.6. I anslutning till Kumlins handbrev den 28 januari ber jag härmed få meddela, att från vederbörande instans i München numera inkommit följande besked rörande överste Dietl:

"Von Albert Dietl, Oberst a.D., wissen wir nichts weiter, als dass er aus dem Lager 2027/I 1946 in die Ljubljanka zur Vernehmung gebracht worden ist. Er ist in späteren Heimkehrerberichten nie mehr genannt worden. Steht auf der Rückforderungsliste gegenüber Russland. Seine Ehefrau wohnt in Göttingen, Untere Karaspüle 13."

För ordningens skull ber jag att få tillägga, ehuru detta väl icke är någon nyhet för våra svenska efterforskare, att - enligt vad den myndighet i Bonn, som förmedlat förfrågan till München, från annan källa säger sig ha erfarit - två sedermera utväxlade italienska diplomater i slutet av 1950 sett överste Dietl i Ljubljanka-fängelset samt att en av dessa italienare numera tjänstgör vid italienska generalkonsulatet i Hamburg.

Dr. Turpin
KAD Engren

Herr Utrikesrådet D a h l m a n,
S t o c k h o l m.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

STOCKHOLM

19

Stockholm den 26 februari 1952.

Strängt förtroligt.

1 bil.

BIL.

INK. D. N:o

AVD.

P

GR.

2

MÅL_T

Eu

ang. Sjöborgsutredningen.

tem- Stockholm den 26 februari 1952.
ig. Överlämnas för kännedom till Kom-
missarie Danielsson, Stockholm.

(Stig Engfeldt.)
Tj. Byråchef.

EXP. 10/3

Broder,

Jag ber i Dahlmans tillfälliga frånvaro få översända
avskrift av Westmans handbrev till honom den 20 dennes angående
vad von Auer haft att förmåla rörande Geza Palfy. Såsom
därav framgår, skall Palfy ha arresterats tidigast på för-
sommaren 1946, varför det är uteslutet, att han redan våren
1945 hållits fången på Ceklis. Kan det tänkas, att den Geza
Palfy, som Dahlman frågade Dig om i sitt handbrev den 10
januari, är en annan Palfy än von Auers?

Engfeldt.

t.f. chargé d'affaires Tamm,
Budepest.

EXP. 21/4

Röd lapp. ✓

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

ang. Sjöborgsutredningen.

STOCKHOLM		19
Stockholm den 26 februari 1952.		
<u>Personligt och strängt förtroligt.</u>		BIL.
582 INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL
P	2	Eu

Am. nek 3/3

Broder,

Åberopande Ditt handbrev den 13 dennes till Dahlman, som för närvarande är bortrest, vill jag härmed endast be Dig till Bratt framföra, att af Sandeberg, då han fick se fotografiet av Hille, omedelbart förklarade, att det föreställde den Hille, som Sandeberg träffat i Moskva.

Engfeldt.

t.f. generalkonsuln Belding,
Berlin.

*Exp. 4/3 PEG
huv*

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTETStockholm den 28 februari 1952. 19
Strängt förtroligt.

N:o 619 BIL.

INK. D. N:o

AVD. P

GR.
2MÅLT
EuHEMLIG.Stockholm den 28 februari 1952.
Överlämnas för kännedom till Kom-
missarie Danielsson, Stockholm.Stig Engfeldt.
Tjfr. Byråchef.

Broder,

Åberopande ambassadör Westmans handbrev den 20 dennes till Dahlman, som ju för närvarande är i Strasbourg, får jag meddela, att vår sagesman i fallet Geza Palfy endast uppgivit att "en person vid namn Geza Palfy, en i Budapest väl be-
kant ungrare", var fånge på samma ställe i Tjeckoslovakien som sagesmannen själv - maj-juni 1945-och att Raoul Wallenberg skulle ha befunnit sig där samtidigt. Då von Auer uppgi-
vit en helt annan tidpunkt för Palfys omhändertagande av ryssarna, kan man icke bortse från möjligheten, att det rör sig om två personer med samma namn.

Vår sagesman är identisk med den österrikiske baronen von Maasburg, vars namn du torde erinra dig från Ditt tidi-
gare arbete med denna sak. Maasburg lämnade uppgiften om Palfi vid ett ingående samtal för någon tid sedan. Men torde få ut-
gå ifrån, att han icke har några upplysningar att lämna om den senares öde.

Engfeldt.

Förste Beskickningssekreteraren Petri,
Paris.

Stig Engfeldt
1
30ms

P r o m e m o r i a.
Tisdagen den 26 februari 1952.

(X)

Ang. jur. lic., direktören
Edvard Otto Max Engeström,
född den 13.8.1899.

Konströrrinnan Margareta Wallin, född den
26.3.1912 och boende Amiralsgatan 56, Malmö,
telefon 24193, inställde sig måndagen den 10
december 1951 vid härvarande tredje rotel och
berättade följande:

Hon hade under tiden den 15 februari - 2
november 1951 vistats i Paris. Somaren 1950,
då hon också vistats i Paris, hade hon därstädes
lärt känna en finska, som fortfarande bodde kvar
i Paris. Finskan, som kallade sig författarinnan
och hette Margherita Lesch, var för sitt uppe-
hälle nödsakad att jämsides med sitt författar-
skap inneha någon lättare anställning. Hon var
cirka 30 år gammal. I juni månad 1951 träffade
fröken Wallin i Paris åter Margherita Lesch. De
blevo goda vänner och voro därefter mycket till-
sammans. - Fröken Lesch berättade vid ett till-
fälle omkring den 1 oktober 1951, att hon blivit
indragen i en - som hon trodde - spionerihisto-
ria. Hon hade nämligen våren 1950 svarat på en
annons om deltidarbete i en paristidning. Vid
denna tidpunkt hade fröken Lesch daglig anställ-
ning som kontorist på någon firma i Paris, men
önskade i stället deltidarbete för att även
kunna ägna sig åt sitt författarskap. Genom an-
nonsen hade fröken Lesch kommit i förbindelse
med en man, som uppgivit sig heta Engeström
(50 - 60 år gammal) och som då var anställd som
direktör för svenska RESO-byrån i Paris. Vid
besök på Engeströms kontor i Paris hade fröken
Lesch först träffat en kvinnlig sekreterare,
vilken, då fröken Lesch förfrågat sig om arbete

sagt, att hon var förhindrad tala om detta och tillagt, att Engeström var hård och att hon fick vara beredd på att han kom att slå henne. Samtidigt hade den kvinnliga sekreteraren visat blåmärken, som hon själv haft. Någon närmare förklaring till detta Engeströms beteende och blåmärkena hade hon inte lämnat. Vid fröken Leschs första besök hos Engeström, som varit från eftermiddagen till sent på kvällen, hade Engeström till en början upplyst fröken Lesch om, att arbetet kom att vara en längre tid framåt några timmar på eftermiddagen varje dag. Troligen påföljande dag hade fröken Lesch åter träffat Engeström, som då talat om för fröken Lesch, att arbetet gällde underrättelseverksamhet men att verksamheten inte var riktad mot Finland och att det därför "inte skulle göra henne något", detta med tanke på att hon var finska. Engeström hade sagt, att han arbetade för amerikansk räkning. Detta hade fröken Lesch inte trott på, enär hennes updrag skulle vara att spionera på en amerikansk tjänsteman (politiker eller dylikt). Fröken Leschs arbete skulle bestå i att hon skulle bevaka den amerikanske tjänstemannen "för att se vad han gjorde och hade för sig". Engeström hade också sagt, att fröken Lesch skulle få disponera ett rum i närheten av amerikanens bostad, troligen mitt emot denna. Engeström hade velat, att fröken Lesch, som vid detta tillfälle bodde på ett hotell i Paris, skulle flytta hem till Engeström och bo hos honom, då hon inte var sysselsatt med bevakning av amerikanen. Engeström, som visst bodde i en villa i en av Paris' förstäder, hade också talat om för fröken Lesch hur hon i fortsättningen skulle "måla" och "klä" sig. Han hade talat om för fröken Lesch, att hon först och främst skulle "läras upp" i sitt arbete och att hon därefter skulle skickas till Madrid, där Engeström sagt sig skola öppna en ny "central". - Fröken Lesch talade mycket bra franska och kunde för övrigt tala även tyska och engelska. Hon har troligen avlagt fil. kand. examen och är enligt fröken Wallins uppfattning mycket intelligent. - Engeström hade vidare sagt, att Frankrike i händelse av anfall sannolikt inte kom att försvara sig. Frankrike kom därför troligen att ockuperas. Det var därför som fröken Lesch skulle skickas till Madrid. Spanien kom nämligen säkerligen att försvara sig mot en eventuell angripare. Fröken Lesch hade inte vågat säga nej till platsen av rädsla för Engeström. Hon hade till och med lovat Engeström, att flytta hem till honom, men hade hon för, att Engeström inte

skulle få tag i henne, flyttat från det hotell, hon då bodde på, till ett annat, nämligen Hotell Exelsior i Paris, där hon fortfarande bodde. Hotell Exelsiors adress är: 20 Rue Cujas, Paris 5. Därefter inställde fröken Lesch sig aldrig hos Engeström. Hans sekreterare hade emellertid några dagar efter det sista besöket hos Engeström på något vis fått reda på fröken Leschs adress och ringt upp henne, samt velat sammanträffa med henne. Fröken Lesch hade emellertid avböjt "hela allt" och inte velat ha med sådana saker att göra. Efter ytterligare några dagar, hade Engeströms kvinnliga sekreterare personligen sökt upp fröken Lesch på hennes rum på hotellet i Paris och därvid med alla medel - befallande och lockande - försökt övertala henne att komma till Engeström. När detta inte hjälpt, hade den kvinnliga sekreteraren tagit upp en papperskniv, som hon - medan hon liksom lekt med den - frågat, om hon tyckte om blod. Fröken Lesch hade låtsat som ingenting och försökt verka så oberörd som möjligt men i verkligheten varit mycket rädd. Den kvinnliga sekreteraren hade slutligen, då hon inte kommit till något resultat med fröken Lesch, gett sig i väg och därefter hade fröken Lesch icke vidare hört av varken den kvinnliga sekreteraren eller Engeström. Fröken Wallin trodde sig minnas, att fröken Lesch sagt sig ha berättat förhållandet för den franska polisen. Likaså lär fröken Lesch ha skrivit till en manlig kusin till sig i Stockholm och för honom berättat historien. Kanske har denne manlige kusin omtalat förhållandet för polisen i Stockholm. Kusinens namn visste inte fröken Wallin. - En släkting till Engeström skulle vara gift med en högre tysk officer. - Engeström skulle ha varit bosatt i Ungern, då ryssarna tagit makten där. Han skulle ha råkat i rysk fångenskap men på något vis ha "köpt sig fri". Engeström skulle nu befinna sig i Sverige efter att ha lämnat Paris någon gång omkring årsskiftet 1950-1951.

Senare meddelade fröken Wallin per telefon, att Engeström kallade sig doktor och skulle hans namn vara Edvard Naxson (?) Engeström. Hans adress i Paris skulle vara Rue Pierre Semard, Paris 9:e. Den kvinnliga sekreterarens namn skulle vara Barbro Hamberg och ^{skulle hon vara/} svensk medborgare. Hennes adress i Sverige var dock okänd.

- - - - -

Engeström har härstädes befunnits vara identisk med jur.

HEM-LIG

lic., direktören Edvard Otto Max Engeström, född den 13.2.1899. Enligt anteckning i ob-fintlighetsboken i Malmö S:t Petri församling är han utflyttad till Frankrike den 4 januari 1950.

Från förtroligt och välinformerat håll har inhämtats, att Engeström är långårig medlem av det svenska socialdemokratiska partiet, vars ungdomsrörelse han tillhört sedan början av 1900-talet. Han har även ekonomiskt stött partiet. Det är riktigt, att han varit storgodslägare i Ungern, men hade ryssarna år 1945 lagt beslag på hans egendom där. I Ungern har Engeström även varit Svenska Sockerfabriks A/B:s representant. - Han är känd för att misshandla sina anställda damer och är han troligen sadist. - Han har fått lämna sitt chefskap för RSO-byrån i Paris men reser nu som någon slags reseledare för RSO mellan Sverige och Paris. Engeström är skyldig RSO 5000 kronor (bristande redovisning).

Från samma förtroliga och välinformerade håll har dessutom inhämtats, att en kvinnlig sekreterare med namnet Barbro Franzén varit anställd hos RSO och Engeström i Paris. Mellan henne och företrädande kvinnliga sekreterare med namnet Barbro Hansberg föreligger säkerligen identitet. Något av namnen Franzén eller Hansberg är troligen hennes flicknamn. Hon skulle vara hemmahörande i Stockholm eller Norrland.

Den i fröken Wallins berättelse omnämnda högre tyske officeren är sannolikt identisk med tyske medborgaren, greve Felix von Luckner, en mycket känd tysk marinofficer från första världskriget. Luckner och Engeström äro svågrar. Luckner är nämligen gift med en syster till Engeström. - Enligt en tidningsnotis för några dagar sedan väntas Luckner till Sverige och Malmö för att här undergå en operation för bräck. Enligt notisen skulle han dock först besöka Västtyskland. ^{skulle komma,} ~~han~~ ^{från Amerika}

Margherita Leschs adress i Finland skulle vara Sjöbällsgatan 16 a, 7 vån., Helsingfors.

Det har härstüdes den 26 februari 1950 konstaterats, att Engeström för närvarande befinner sig i Malmö och är boende Villa Fridhemsberg, Fridhemsvägen 2, Malmö.

Malmö som ovan.

Gösta Ahlin

(Gösta Ahlin)

Kriminalkonstapel.

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Wien den 27 februari 1952.

Personligt och Strängt förtroligt.

R 18.

HEMLIG.

Stockholm den 29 februari 1952.
Överlämnas för kännedom till
Kommissarie Danielsson, Stockholm.

Engfeldt.

Tjf. Byråchef.

Ärade Broder,

Som Du vet ha de flesta krigsfångar, vilka ännu vistas i Ryssland på sin tid erhållit någon form av civil bestraffning, vanligen straffarbete eller fängelse. Straffen äro graderade så att fångarna efter ett visst antal år få tillstånd att skriva hem, mottaga paket o. s. v. Försändelserna adresseras till vissa fältpostnummer eller postboxnummer i Moskva. Genom sammanställning av erfarenheter från en rad olika fall anser man sig här ha kunnat konstatera, att Moskva-fängelserna ha ett gemensamt läger- och postboxnummer 9250, vilket kanske kan vara av intresse för våra undersökningar.

Din tjänstgörare

Knut Sammanställning

Utrikesrådet S. D a h l m a n,
Kungl. Utrikesdepartementet,
S t o c k h o l m.

Jul. 29/2
 hbr. Dahlman- Kumlin, Bonn (3 st.)
 " " Grönwall, Athén
 " " Ribbing, Buenos Aires
 " " Tamm, Budapest

red lap
 223-
 1381
 P2E

4.3.52

P.M. angående de olika spåren i Wallenbergsaffären.

SS " " Bratt, Berlin

Vid en granskning av de olika spåren i Wallenbergsaffären har undertecknad funnit, att bearbetningen av dessa under för handen varande omständigheter drivits så långt som kan anses skäligt. Vissa kompletteringar torde dock kunna tagas under överbägende för den händelse de uppgifter, som hittills införskaftats, icke skulle visa sig vara tillräckliga.

1. af Sandebergiska spåret.

Till detta spår har jag fogat alla de uppgifter, som ytterst kunnat härledas från af Sandebergs berättelse, vilket alltså innebär att förhör som hållits med sådan personer vilkas namn och adresser erhållits genom pastor Christensen, säkerhetschefen i Linz samt eventuellt andra källor i Wien, hänförs till af Sandebergiska spåret.

Den viktigaste åtgärden beträffande af Sandebergiska spåret är att fortsätta försöken att få ut Stefan Carl från Rumänien, enär han, såvitt hittills är känt, torde vara den ende, som stått ansikte mot ansikte med Wallenberg i Ryssland, och som nu befinner sig utanför Rysslands gränser.

Vad som sagts om Stefan Carl gäller ju även i viss mån beträffande Erhard Hille. Skillnaden beträffande dessa båda personer består ju endast däri, att Hille alltjämt befinner sig innanför Rysslands gränser. Den enda tänkbara åtgärden i detta fall är att kontakt hålles mellan våra representanter i Tyskland och tyska Suchdienst så att uppgift snabbt kan erhållas om och när Hille återkommer från Ryssland.

Som en tredje åtgärd i af Sandebergiska spåret bör möjligtvis försök göras att erhålla förbindelser med den tyske läkaren Osvald Kauffmann, enär olika uppgifter peka på att han haft tämligen stora möjligheter att få en överblick över förhållandena i Krasnogorsk och att det därför kan vara möjligt att han kan ha sammanträffat med Wallenberg i detta läger. Åtgärden att söka uppspåra Kauffmann torde dock kunna uppskjutas till dess svar ingått från envoyén Allard huruvida herrarna Mandula och Sparka anträffats och man fått svar på frågan om de kunnat bekräfta Erlandssons i Nordströms-

Mandula kommunis
 till Allard-Br.
 1. Mandula skall spåras i
 reserapporten (på min begäran hos Danielson)
 S.S. 3/3

spåret lämnade uppgift, så att klarhet vunnits om att "den länge magre svensken" var identisk med Wallenberg. Någon större svårighet att taga reda på Kauffmanns adress förefinnes säkerligen icke, i det att någon tysk läkarförening i Hamburg förmodligen har en anteckning om hans adress eller i varje fall kunna ge upplysningar på någon vän eller anhörig, som har adressen. Man torde väl kunna utgå från att Kauffmann begivit sig till Argentina, dit en mycket stor procent av de emigrerande tyskarna begiva sig, möjligtvis med hänsyn till president Perons tyskvänliga inställning, och en förfrågan hos immigrationsmyndigheterna där torde giva önskat resultat.

Som en fjärde åtgärd i af Sandebergsska spåret kan ifrågasättas ett samtal med f.d. rumänske legationssekreteraren Mihai Mărculescu, vilkens senast kända adress är c/o Textila sudamerikana Bartolome Mitre 783, Buenos Aires. Om denna adress visar sig vara för gammal kan en förfrågan riktas till förre ministern C. Vălimărescu, 1865 Calle S. de Bustamante, Buenos Aires. Enligt af Sandeberg - se sidan 5 i hans berättelse - hade Hille nämnt något om att rumänskt legationsfolk skulle ha suttit arresterade i samma fängelse som Wallenberg. Uppgiften är dock osäker.

Som en femte uppgift kan även diskuteras försöken att komma i förbindelse med ytterligare personer, som suttit i Krasnogorsk-lägret, i hopp om att kunna påträffa någon, som verkligen sammanträffat med Wallenberg där. Dock anser jag en sådan åtgärd för närvarande ej vara påkallad.

Red. af Sandeberg omnämner på sid. 6 i sin berättelse en dansk läkare vid namn Thomsen vilken satt i cellen intill af Sandebergs i Butyrkafängelset. Enligt vad af Sandeberg har erfarit dömdes Thomsen år 1946 till 5 års fängelse. Jag har tillfrågat mina danska kollegor huruvida Thomsen återkommit eller om något är känt om hans öde. I avvaktan på svar torde någon annan åtgärd icke behöva ifrågakomma.

På sidan 12 i af Sandebergs berättelse omnämnes en jugoslavisk medborgare Ivan Dianovič, vilken under af Sandebergs vistelse i Krasnogorsklägre t blev befälhavare vid kantänen i zon I. Då det kan vara möjligt att han återvänt till Jugoslavien och det likaledes skulle kunna vara möj-

Kah. neln. Tar
ev. njälv bank
härin.

ligt att han i sin egenskap av befälhavare för karantänstationen hade stora möjligheter att få kännedom om de olika internerna, skulle man eventuellt kunna överväga att genom svenska beskickningen i Belgrad höra sig för, om mannen återkommit. Denna åtgärd bör dock icke ifrågakomma förrän svar inkommit beträffande Mandula och Sparka (se ovan).

2. Kovacs Geza Hodosi-spåret.

Jag har i skrivelse till departementet tidigare gjort mig till tolk för den meningen att vissa av Hodosis uppgifter kunna vara av sanningen överensstämmande, det vill säga att Hodosi verkligen hållits fången på samma platser som Wallenberg. Som bekant hade Hodosi åberopat bl.a. den svenske medborgaren direktören Edward Otto Max Engeström, vilkens senast kända adress är Fridhemsvägen 2, Malmö. Engeström har vid två tillfällen hörts men förnekat all kännedom om Wallenberg. Enligt undertecknads mening kan det dock ha varit så, att Engeström, som vid krigsslutet hade stora ekonomiska intressen i Ungern, av hänsyn till sin egen säkerhet icke vågade göra något uttalande, som om det hade kommit till ryssarnas eller kommunisternas i Ungern kännedom skulle ha kunnat äventyra hans ställning i Ungern. Jag har låtit kollegorna i Malmö företaga en undersökning om Engeströms person för att om möjligt kunna bilda mig en uppfattning, huruvida en omsvängning skett i Engeströms inställning till ryssarna och de ungerska kommunisterna, men om även en sådan omsvängning skulle ha skett torde det vara tvivelaktigt om ett nytt samtal med Engeström skulle kunna ge något resultat, då han måhända skäms om det verkligen förhåller sig så att han medvetet lämnat falska uppgifter tidigare. Se bilaga I.

Mycket upskatade från
Nah-rek. av L.
shall betas.

3. Ujvary-spåret (ungersk dam i Rom).

Beträffande detta spår skulle man kunna överväga ett försök att få kontakt med jur. dr. Stefan Biro. Dr. Biros vittnesmål skulle givetvis kunna tillmätas stort värde om det sammanfaller med herr Ujvarys, men då Ujvarys vittnesmål till viss del redan bestyrkts av dr. Stefan Pözels utsago

anser jag inte något tvivel föreligga, om att Wallenberg verkligen befunnit sig i Buda efter den 17/1 1945, vilket var det sista datum som var känt före Ujvarys och Pözels vittnesmål. Tillsvidare anser jag dock, att man kan uppskjuta försöket att nå kontakt med dr. Biro. Endast för den händelse invändningar skulle riktas mot Ujvarys och Pözels trovärdighet, kan det bli nödvändigt med kontakt med Biro.

4. Spåret om att Wallenberg skall ha befunnit sig i det ryska fånglägret 1156.

Jag har talat med representanter för den tyska Suchdienst där en mängd av de ryska fånglägren äro registrerade, och jag har bett om uppgift på var detta fångläger befinner sig eller har befunnit sig. Något svar har ännu icke ingått och måhända kunde man genom vår beskickning i Köln göra en ny påstötning hos Utrikesdepartementet i Bonn, där en greve von Watzdorf torde handlägga ärenden angående repatriering av krigsfångar i Ryssland. Min tanke är den att man skulle kunna få uppgift på andra fångar som befunno sig i detta läger och genom samtal med dem kunna få bestyrkt om Wallenberg verkligen befunnit sig i detta läger.

5. Paul Nordström-spåret.

Nytt samtal med Karl Einar Erlandsson för att om möjligt få ytterligare namn på medfångar i Krasnogorsk-lägre. I övrigt återstår endast att avvakta resultatet av envoyén Allards försök att få kontakt med ungerske medborgaren Mandula och tjeckiske medborgaren Sparka.

6. Spåret dr. de Mohr -- Ronchi -- Moschetti.

Beträffande detta spår kan man ju överväga efterspänning av de ungrare, som enligt Moschettis från dr. Rivo erhållna uppgift skulle ha befunnit sig i Lefortovskaja-fängelset. Åtgärden dock diskutabel med hänsyn till de svåra förhållanden under vilka vår beskickning i Budapest måste arbeta. Måhända borde dock ett försök göras att närma sig dr. Rivos familj så att underrättelse kunde erhållas

om dr. Rivo återkommer från ryska fångenskapen.

Kontakten bör upprätthållas mellan vår beskickning och tyska Suchdienst så att meddelande kan erhållas från Suchdienst om och när dr. Roedel, dr. Supprian och herr Bergeman återkomma till Tyskland. För övrigt gäller att uppgift bör inhämtas hos tyska Suchdienst om överhuvud någon tysk diplomat återkommer från fångenskapen i Ryssland, enär det kan tänkas att någon annan av den tyska diplomattruppen kan ha sammanträffat med Wallenberg.

7. Curt Deutschbein-spåret.

Såsom framgår av brev från svenske ambassadören i Köpenhamn till utrikesrådet Dahlman har en från sovjetrysk fångenskap återkommen dansk medborgare Curt Deutschbein uppgivit, att han under sin fångenskap i Ryssland 1948 sammanträffat med en överstelöjtnant (tysk?) vid namn Dietrich, vilken skulle ha förklarat, att han under sin vistelse i Krasnogorsk lägret sammanträffat med höga ämbetsmän och diplomater, däribland en svensk diplomat, vilkens namn Deutschbein icke kunde erinra sig. (Det framgår icke huruvida Dietrich uppgivit namnet på den svenske diplomaten för Deutschbein). Vidare uppgiver Deutschbein att han i december 1949 sammanträffat med den förre grekiske konsuln i Berlin, Ahleros från Aten, som berättat för Deutschbein att han under sin vistelse i Krasnogorsk varit tillsammans med en svensk diplomat. Ahleros skulle icke ha känt till namnet på den svenske diplomaten enligt vad Deutschbein uppgivit. Deutschbein, som återvände till Danmark den 28 juli 1951, uppgav att Ahleros vid tiden för hans hemresa alltjämt befann sig i lägret 7134 i Kiev.

Vad Dietrich beträffar bör kontakt etableras mellan vår beskickning i Västtyskland och den tyska Suchdienst så att kännedom kan erhållas om Dietrich' öde. Möjligt är att han på ett eller annat sätt skulle kunna återkomma till Tyskland före avtjänandet av det 25-års straff, som Deutschbein tror att Dietrich blev dömd till. Om Dietrich icke går att identifiera med de knappa upplysningar, som stå till buds kan Deutschbein måhända komplettera bilden av Dietrich.

Vidare bör kontakt upptagas med grekiska myndigheter för att få kännedom om Ahleros och dennes öde.

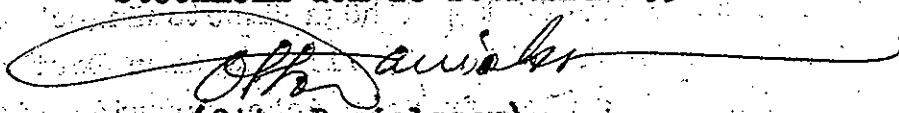
8. Bela Lukacs-spåret.

De tidigare inledda försöken att försöka komma i förbindelse med Lukacs böra fortsättas. Enligt von Korody Katona blev Lukacs 1947 dömd till 8 års fängelse, och om kontakt icke kan erhållas, så länge Lukacs sitter i fängelse skulle man ev. kunna tänka sig att dylik kontakt kunde ordnas efter hans frigivande.

9. Fru Sandell-spåret.

Även om familjen von Dardell och författaren Philipp icke sätta något större värde på detta spår skulle man dock kunna ifrågasätta fullföljandet av detsamma, om det nu frambragta materialet icke lämnar önskvärt resultat.

Stockholm den 28 februari 1952.

(Otto Danielsson)

KUNGL.

SVENSKA BESKICKNINGEN

Kod lyfr. Fnh. 352
353 P & Ben 1

Prag den 27 februari 1952.

Personligt.

1 bil.

Hemlig.
Engfeldt/Rtz
Sthlm. den 4.3.52.
Överl. till Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k.

Strängt förtroligt.

10/3 P & Ben
E. u. S. Engfeldt
Mandatskommittén är sammankallad i
interregierat. Beträffande Danielsson härnäst
i dag. Skall g. betas i Ungern och
Kah-nah.

S. S. 3/3

Broder,

Under mitt senaste besök i Budapest har jag i enlighet med de instruktioner jag erhöll undersökt en del frågor rörande Bendelaffären och kan därvidlag meddela följande.

1. Vad först beträffar portvakten vid Madach Imre Utca 8 - 10 har det nu konstaterats, att i ifrågavarande fastighet en större källare befinner sig, som mycket väl kan ha använts som provisorisk fängelselokal. Min israeliske kollega, som på sin tid lovade inhämta uppgifter rörande portvaktens allmänna tillförlitlighet har meddelat, att han icke erhållit några upplysningar i vare sig positiv eller negativ riktning. Mannen synes vara en primitiv natur, som givetvis kan ha missat sig i fråga om identifieringen av fotografierna. Han har emellertid otvetydigt varit i god tro och icke lämnat några upplysningar i privat vinningssyfte. Om detta varit

Utrikesrådet Dahlman,
S t o c k h o l m.

fallet framhöll herr Benzur, hade portvakten säkerligen å-
nyo uppsökt vår mellanhand för att begära pengar eller and-
ra gåvor som livsmedelspaket eller cigarretter som gott-
görelse för sina informationer. Nan har likväl aldrig låtit
sig avhöra. Mycket starka skäl tala därför för att uppgif-
terna kunna vara riktiga (mina handbrev av den 9 - 15 no-
vember 1951 åberopas).

II. Vad härefter Lucács beträffar så har reparationer-
na i fängelset i Vac tills vidare inställts sedan mitten
av sistlidne december. De torde emellertid komma att
återupptagas vid mitten eller under senare delen av april.
Om jag då återvänder till Budapest torde en möjlighet före-
ligga att åvägabringa den kontakt jag talade om vid vårt
senaste sammanträffande i Stockholm. Härtill kommer, att en
del av de politiska fångarna under våren skola sändas
till landsbygden för jordbruksarbete. Herr Benzur anser
sig då hava vissa möjligheter att få förbindelse med någon
av dessa och framföra de frågor som intressera oss.

III. Rörande den i Daniëlsons P.M. av den 5 januari
1952 omnämnde George Marđula har jag erhållit ingående
upplysningar, som sammanfattas i bifogade uppteckning. Då
personen ifråga av allt att döma är en fanatisk kommunist
anser jag det uteslutet, att genom någon mellanhand fram-
föra några frågor. Skälen härtill behöver jag ju icke när-
mare angiva. Vad beträffar tjeckiska medborgaren Karel
Sparka ha vi ännu icke lyckats anskaffa andra upplys-
ningar än att den uppgivna gatan finnes i Pilzen. Under-

Betrifft: Georg Mandula (früher: Mandel)

Georg Mandula (Mandula Gyorgy) ist am Juni 1947 aus der russischen Kriegsgefangenschaft nach Ungarn zurückgekehrt. In der Kriegsgefangenschaft absolvierte er die Parteischule und wirkte als Propagandist. Nach seiner Heimkehr hat er seine Stellung als technischer Beamter in der Orion Fabrik (Budapest-Ujpest) zurückbekommen, ist als Mitglied der kommunistischen Parteiorganisation beigetreten, wo er bald wichtige Aufgaben erhielt. Zuerst wirkte als "Volkserzieher" (Propagandist), später als "Vertrauensmann". In dieser Eigenschaft ist er ein Schreck der Angestellten geworden, da er seine Kollegen (hauptsächlich die Christen) bei der Parteiorganisation anzeigte. Durch seine Parteitätigkeit hat er erreicht, dass seine Karriere auch in der Fabrik stets höher stieg, so dass er jetzt die Stellung eines Abteilungsleiters inne hat.

Ausser der Partei hat er auch in der Freiheitskämpfer Organisation (Partisanenbewegung) eine führende Rolle.

Adr.: 40 Orion Rádió és Villamosági váll. Budapest IV, Ujpest Váci út 77.

sökningarna fortsätta emellertid.

Skilj för grom
Sven Allard
(Sven Allard)

Prag den 1 mars 1952.

Strängt förtroligt.

1 bil. i 2 ex.

Hemlig.
Engfeldt/Rtz
Sthlm. den 5.3.52.
Överl.jmt.bil.till
Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k.
E.u.
S.Engfeldt
l:e sekr.)

Broder,

Jag har just före kurirpostens avgång erhållit
i bifogade PM angivna uppgifter rörande Karel Sporka.
Däremot har jag ännu ej lyckats erfara något om hans
politiska inställning, varför jag ännu ej kan bedöma
huruvida vi ha möjligheter sätta oss i förbindelse med
honom för att kontrollera de uppgifter angående ^BWendel-
affären, som han uppgives sitta inne med. Undersökningarna
fortsätta emellertid.

(Sven Allard)

Karel Sporka`Witwer, cca 60 Jahre alt,
wohnt in Pilsen V., Guldnerova 58, in einem schönen
Neubau im I.Stock, Seine Wohnung teilt er mit einem
Untermieter.

S. war früher Schuster und ist, seitdem das
Schusterhandwerk nicht mehr genügend einträgt,
als Portier bei einem grossen Autoreparatur-National-
unternehmen (vorm, Brozik) in Pilsen V., Sirova ul.,
angestellt.

Für sein Alter sieht er gut aus`hinkt etwas auf
seinen linken Fuss.

Seine Tochter ist in Brunn,

Engfeldt/Rtz

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen.

Hemlig.
Sthlm. den 3 mars 1952
Överl. till Komm. Daniels-
son, Sthlm. f.k.
E.u.

S. Engfeldt
l:e säkr.

Broder,

Under sin resa i november förra året uppsökte Danielsson bl.a. Dr. jur. Willy Zinkahn, Oberregierungsrat, anställd i Bundesministerium für Wohnungsbau, Bonn. Denne hade en tid vistats i Krasnogorsk-lägre i närheten av Moskva och där sammanträffat med en tysk läkare, Oswald Kaufmann. Denne hade på grund av sitt yrke en betydande rörelsefrihet jämfört med andra fångar, och han torde ha haft möjlighet att få vetskap om vilka fångar som befunno sig i en särskilt strängt bevakad och från det övriga lägre avskild barack, den s.k. generalsbaracken. Kaufmann bör enligt Dr. Zinkahn kunna besvara frågan om Wallenberg befunnit sig i Krasnogorsk-lägre, varom flera uppgifter föreligga.

Kaufmann var, enligt vad Danielsson sedermera erfarit, efter återkomsten från Ryssland en kort tid anställd vid universitetskliniken i Hamburg men hade därefter emigrerat till Sydamerika, troligen Argentina. På universitetskliniken kände man inte till hans adress, men det vore möjligt, att man genom någon tysk läkarorganisation kunde få reda på den. Jag vore tacksam, om Du ville försöka taga reda på Kaufmanns adress. Kanske är det lämpligast att i första hand vända sig till någon läkarförening i Hamburg.

u/ Sven Dahlman

Envoyén K u m l i n ,
B o n n .

Exp. 4/3.-52

red lapp

STOCKHOLM		
Stockholm den 3 mars 1952.		
Personligt och strängt förtroligt.		
61		
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	Eu

AVD.	GR.	MÅL.
P	2	bu I

*feldaterat 2
if 4/4*
Telegram i blankettchiffer från Berlin

Avsant den 4/3 1952 kl. 1120

Ankom den 4/3 1952 kl. 1410

Utskrivet i 4 exemplar.

Detta är originalet.

P. 2.

8. Personligt för Dahlman.

Grekiska militärmissionens chef har meddelat, att Akliros självutnämnd grekisk konsul av typen Hochstapler, som före missionens ankomst gripits av ryssarna för utfärdande av falskt pass. Grekiska ambassaden i Moskva i september 1951 begärt hans repatriering, men fått svar att Akliros okänd, ehuru han enligt grekernas Service de Renseignement ännu i oktober 1951 i koncentrationsläger i Kiev. Utrikesministeriet i Aten känner fallet, skrivelse följer.

Bratt.

Jnk. 4/3 röd lapp
354

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Bonn, p.t. Köln den 27 februari 1952. P2EK

Personligt och strängt förtroligt.

Hemlig.
Engfeldt/Rtz
Sthlm. den 5.3.52.
Överl. till Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k.
E.u. S. Engfeldt
l:e sekr.

1 bil.

/i 3 ex./

10/3 25
2
Tit. 5.3.52.

Broder,

Åberopande Ditt handbrev den 24 januari ber jag här-
med få överlämna en P.M. av Pousette rörande hans efter-
forskningar efter "Generalarzt Raëss", varvid han i trak-
ten av Paderborn kommit en professor Rick på spåren. Från
denne har emellertid hittills inget besked inkommit.

Vad generalkonsul Ernst Ramm beträffar ha vi inhämtat,
att dennelär ha bortförts från Krasnogorsk den 16 eller
17 april 1950 till okänd ort, dock troligen Butyrka-fängel-
set.

Vad den i Pousettes P.M. omnämnde professorn Goll-
witzer vid universitetet i Bonn beträffar ha vi icke an-
sett oss böra utan särskild anvisning av departementet
taga kontakt med honom.

Din tillgivne
P. Ehrenlin

Herr Utrikesrådet D a h l m a n,
S t o c k h o l m.

Bil. handbrev *Krumlin*
Sahlman d. *27.2.52*

P.M.

rörande forskning efter Dr. Raess, Paderborn.

Med anledning av erhållet uppdrag försökte jag brevlades sätta mig i förbindelse med Dr. Raess under uppgiven adress för att överenskomma om tidpunkt för ett sammanträffande. Brevet returnerades emellertid med påteckning att adressaten vore okänd. Med anledning härav besökte jag själv Paderborn för att om möjligt uppspåra Raess. Någon sådan fanns icke under den uppgivna adressen och icke heller kände man till att någon läkare med detta namn bodde i trakten. Under hand erhöll jag emellertid uppgiften att det fanns en professor Dr. Wilhelm Rick (läkare) boende Bielefelder Strasse 55, Neuhaus bei Paderborn, vilken länge skulle ha varit i rysk fångenskap. Vid mitt besök i bostader var professorn själv bortrest och väntades åter omkring den 25 februari. Fru Rick berättade själv att maken under åren 1945-1948 varit i Krasnogorskläget, varför jag antog att jag så småningom dock lyckats spåra rätt person. Jag nämnde för fru Rick att jag av hennes man gärna önskade veta om han under sin tid i Krasnogorsk kommit i förbindelse med någon svensk eller hört talas om någon sådan etc. Hon lovade, att maken vid sin återkomst skriftligen skulle besvara frågorna.

Vid fortsatt samtal med fru Rick nämnde hon att en Prof. Dr. Helmut Gollwitzer vid universitetet i Bonn mycket väl kände till Krasnogorskläget. Han hade vistats där till 1950. Han har även skrivit en bok om läget med titeln "..... und führen, wohin Du nicht willst".

Bonn den 21 februari 1952.

EMBASSY OF SWEDEN
WASHINGTON 8, D. C.

Washington den 23 februari 1952.

Strängt förtroligt. 1 bil.

[skriv. Arfwedson,
c/o besk. Lissabon
5.3.52.

[5.3.52.
rem. Danielsson,
såsom bil. till rem.
av brevet till Arfwedson.

A. L.
Broder,

Åberopande Ditt handbrev den 12 innevarande febr-
ruari ber jag härmed få överlämna en från State Depart-
ment införskaffad förteckning över personalen - inklu-
sive så kallade "temporary specialists" - vid den ame-
rikanska missionen i Budapest i juli 1946..

För den händelse intet av namnen på listan skul-
le igenkännas, ha vederbörande vänligen lovat söka hjäl-
pa oss ytterligare. I angivet fall vore jag alltså tack-
sam för en rad.

Den tjänstgörande
Rolf Boh

Utrikesrådet Dahlman,
Kungl. Utrikesdepartementet,
S t o c k h o l m.

*LIST OF AMERICAN PERSONNEL AT BUDAPEST MISSION
JULY 1946

H.F.Arthur Schoenfeld, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary

Donald F. Bigelow, Counselor of Legation and Consul

John Peabody Palmer, FSO

W. Stratton Anderson, Jr., Second Secretary and Vice Consul

Robert S. Folsom, FSO

James G. McCargar, Third Secretary and Vice Consul

Ernest Polutnik, Vice Consul and Administrative Officer

John F. Morgan, Vice Consul and Administrative Assistant

James L. Lee, Vice Consul and Administrative Assistant.

Temporary specialists appointed for the emergency:

L. Laszlo Ecker-Racz, Senior Economic Analyst

Francis Deak, Civil Air Attache

Erwin T. Sanders, Agricultural Attache

Ray Pearce Walters, Petroleum Attache

William Kling, Agricultural Officer

Richard C. Wood, Economic Analyst

Harry Le Bonit, Assistant Agricultural Attache

Fred Godsey, Vice Consul and Administrative Assistant.

*Source: Foreign Service List - July 1946

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen.

Hemlig.
Sthlm. 4.3.52.
Överl. till Kommissaire
Danielsson, Sthlm., f.k.
E.u.
S. Engfeldt
l:e sekr.

STOCKHOLM 19		
Stockholm den 4 mars 1952.		
Personligt och strängt förtroligt		
P 2 62		1 bil.
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu ^I

10/3 25

Broder,

./.

Såsom framgår av i avskrift närslutna handbrev jämte bilaga från Hans Beck-Friis till mig den 1 februari skall en nyligen från rysk fångenskap återvänd dansk vid namn Deutschbein i december 1949 under fångenskapen ha sammanträffat med den tidigare grekiske konsuln i Berlin, Ahleros, som berättat, att han i flera år befunnit sig i Krasnogorsk-lägre i närheten av Moskva, där han varit tillsammans med en svensk diplomat, vars namn han icke kände till och som senare flyttats från lägre, möjligen sedan han ådömts straff.

Jag får be Dig taga kontakt med grekiska vederbörande rörande Ahleros och - med anhängan om att saken må behandlas med största diskretion - framhålla vårt intresse av att omedelbart få personlig kontakt med Ahleros, däres han har återvänt från Ryssland, eller beredas tillfälle att omedelbart få träffa honom, om han frädeles skulle återkomma. Jag får be Dig ha saken i åtanke, så att Du med lämpliga mellanrum kan övertyga Dig om att den icke faller i glömska på grekiskt håll.

Om Du får kontakt med Ahleros, bör Du fråga honom om han under sin vistelse i Ryssland hört tales om någon "svensk" i rysk fångenskap samt i jakande fall be vederbörande i detalj berätta härom; tids- och platsangivelser äro av största vikt i sammanhanget liksom namn på medfångar, som kunna bekräfta de lämnade uppgifterna. Jag vill särskilt understryka vikten av att föra saken på

Envoyén G r ö n w a l l ,
A t h é n .

5/3 25

26

sådant sätt, att vederbörande får tillfälle att själv
nämna namnet Wallenberg. Berättelsens spontanitet får
anses avgörande för dess bevisvärde.

u/ Sven Dahlman

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgs-utredningen

STOCKHOLM		19
Stockholm den 4 mars 1952.		
Personligt och strängt förbott.		
P 2 64		
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu ^I

Hemlig.
Sthlm. den 4.3.52.
Överl. till Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k.
E.u.
S. Engfeldt
l:e sekr.

10/3 25

Broder,

I samband med våra efterforskningar av Raoul Wallenberg ha vi erhållit en låt vara osäker uppgift, att rumänska diplomater, som skulle ha arresterats av ryssarna, hade suttit i samma fängelse som Wallenberg.

Vi ha nu på sätt som jag måhända icke har anledning närmare gå in på tagit reda på, att en sannolikt i Buenos Aires bosatt f.d. rumänsk legationssekreterare vid namn Mihai Marculescu (släkting till förutvarande rumänske statsministern G. Tatarăescu), som i augusti 1944 befann sig i Budapest, den 23 samma månad internerades av den ungerska statspolisen och att han, då ryssarna intogo Budapest, befann sig i fängelse. Vi känna icke till hur länge han hölls i fängsligt förvar, men det är i varje fall tänkbart, att han kan känna till något om Wallenbergs öde efter försvinnandet i Budapest i början av 1945.

Marculescus sist kända adress är: c/o Textila Sud-americana, Bartolome Mitre 783, Buenos Aires. Om han skulle ha flyttat därifrån, torde man kunna erhålla hans nya adress genom den Rumänska Nationalkommitténs representant i Buenos Aires, minister C. Valimarescu, 1865, Calle S. de Bustamante.

Jag får be Dig taga kontakt med Marculescu för att höra vad han eventuellt kan ha att förmäla om Wallenberg. Jag tillåter mig särskilt framhålla vikten av att utan påverkan få fram en spontan berättelse, varför samtalet med honom bör noggrant förberedas. Du bör således icke själv nämna Wallenbergs namn utan om möjligt endast tala

7/3 25

om, att vi äro intresserade av upplysningar om en försvunnen "svensk". Saken är ju den, att man då nu så många år gått efter den här ifrågavarande tiden, måste räkna med minnesförskjutningar och sammanblandningar av namn på medfångar och namn, som vederbörande kan ha hört senare i liknande sammanhang. Bäst vore utan tvivel, om vederbörande kunde förmås att berätta om sin fångenskap av sig själv och framför allt utan s.k. ledande frågor. Jag vill tillägga att vi - även om Marculescu icke har något att säga om Wallenberg - mot bakgrunden av andra uppgifter i ärendet, ha ett visst indirekt intresse av att få veta var i Budapest Marculescu hållits fången och av vilka kategorier hans medfångar utgjordes.

u/ Sven Dahlman

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Hemlig.
Sthlm. den 4.3.52.
Överl. f.k. till:
Komm. Danielsson
Envoyén Allard, Prag
E.u.
S. Engfeldt
l:e sekr.

STOCKHOLM

19

Stockholm den 4 mars 1952.

~~Personligt och strängt förtröligt.~~

P 2

INK. D. N:o

AVD.

GR.

MÅL.

P

2

Eu^I

10/3 92

Broder,

I ett av de viktigaste spåren i Wallenberg-affären har ungerske medborgarens Dr. phil.(?) Zoltan Rivo, eventuellt de Rivo, namn nämnts. Denne skulle så sent som någon gång under första halvåret 1949 ha haft en indirekt kontakt med Wallenberg i Lefortovskaja-fängelset i Moskva.

Vår sagesman, som från september 1949 och en längre tid framåt delat cell med Rivo i Lefortovskaja- och Butyrka-fängelserna i Moskva, har uppgivit följande om Rivos person.

Då han sammanträffade med Dr. Rivo i september 1949 torde denne ha varit ungefär 34 år gammal. Han hade tjänstgjort vid universitetet i Bukarest och där omhändertagits av ryssarna samt blivit förd till Moskva. Enligt vad vår sagesman i början av detta år uppgivit, torde Dr. Rivo ännu ej ha återkommit från Ryssland. Sagesmannen hade varit i "viss förbindelse" med Dr. Rivos fader och låtit honom förstå, att sonen levde på hösten 1950.

Tyvärr kunna vi icke lämna några upplysningar om var Dr. Rivos fader är bosatt, men det vore givetvis av intresse att upprätta kontakt med honom, så att man eventuellt kan få veta, om Dr. Rivo återkommer från fångenskapen. Det är givet, att upprättandet av en dylik kontakt är en svår och ömtålig uppgift under nuvarande förhållanden i Ungern. Jag vill emellertid icke underlåta att underrätta Dig om det intresse som här föreligger, i förhoppningen att Du

t.f. Chargé d'affaires T a m m ,
B u d a p e s t .

21/4 92

skall lyckas finna en utväg att uppsöka och få kontakt med fadern. Om förbindelse kan nås med honom, vore det av viss vikt att få veta, när sonen omhändertogs av ryssarna i Bukarest.

En avskrift av detta brev tillställles samtidigt Allard.

u/ Sven Dahlman

P.S. Möjligen kan följande uppgift, som vår sagesman på en lista, upptagande namn på fångar, lämnat om Rivo, vara till Din hjälp:

"Rivo, -Zoltan, fadern Pal, Uj Czanálos (m. Zemplin)"

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Sthlm. 4.3.52
 Överl. till Komm.
 Danielsson, Sthlm.f.k.
 E.u/S. Engfeldt
 1:e sekr.

STOCKHOLM		19
Stockholm den 4 mars 1952.		
Personligt och strängt förtroligt.		
P 2	66	
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu ^I

10/3 PZ

Broder,

Enligt en viss källa skulle Raoul Wallenberg vid någon tidpunkt ha befunnit sig i det ryska fångslägrer nr. 1156. Danielsson talade under sin Tysklandsresa i november - december 1951 med representanter för den tyska Suchdienst härom, och man utlovade en undersökning om var detta fångsläger befinner sig eller har befunnit sig. Då något svar ännu icke ingått, kunde det vara lämpligt, att Du gjorde en påstötning i det tyska utrikesministeriet hos en greve von Watzdorf, som torde handlägga ärenden angående repatriering av krigsfångar från Ryssland. Vår tanke är den, att man skulle kunna få uppgift på andra fångar, som befunnit sig i detta läger och genom samtal med dem kunna få bestyrkt, om Wallenberg verkligen under någon tid befunnit sig där.

u/ Sven Dahlman

Envoyén K u m l i n ,
 B o n n .

7/3 PZ

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Hemlig.
Sthlm. den 4.3.52.
Överl. till Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k.
E.u.
S. Engfeldt
l:e sekr.

STOCKHOLM		19
Stockholm den 4 mars 1952.		
Personligt och strängt förtroligt.		
P 2	67	1 bil.
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL
P	2	Eu ^I

10/3 Rtz

Broder,

1. Vid Danielssons och Philipps samtal i Rom med den italienske sagesmannen i Wallenberg-affären framkom bl.a., såsom Du möjligen har Dig bekant, namnen på vissa tyskar, som påståtts dels ha suttit i samma cell som Raoul Wallenberg i Lefortovskaja-fängelset i Moskva, dels i en cell bredvid Wallenbergs. Tyskarna äro en herr Roedel, "råd vid tyska legationen i Bukarest", och Dr. Karl Supprian, "generalsekreterare vid tyska kulturinstitutet i Bukarest". Dessa båda skulle ha varit Wallenbergs cellkamrater. Vidare har nämnts tysken Bergemann (c:a 65 år gammal 1949), "anställd vid tyska ambassaden i Bukarest, där han sysslat med passärenden". Denne skulle ha varit granne till Wallenberg i fjärde våningen i Lefortovskaja-fängelset.

Enligt vad Danielsson under sin senaste resa i Tyskland erfarit, skall ingen av de tre tyskarna ännu ha återvänt från Ryssland. Jag vill emellertid med dessa rader be Dig, att framdeles upprätthålla en regelbunden kontakt med vederbörande tyska efterforskningsorgan, så att besked omedelbart erhålles, om någon av dem återvänder. Skulle så vara fallet, bör Du eller någon av Dina närmaste medarbetare omedelbart uppsöka vederbörande och fråga, om de under sin vistelse i Ryssland hört talas om någon "svensk" i ryskt fängelse samt i jakande fall be vederbörande i detalj berätta härom; tids- och platsangivelser äro av största vikt i sammanhanget liksom namn på medfångar, som kunna

Envoyén K u m l i n ,
B o n n .

7/3 Rtz

Jfr. hkr. bil
Kumlin 11/3-52

bekräfta de lämnade uppgifterna. Jag vill särskilt understryka vikten av att föra ett dylikt samtal på sådant sätt, att vederbörande får tillfälle att själv nämna namnet Wallenberg. Berättelsens spontanitet får anses avgörande för dess bevisvärde.

2. Vi kunna ju icke förbise möjligheten, att även andra tyska diplomater eller personer, som suttit i Moskva-fängelserna, kunna ha uppgifter att lämna om någon "svensk". Därför bör upprätthållandet av regelbunden kontakt med vederbörande tyska efterforskningsorgan gälla även sådana personer, ehuru man i dessa fall får i första hand överlåta åt tyskarna själva att fråga vederbörande om de hört talas om någon "svensk" i rysk fångenskap.

3. Såsom framgår av närslutna avskrift av Hans Beck-Friis' handbrev till mig den 1 februari jämte bilaga har en nyligen från Ryssland återvänd dansk krigsfånge vid namn Deutschbein under sin vistelse i Ryssland talat bl.a. med en förutvarande överstelöjtnant Dietrich, som i Krasnogorsklägre^{närheten av}t i Moskva skulle ha varit tillsammans med höga ämbetsmän och diplomater, varibland en svensk diplomat skulle ha befunnit sig. Dietrich, som väl sannolikt är tysk medborgare, lär som Du ser ha dömts till 25 års straffarbete och torde följaktligen alltjämt finnas kvar i Ryssland. Jag får emellertid be Dig att även i detta fall konstatera, hur därmed förhåller sig och bevaka detta ärende på samma sätt och vidtaga samma åtgärder som nämnts ovan under punkt 1. ./. (

u/ Sven Dahlman

Engfeldt/Rtz
KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen.

Hemlig.
Sthlm. 4.3.52.
Överl. till Kommissarie
Danielsson, f.k.
E.u.
S. Engfeldt
l:e sekr.

Söd lag

STOCKHOLM		
Stockholm den 4 mars 1952.		
Personligt och strängt förtroligt		
N:o P 2 70		BIL
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I

10/3 Rtz

Broder,

Jag återkommer med en rad i fallet Hille.
Sedan vi nu konstaterat, att den av Suchdienst efterforskade Erhard Hille är identisk med den Hille, som af Sandeberg träffade i Butyrka-fängelset i Moskva, återstår ju endast att bevaka ärendet så att Hille kan kontaktas omedelbart, om han en gång återvänder till hemlandet. Ehuru jag redan framhållit detta i mitt brev den 21 januari, vill jag emellertid på detta sätt ånyo understryka vikten av att en regelbunden kontakt framdeles upprätthålles med Suchdienst i nämnda syfte.

u/ Sven Dahlman

Generalkonsuln B r a t t ,
e r l i n .

11/3 Rtz

Engfeldt/Rtz

KUNGL. UTRIKES

DEPARTEMENTET

Göteborgsutredningen

Hemlig.

Sthlm. den 5.3.52.

Överl. till Komm. Daniels-
son, Sthlm., f.k.

E.u.

S. Engfeldt

l:e sekr.

10/3 25
2

STOCKHOLM

19

Stockholm den 5 mars 1952.

Strängt förtroligt.

BIL

P 2

INK. D. N:o

AVD.

P

GR.

2

MAL.

Eu^I

Broder,

Åberopande Ditt handbrev den 27 februari angående
bl.a. professor Gollwitzer vid universitetet i Bonn får
jag meddela, att vi anse, att ett kontakttagande med ho-
nom nog kunde vara lämpligt.

u/ Sven Dahlman

voyén K u m l i n ,
o n n .

7/3 25
2

Engfeldt/Rtz

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Hemlig.
Sthlm. 5.3.52.
Överl. till Komm. Daniels-
son, Sthlm., f.k.
E.u.

S. Engfeldt
l:e sekr.

10/3 25
2

STOCKHOLM

19

Stockholm den 5 mars 1952.

Personligt och strängt förtroligt.

P 2 75 1 bil.

INK. D. N:o

AVD.

GR.

MÅL.

Broder,

Återkommande till de samtal Du för några månader sedan haft med Engfeldt i Wallenberg-affären får jag härmed för Din strängt förtroliga kännedom översända avskrift av ett handbrev från Boheman till mig den 28 februari med en förteckning över personalen vid den amerikanska missionen i Budapest i juli 1946. Jag hoppas, att den person som varit på tal kan återfinnas på förteckningen. Vi skulle mycket uppskatta, om Du genom honom kunde införskaffa de uppgifter, som behövas för att vi eventuellt skola kunna komma i förbindelse med den ungerska dam, som på sin tid erhållit vissa upplysningar rörande Wallenbergs öde.

u/ Sven Dahlman

gationsrådet A r f w e d s o n ,
o Beskickningen i L i s s a b o n .

10/3 25
2

Engfeldt/Rtz

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Hemlig.
Sthlm. den 6 mars 1952.
Överl. till Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k.
E.u.
S. Engfeldt
l:e sekr.

STOCKHOLM			19
Stockholm den 6 mars 1952.			
Personligt och strängt förtroligt.			
P	2	79	
INK. D. N:o			
AVD.	GR.	MÅL.	
P	2	Eu ^I	

Exp. 10/3 R₂

Broder,

En tysk katolsk armépastor vid namn Mohr, som enligt uppgift vistats i Krasnogorsk-lägre i närheten av Moskva, har enligt vad vi erfarit år 1950 återvänt från detta läger. Han lär vara bosatt i Hermeskeil/Rheinland. Jag vore tacksam, om Du kunde låta taga kontakt med Mohr på sedvanligt sätt.

u/ Sven Dahlman

avoyén K u m l i n ,
o n n .

Exp. 11/3 R₂

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM		19
Stockholm den 6 mars 1952.		
N:o 2395	BIL.	
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu ^I

Fil.stud. Gertrud Piippo,
Geijersgatan 22^{II},
U p p s a l a .

Åberopande Edert brev den 13 februari med vissa frågor i fallet Raoul Wallenberg får jag meddela, att utrikesdepartementets verksamhet i syfte att bringa klarhet i Wallenbergs öde alltjämt fortsätter. På grund av ärendets natur är det emellertid tyvärr icke möjligt att lämna någon redogörelse för de olika åtgärder, som från departementets sida vidtagits eller att lämna allmänheten tillfälle att taga del av de handlingar som föreligga.

(Sven Dahlman)

Chef för Politiska avdelningen.

6/3 PE
2

KUNGL.

SVENSKA BESKICKNINGEN

Wien den 3 mars 1952.

Personligt och Strängt förtroligt.

R 18.

1 bil.

382

P2E6⁷

(D. n. n.)

Broder,

aa
 Räkning överlämnad
 till ledare, till Falkman.
 S. S.
 10/3

./.

S. S.

I enlighet med tidigare överenskommelse översändes härjämte närslutet min räkning över besök i Raubling och München i Bendel-ärendet. Då Raubling icke kunde besökas annat än per bil, synes det mig rimligt, att reseersättning beviljas mig i form av kilometerpengar, men skulle personalavdelningen av principiella skäl invända mot att resan till en del företagits i automobil utanför mitt anställningsområde (routen Salzburg-Raubling-München och åter), får väl rese-räkningen göras om och ersättning begäras för fiktiv resa med järnväg.

sin fröjd
 K. A. Belfrage

Utrikesrådet S. D a h l m a n,

Kungl. Utrikesdepartementet,

S t o c k h o l m.

röd lapp Munk 10/3 -

KUNGL.

SVENSKA BESKICKNINGEN

Wien den 3 mars 1952.

Personligt och Strängt förtroligt.

R 13.

388

P2

E41

Broder,

DB
NM
S.E.

I anslutning till mina rader av den 18 februari 1952 i Bendel-ärendet ber jag få meddela, att jag dessvärre icke heller på återvägen från Paris i München lyckades få kontakt med diplomingenjör Städler. När någon av beskickningens medlemmar nästa gång besöker Salzburg, skola vi passa på att låta honom utsträcka resan till München för vederbörandes hörande.

Min Fingring

K. A. Belfrage

Utrikesrådet S. D a h l m a n,
Kungl. Utrikesdepartementet,
S t o c k h o l m.

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Prag den 7 mars 1952.

Strängt förtroligt.

Yuh 10/3 röd lapp

775
P2 Euⁱ

x/ avskrift översänd
till tit.11/3-52.

3.2/
Broder,

Denna beskickning har haft ett mindre utlägg för resekostnad i samband med Bendel-affären. Såvitt jag kan erinra mig har jag vid något tillfälle i Bukarest eller Budapest mottagit ett handbrev från Dahlman med anvisning om hur dylika utlägg skola redovisas i beskickningens räkenskaper. Då avskrift av detta brev emellertid icke finnes här och jag icke kan påminna mig innehållet i detsamma, vore jag tacksam för ett skriftligt eller telegrafiskt meddelande om hur vi böra förfara.

Sven Allard

(Sven Allard)

Sekreterare Engfeldt,
Kungl. Utrikesdepartementet.

Engfeldt/Rtz

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Hemlig.
Sthlm. den 11 mars 1952.Överl. till Komm. Danielsson
Sthlm., f.k.E.u.
Stig Engfeldt
l:e sekr.Exp. 20/3 Rg
2

STOCKHOLM			19
Stockholm den 11 mars 1952.			
Personligt och strängt förtroligt.			
P 2 86			
INK. D. N:o			
AVD.	GR.	MÅL.	
P	2	Eu ^I	

Broder,

I mitt handbrev den 4 mars omnämnas två tyskar, en herr Roedel och en Dr. Karl Supprian, vilka skulle ha varit Wallenbergs cellkamrater. Uppgiften är icke helt korrekt, enär detta skall ha gällt endast Roedel, medan Supprian uppgivits ha varit cellgranne till Wallenberg, med vilken han upprätthållit förbindelse genom knackningar i väggen.

u/ Sven Dahlman

Envoyén Kumlin,
onn.Exp. 15/3
Rg
20

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Tel Aviv den 6 mars 1952.

HP 1

Strängt förtroligt.

Yut 15/3
röd lapp

420

P 2 Eu I

Engfeldt/Rtz
Hemlig.
Sthlm. den 17 mars 1952.
Överl. till Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k.

u/ S. Engfeldt
N 9. tjf. Byråchef

20/3 25

§§. Broder,

I anslutning till mitt handbrev den 26 sistlidne januari angående Raoul Wallenberg ber jag få meddela, att jag haft ett samtal med den högt uppsatte tjänsteman, som hjälper oss med efterforskningarna efter advokaten Friedman.

Min sagesman upplyste, att man nu "kammatt igenom" hela landet och funnit åtskilliga rumäner vid namn Friedman, men intet tyder på att någon av dessa är identisk med den person med samma namn, vilken haft kontakt med Wallenberg. Det skulle underlätta om vi åtminstone kunde få uppgift om vederbörandes förnamn och vilket år han förmodas ha inkommit till Israel.

Med tillgäns
G. Haden

Utrikesrådet S. Dahlman,
Utrikesdepartementet.

Prag den 10 mars 1952.

Personligt och Strängt förtroligt.

Engfeldt/Rtz
Hemlig.
Sthlm. den 17 mars 1952.
Överl. till Komm. Danielseon,
Sthlm., f.k.
u/ S. Engfeldt
tjf. Byråchef

20/3 25

A. 2.

4.2

Broder,

Åberopande mitt handbrev den 27 nästlidne februari
ber jag till en början få meddela att Israels chargé
d'affaires i Budapest, herr Benzur, underrättat mig om
att, ehuru den i promemorian av den 5 januari 1952
omnämnde George Mandula är fanatisk kommunist, han likväl
ej anser uteslutet att ett par av hans landsmän, som per-
sonligen känna Mandula, exempelvis vid ett kafébesök
skulle kunna försiktigt utfråga honom i det ärende, som
intresserar oss. Jag har omedelbart svarat herr Benzur
att jag tacksamt accepterar detta erbjudande och bett
denne genom sina vänner i första hand söka få reda på
huruvida Mandula under sin vistelse i Sovjetunionen
sammanträffat med en eller flera svenskar. I jakande fall
har jag vidare bett herr Benzur genom sina mellanhänder
söka erhålla en beskrivning på ifrågavarande svensk samt
inhämta var och när Mandula sammanträffat med denne.

Utrikesrådet D a h l m a n,

Kungl. Utrikesdepartementet.

I fråga om den i ovannämnda promemoria berörde
tjeckiske medborgaren Karel Sparke har jag tyvärr ännu inget
nytt att meddela.

Lina Sparke
Sven Allard

(Sven Allard)

KUNGL.

SVENSKA BESKICKNINGEN

Prag den 8 mars 1952.

Hemlig.
Engfeldt/Rtz
Sthlm. den 17 mars 1952.
Överl. till Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k.
u/ S. Engfeldt
tjfr. Byråchef }

Personligt och Strängt förtroligt.20/3 Rg^T

A. 9.

Broder,

§§ Åberopande Ditt handbrev den 23 sistlidne januari
angående Danielssons samtal med den ungerske flyktingen
Ujvary i Salzburg vill jag meddela att, ehuru jag ej er-
hållit något direkt uppdrag att verkställa efterforsk-
ningar i detta ärende, jag likväl vid mitt senaste samman-
träffande med herr Benzur i Budapest bad denne genom vissa
av hans judiska vänner, som under den ungerska huvudstadens
belägring arbetat i olika hjälpaktioner, söka fastställa
huruvida de av Ujvary om honom själv lämnade uppgifterna
äro riktiga. Jag nämnde sålunda, att Ujvary uppgivit sig
vara föreståndare för en av Internationella Röda Korsets
underavdelningar, som har till uppgift att omhänderhava
skötseln av vissa barnhem. Vidare meddelade jag att Ujvary
sagt sig hava erhållit uppdrag av nuntiaturen att sköta ett
visst hjälparbete för dennas räkning och i sådant syfte in-
rättat ett kansli i Fillergasse 51.

Utrikesrådet D a h l m a n,

Kungl. Utrikesdepartementet.

Herr Benzur har nu meddelat, att Ujvary är helt okänd
i de kretsar, som varit sysselsatta med såväl Internationella
Röda Korset som annan hjälpverksamhet i Budapest under åren
1945 - 1947.

U. J. J. J.
S. Allard

(Sven Allard)

Engfeldt/Rtz

Strängt förtroligt.

Hemlig.
Sthlm. den 17 mars 1952.
Överl.jmt.bil.till Komm.
Danielsson, Sthlm., f.k.
u/ S. Engfeldt
tjfr. Byråchef

Broder,

Just före kontorstidens slut ingår i dag ett svar från danska vederbörande i det ärende jag skrev Dig om den 31 januari. Sedan vi begärt att få ett nytt förhör ordnat med den danske medborgare som nyss återkommit från fångläger i Ryssland och som där varit i kontakt med två personer vilka sagt sig ha under fångenskap träffat en svensk diplomat, har nu detta förhör ägt rum, varom bifogade verbalnote berättar. Tyvärr framkom just ingenting väsentligt utöver vad som tidigare sagts.

Från danska polisens sida ställer man sig, som Du ser, välvillig till den under vårt telefonsamtal häromdagen framkastade tanken att eventuellt nedsända någon expert från Sverige hit för att biträda vid förhör i denna sak. Vad beträffar ifrågavarande Deutschbein anses det dock knappast vara mödan lönt.

Lia till mig
P. A. R. Rander

Förste Sekreteraren Engfeldt,
Utrikesdepartementet.

V e r b a l n o t e .

Udenrigsministeriet har den ære at meddele den kgl. svenske ambassade, at man efter ambassadens anmodning har foranlediget Curt Deutschbein afhørt påny om den forsvundne svenske diplomat Raoul Wallenberg.

Under afhøringen, der blev foretaget af Sønderborg politikammer den 3. marts 1952, har Deutschbein forklaret,

at den i sagen nævnte oberstløjtnant Dietrich kom bort fra Krasnogorsk-lejren i januar eller februar måned 1948, og at han formoder, at Dietrich, da han var stabsofficer, har siddet i denne lejr siden år 1945, idet stabsofficererne blev samlet ret tidlig i Krasnogorsk-lejren.

Akleros (ikke Ahleros) sad i Krasnogorsk-lejren indtil sommeren 1950, hvorefter han og Deutschbein traf sammen i lejren i Kiev. Når der i sagen står anført, at Deutschbein traf Akleros i december 1949, er det ikke rigtigt, det var i sommeren 1950. Deutschbein mener at have forstået på Akleros, at han har siddet i Krasnogorsk-lejren siden år 1945. Han har fortalt Deutschbein, at han indtil år 1941 virkede ved den græske ambassade i Berlin, og da denne blev opløst, virkede han videre som græsk konsul under et andet lands ambassade. Nogen tid efter kapitulationen blev han anholdt i Tiergarten i Berlin af russerne og må efter Deutschbeins mening have siddet i Krasnogorsk allerede i 1945.

Hvornår Dietrich og Akleros sidst har været sammen med den omhandlede svenske diplomat, har Deutschbein ikke fået fat i under samtalerne med de to nævnte herrer, og han kan ikke komme det nærmere, end at det må være i tiden fra 1945 til 1948/50.

Han erklærer sig iøvrigt ikke i stand til at fremkomme med andet af interesse denne sag vedrørende."

Politiets efterretningstjeneste har yderligere anført, at de af Deutschbein meddelte oplysninger er afgivet, efter at

Den kgl. svenske Ambassade,

K ø b e n h a v n .

man derfra havde rettet henvendelse til ham med forespørgsel om, hvad der måtte være ham bekendt vedrørende Raoul Wallenberg. Deutschbein har under de af politiet foretagne afhøringer af ham ikke på nogen måde gjort sig ufordelagtigt bemærket. Deutschbein var tillidsmand for de ialt 13 danske statsborgere, der i slutningen af juli måned 1951 blev hjemsendt fra sovjet-russisk krigsfangenskab.

Såfremt de svenske myndigheder måtte ønske at sende en ekspert til Danmark for at afhøre Deutschbein, uanset at denne ikke mener sig i stand til at fremkomme med yderligere oplysninger i sagen, har politiets efterretningstjeneste erklæret sig rede til at bistå eksperten med at komme i forbindelse med Deutschbein og iøvrigt være ham behjælpelig i det omfang, dette måtte ønskes.

København, den 13. marts 1952.

J.S.

Engfeldt/Rtz

röd lepp

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM		19
Stockholm den 15 mars 1952.		
Personligt och strängt förtroligt.		
P 2	821	1 bil.
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL. I
P	2	Eu

Hemlig.
Sthlm. den 15 mars 1952.
Överl. till Komm. Daniels-
son, Sthlm., f.k.
u/ S. Engfeldt
tjf. Byråchef

20/3

Re

Ärade Broder,

I anslutning till Dahlmans personliga och strängt förtroliga handbrev till Dig den 4 dennes får jag i Dahlmans frånvaro - han befinner sig för närvarande i Paris - översända avskrift av en i dag hit ingången verbalnote från danska utrikesministeriet till beskickningen i Köpenhamn med vissa ytterligare upplysningar, som dansk vederbörande fått vid ett nytt samtal med Deutschbein. Såsom framgår av verbalnoten stavar den i Dahlmans handbrev omnämnde greken sitt namn Akleros (och ej Ahleros).

u/ Stig Engfeldt.

Envoyén G r ö n w a l l ,
A t h é n .

19/3 Re

Tje 28/3

röd lapp

Tmh. 12/3

Buenos Aires den 14 mars 1952. 463

P 2.

P 2 Eu^IPersonligt och strängt förtroligt.~~Dan. f. 15/3~~
S.S.

A.G.

S.S.

J.M.

Broder,

Ditt handbrev den 4 mars ang. Raoul Wallenbergs försvinnande återopas. Brunnström, som umgås med kretsar inom vilka Marculescu rör sig och därför syntts mig vara en lämplig kontaktmän, har varit i förbindelse med honom. M. har därvid beredvilligt ställt sig till förfogande och berättat allt vad han själv säger sig veta i affären. Tyvärr nödgas jag genast konstatera, att hans vittnesmål - om M. talat sanning - knappast bidrager till att kasta något nytt ljus över historien. M. säger sig nämligen dels aldrig ha suttit i formligt fängelse i Ungern, dels över huvud taget ej ha varit där vid tiden för W:s försvinnande eller under den närmaste tiden därefter. Som vittne i detta sammanhang skulle han m.a.o. ha ett perfekt "alibi". Jag kan naturligtvis visserligen icke avgöra om hans historia är sann eller om han i själva verket till äventyrs vet mera än han f.n. vill låta påskina, men jag har å andra sidan ingen anledning betvivla att han talar sanning, och framför allt bör det icke vara omöjligt att kontrollera hans uppgifter. Men härom må Du själv döma. Jag vill tillägga, att han verkar synnerligen intelligent.

Innan jag övergår till M:s utsagor vill jag nämna, att det ej tog många timmar för oss att komma i kontakt med honom. Efter några preliminära sonderingar ringde vi igår till en annan rumänsk ex-diplomat, med vilken han underhåller vänskapliga förbindelser, och på kvällen träffades man hemma hos Brunnström, som därvid hade tillfälle att tala i enrum med M. under en timmes tid.

Såsom ofta mellan kollegor - och ex-kollegor - kom samtalet först in på föregående poster som vederbörande haft. M. berättade, att han tjänstgjort i Paris, Budapest och Schweiz - i Budapest 1944 såsom andre legationssekreterare vid rumänska legationen därstädes. På den naturliga frågan om han där känt någon eller några av de svenska kollegerna, sade han ja och tillade

spontant, att en av dem - namnet kunde han ej påminna sig - hade häktats av ryssarna och vore försvunnen; svenska regeringen hade mångfaldiga gånger protesterat i Moskva men såvitt han visste utan resultat. Det vore väl osäkert om personen i fråga numera vore i livet. Det hade emellertid rört sig om en karriär-diplomat och förste legationssekreterare, som särskilt haft hand om utländska intressen, däribland de rumänska. Själv hade M. 1944 anförtrött honom sin endast två veckor gamla Opel-Kapitän, vilken han därefter aldrig återsett; även hans kamrater hade anförtrött svensken sina bilar, och rumänska legationen som sådan hade till honom bl.a. överlämnat sin av 1.500 napoleoner bestående guld-kassa. Allt detta och massor av andra värdesaker hade med säkerhet stulits av ryssarna, som f.ö. vid sitt intåg i Budapest grovt skulle ha kränkt den svenska legationen, brutit upp dess kassaskåp och bortfört allt av värde därifrån.

M. hade själv, tillsammans med den övriga rumänska legationspersonalen, som uppgått till ett hundratal personer, av den ungerska polisen den 23 augusti 1944 internerats i Hotel Palatinos (i Sancta Margareta). Man hade hållits inspärrad där 14 dagar samt därefter förts till Doboyokö, en plats belägen 36 km utanför Budapest. Den 8 november hade man återförts till huvudstaden och hållits internerad en månad å Hotel Panonia. Svensken - flera svenskar - hade därvid besökt rumänerna. M. hade inga klagomål på behandlingen från ungersk sida. Den 9 december hade emellertid legationens personal av tyskarna förts till Ober-Schreiberau i Schlesien samt efter sex veckor därifrån till Teisnach i Bayern (vid Donau, nära Vichtag, c:a 30 km från gränsstationen Eisenstein vid tjeckoslovakiska gränsen). Här hade M. vistats till den 9 oktober 1945, då han under schweiziskt beskydd - Schweiz hade varit skyddsmakt för rumänerna i Tyskland - anträtt återresan till Rumänien; behandlingen i Tyskland hade f.ö. varit korrekt, ehuru de internerade diplomaterna ^{där} givetvis fått åtnjuta samma knappa ransoner som tyskarna själva. Den 21 oktober hade M:s tåg passerat Budapest - ja, det hade stått två dagar på en bangård där, och det hade varit under detta uppehåll i resan, som M. av en av de båda i Budapest kvarlämnade rumänska kanslisterna, nämligen VICEKONSULN BOLOGA, fått höra historien om den svenske diplomatens häktning och bortförande genom en rysk överstes försorg.

Svensken hade tagits å svenska legationen och till att börja med förts till den rumänska. Anledningen till att ryssarna häktat honom hade varit den, att de misstänkt honom för att spionera för tyskarnas räkning. Det vore ej otänkbart att ryssarna skjutit honom, sedan de tvingat honom att tala om var han hade pengar och värdeföremål gömda.

På fråga om M. trodde, att ryssarna omhändertagit svensken för att komma över de undangömda pengarna, sade han, att detta syntes honom uteslutet, då häktningen av en för spionage misstänkt person vore en stabsfråga, i vilken ett beslut måste fattas kommandovägen och därigenom ha blivit känt av åtskilliga personer, medan plundring och stöld ju rimligen blott kunde vara ett verk av enskilda soldater eller officerare. Svensken hade emellertid häktats och bortförts av den ryske översten i officiell militär ordning, därom sade sig M. vara övertygad. - Själv hade han två dagar senare, eller den 23 oktober 1945 inträffat i Bukarest, men efter endast en månads uppehåll därstädes tillträtt sin nya tjänst i Schweiz. Om man i Sverige ville veta mera om den försvunne svenske diplomaten, borde man söka få tag i vicekonsuln Bologna - men måhända funnes han ej längre i livet. Han hade emellertid varit från den rumänska staden Oradea-Mare. Själv stode M. gärna till förfogande om det vore något ytterligare som vi skulle önska veta. Han ville för sin del gärna hjälpa till med att i den mån han kunde klara upp mysteriet med den försvunne svensken, för vars arbete i Ungern under svåra förhållanden han hade den största högaktning - att M:s bil och rumänernas pengar kommit bort, kunde man ju icke lägga svensken till last, då ju allt detta stulits av de ryska banditerna. M. vore nära släkt med f. konsejlpresidenten Tatarescu, vilken jämte fyra bröder också häktats av ryssarna. Om Taterescu visste man, att han ännu vore i livet. M:s egna föräldrar levde i Bukarest, likaså hans syster. - Om M. friserat sanningen kan det givetvis tänkas ha skett i syfte att skydda dem.

- - - - -

Så långt alltså Marculescu. Då han under sin uppgivna interneringstid i Tyskland skall ha stått under schweiziskt be-

skydd, föreställer jag mig, att det bör vara möjligt att genom schweiziska vederbörande kontrollera hans berättelse, därest så anses önskvärt. Han bör ju rimligtvis förekomma å schweizarnas namnlistor, varjämte av M. angivna data böra kunna verifieras. Om han t.ex. rymt från Tyskland eller av tyskarna skickats till Ungern och därefter gripits av ryssarna och 1945 suttit i fängelse tillsammans med Wallenberg - vars namn f.ö. ännu ej nämnts för honom i avvaktan på att han själv skall komma ihåg det - synes det mig, att schweizarna, såsom skyddsmakt, rimligtvis skola ha någon anteckning därom.

Jag avvaktar med intresse Dina eventuella vidare instruktioner i saken.

Herbert Ribbing
Herbert Ribbing

466
P2 EuL röd lapp 17/3

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Prag den 14 mars 1952.

Engfeldt/Rtz

Personligt och
Strängt förtroligt.

Hemlig.
Sthlm. den 18 mars 1952.
Överl. till Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k.
u/S. Engfeldt
tjfr. Byråchef

20/3 Rtg

Broder,

Åberopande Ditt handbrev den 18 sistlidne januari rörande vissa uppgifter av en i Brüssel bosatt polack vid namn Adolphe Kon vill jag i anslutning till tidigare meddelanden nämna, att israelitiska ministern, herr Kubovy, nu återvänt till Prag efter en längre tids uppehåll i först Warszawa och därefter Tel Aviv. Då jag häromdagen träffade min israelitiska kollega och sporde honom, hurvida hans efterforskningar i Polen lett till något resultat, svarade herr Kubovy att så tyvärr icke vore fallet. Han framhöll, att uppdraget på grund av nuvarande förhållanden bakom järnridån vore nära nog omöjligt att utföra men lovade, att han skulle göra allt vad han kunde för att bistå oss i våra efterforskningar.

För min personliga del gör jag mig dock knappast några förhoppningar om att herr Kubovy skall kunna uppnå något resultat. Han föreföll mig icke att visa på långt när samma energi och intresse för saken som tidigare de israelitiska diplomaterna i Budapest och Bukarest^{visat}. Tills vidare kan i varje fall inget ytterligare göras för fullföljandet av detta spår.

Sven Allard
(Sven Allard)

230/1418

P 2 E 4 I

skickat Yngve Sjöström

17/3-52

P.M.

n.1.

S.4

Den 17/3 1952 vid 11-tiden fick jag⁴ telefonmeddelande från professor Gunnar Gunnarsson, som upplyste, att han, som just återkommit från en vistelse i London, där av en professor vid Londonuniversitetet erfarit en del uppgifter rörande RW. I anledning därav sammanträffade jag med professor GG och hans hustru vid lunch å Rosenbad.

GG upplyste, att han, som under sitt besök hållit föreläsningar vid Londonuniversitetet, därvid haft att göra med en professor Nandris, som biträtt honom med erforderliga arrangemang i samband därmed. Makarna G hade under vistelsen umgåtts med Nandris och h.h. och varit inbjudna i deras hem. Därvid hade makarna Nandris upplyst, att en rumän vid namn Alexander Brandi, som flytt från Rumänien i mars 1951, upplyst att han under en tid⁴ varit insatt i samma cell som RW i fängelse nr 7 i Târgul-Tiu i Rumänien. Makarna Nandris hade också meddelat, att Brandis namn är antaget för atthan icke skulle föranleda svårigheter för kvarvarande släkt i Rumänien men att hans riktiga namn kunde uppgivas av en person vid namn Traian Puiu, vars adress är 38 Elisabeth Strasse i Salzburg och som är verksam såsom chef för rumänska flyktingorganisationen. Enligt makarna Nandris uppgifter skulle Brandi ha gjort besök å svenska legationen i London och hänvisats till en legationssekreterare, för vilken han omnämmt förestående förhållanden. Även fru Nandris hade gjort besök på svenska legationen och lämnat samma uppgifter, samt meddelat, att man sedermera telefonerat från legationen till henne och upplyst, att man från legationen haft förbindelse med UD och fått den upplysningen, att Brandis upplysningar redan voro bekanta och därför icke kunde föranleda någon åtgärd.

Professor Nandris adress är 27 Whetherby Mansion, Earl Court Square, London S W 5., tel Flaxman 6309.

Enligt uppgift
andra tel 1951

Engfeldt/Rtz
KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Hemlig.

Sthlm. den 17 mars 1952.
Överl. t. Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k.

u/ S. Engfeldt
tj.f. Byråchef

20/3 25

Arne Lundberg
S.E.

Broder,

Genom advokat Yngve Schartau, medlem i Raoul Wallenberg-aktionen, och via professor Gunnar Gunnarsson ha vi nu såsom framgår av närslutna avskrift av en promemoria av denna dag fått del av den historia som professor och fru Nandris i september förra året berättade på beskickningen i London (skriv. 748 B 13.9.51).

Vi ha, såsom Du redan tidigare underhand erfarit, förra året varit i direkt kontakt med Brandi - som då visserligen uppträdde under annat namn - och ha efter ingående, tidsödande och kostnadskrävande undersökningar konstaterat, att hans berättelser om Wallenberg är uppdiktade.

Jag vore emellertid tacksam, om Du ville ge någon av Dina medarbetare i uppdrag att uppsöka herrskapet Nandris och framhålla, vad jag nyss nämnt samt be dem att icke berätta sin historia vidare för svenskar eller andra personer. Professor Gunnarsson synes visserligen ha behandlat saken med största diskretion, men i ett annat fall kan resultatet måhända bli sämre. Publicitet i saken kan endast lända till skada, vilket torde framhållas för professor och fru Nandris.

För att undanröja varje möjlighet till missförstånd medsänder jag ett fotografi av "Brandi" vi haft kontakt med. Nandris' kunna säkert bekräfta, att han är identisk med deras Brandi. Jag vore tacksam få fotografiet tillbaka efter användandet.

u/ Arne Lundberg

19/3 25

STOCKHOLM 19		
Stockholm den 17 mars 1952.		
Personligt och strängt förtroligt.		
P 2 22		2 bil.
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu ^I

Ambassadören Hägglöf,
London.

Engfeldt/Rtz

röd lapp ✓

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Hemlig.
Sthlm. den 17.3.52.
Överl. t. Komm. Danielsson, P
Sthlm., f.k.
u/ S. Engfeldt
tjf. Byråchef

STOCKHOLM		19
Stockholm den 17 mars 1952.		
FN 844		BIL.
<u>Strängt förtroligt.</u>		
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MAL.
	2	Eu ^I

20/3 Rf

Anmält för Dn. 24/3
j.4
Ärade Broder,

Åberopande Ditt handbrev den 6 mars till Dahlman, som för närvarande befinner sig i Paris, får jag meddela, att vi tyvärr icke kan lämna några ytterligare upplysningar rörande den rumänske advokaten Friedman. Vi känna således varken till hans förnamn eller vilket år han kan förmodas ha inkommit till Israel. I varje fall måste detta ju ha skett efter frigivningen från fängelset i mars 1947.

u/ Stig Engfeldt

Chargé d'affaires H e d e n g r e n ,
T e l A v i v .

19/3 Rf

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM		
19		
Stockholm den 17 mars 1952.		
P N:o 850	<u>Strängt förtroligt</u>	
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	Eu ^I

Ärade Broder,

Med anledning av Dina handbrev den 8 och 10 mars till Dahlman i Bendel-affären tar jag mig friheten erinra om Dahlmans handbrev den 14 december 1951, vari han uttryckte önskemålet om att meddelanden i denna affär måtte insändas i tre exemplar; till Dina båda handbrev voro nämligen inga kopior fogade.

u/ Stig Engfeldt

Envoyén Allard,
Prag.

17/3 Rtz

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

röd lapp

Tab. 19/3

437/P2E4E

Bonn, p.t. Köln den 11 mars 1952.

Personligt och strängt förtroligt.

skriv.kanslisten Berg,
Lima, 24.3.52.

Broder,

Åberopande Ditt personliga och strängt förtroliga hand-
brev den 3 mars i Wallenbergsfrågan ber jag få meddela, att
vi genom konsulatet i Hamburg erfarit, att Dr. Oswald Kauf-
mann torde ha emigrerat till Peru, där han enligt uppgift
bor hos en herr Arendt Kulenkamp, Casilla 678, Lima.

Sin tillgång
A. Arendt

Herr Utrikesrådet D a h l m a n,
S t o c k h o l m.

Bonn, p.t. Köln den 18 mars 1952.

Strängt förtroligt.

Engfeldt/Rtz
Sthlm. den 20 mars 1952.
Överlämnas t. Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k. (hemlig.)
u(S. Engfeldt
tjff. Byråchef)

Broder,

A 1

Exp. 20/3
28

Åberopande Ditt handbrev den 4 mars 1952 rörande efterforskning av vissa tyskar, som uppgivas hava suttit i samma cell som Wallenberg i Lefortovskajafängelset m.m. ber jag få meddela, att Rydbeck under hand tagit kontakt med Legationsrat von Trütschler i Auswärtiges Amt, vilken är den person, som i Bonn leder handläggningen av alla frågor rörande fångar i Ryssland och som kan sägas realiter hava överinseendet över den av förbundsregeringen till stor del finansierade men i Röda korsets regi drivna Suchdienst. Vi hänvisades till vederbörande av den i ett annat handbrev från Dig av samma dag nämnde greve von Watzdorf, vilken just lämnat Auswärtiges Amt.

Herr von Trütschler lovade att varsko oss, så snart någon av de i Ditt brev omnämnda personerna eller någon annan återvände från Ryssland, som kunde tänkas sitta inne med någon för oss värdefull ledtråd. Han förklarade emellertid, att sedan mera än ett år ingen tysk mera återvänt och bad oss icke hysa några större förhoppningar om att vare sig någon av de namngivna personerna eller någon annan skulle komma att återbördas till Tyskland inom överskådlig tid.

Vad Krasnogorsklägrebet beträffar så uttalade herr von

Herr Utrikesrådet D a h l m a n,
S t o c k h o l m.

Trütschler starka tvivel på att några personer från Rumänien och Ungern skulle sitta där. Dessa hade, såvitt man visste, alla förts till Lefortovskajafängelset. I Krasnogorsklägrete sutte av tyskar endast de som tillfångatogs i Mandchuriet och Nordkina. Överhuvud vore alla uppgifter från Krasnogorsk mycket osäkra.

Din tillgivne
K. Krumlin

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

- röd lapp

Yuh. 20/3
485/P2 Eu

Bonn, p.t. Köln den 18 mars 1952.

Strängt förtroligt.

R 18.

Engfeldt/Rtz
Sthlm. den 20 mars 1952.
He mlig. Överl. till Komm.
Danielsson, Sthlm., f.k.
u/ S. Engfeldt
tjff. Byråchef

Exp. 20/3 Rtz

Broder,

Åberopande Ditt handbrev den 4 mars 1952 rörande det tyska fånglägret nr. 1156 ber jag få meddela, att greve von Watzdorf, som numera lämnat Auswärtiges Amt, hänvisade oss till herr von Trütschler, som lovat oss snarast meddela vad man på tysk sida kan veta om lägreets belägenhet. Han kände för sin del icke till det.

Din tilläggs
V. Reunlin

Herr Utrikesrådet D a h l m a n,
S t o c k h o l m.

AVD.	GR.	MÅL.
<i>HP</i>	<i>2</i>	<i>Lu I</i>

Telegram i blankettchiffer från
Budapest

Avsant den 20/ 3 19 52 kl.

Ankom den 21/ 3 19 52 kl. 0800

Utskrivet i 3 exemplar.

Detta är originalet.

102
Danielson undervisar i
här om. Uppgifter för
Nämnare. Se bl. a. av Danielson
insända anklagelser för
tycka på att U. varit i
i tjänst. S.S.
26/3

33.

För Dahlman.

I anslutning till Allard översända uppgifter
Sandor Ujvári enligt officiellt meddelande från
ungerska Röda Korset till Israels beskickning
aldrig varit i VRKs (?) tjänst.

VRK:s Tamm.

Allard/Rtz
KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM		19
Stockholm den 21 mars 1952.		
<u>Strikt förtroligt.</u>		1 bil.
P 2	897	BIL.
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL
P	L	Eu I

Broder,

På begäran av kabinettsskreteraren får jag be Dig personligen tillse, att närslutna brev med bud och på säkert sätt överlämnas till Israels beskickning i Wien för vidare befordran med kurir till adressaten. Då denne ofta besöker Wien, kan det tänkas, att han personligen avhämtar brevet. Därest han så småningom skulle sända mig ett svar genom Dig, vore jag tacksam, om Du ville tillse, att detta vidarebefordras till mig eller till kabinettsskreteraren i Stockholm med kurir.

u/ Sven Allard

Envoyén B e l f r a g e ,
W i e n .

22/3
Kurir avd. *[Signature]*

Allard/Rtz
KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Gmsl. till Allard-
Prag.

STOCKHOLM		19
Stockholm, den 21. März 1952. N:o BIL. Streng vertraulich. 1 Anl.		
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I

Lieber Herr Bentzur,

Ich danke Ihnen herzlichst für Ihre Mitteilung in Bezug auf Mandula. Für den Fall dass es Ihnen möglich ist durch einen zuverlässigen Mittelsmann mit Mandula in Verbindung zu kommen und ihn in diskreter Weise über sein Zusammentreffen mit "dem langen mageren Schweden" (Wallenberg) in der Sowjetunion auszufragen, wäre ich Ihnen sehr dankbar diese Gelegenheit zu benutzen.

./.

Zu Ihrer Orientierung füge ich eine kurze Aufzeichnung bei, woraus Sie ersehen können, unter welchen Umständen unser Gewährsmann, Erlandsson, mit Mandula zusammengekommen ist.

Ihr Mittelsmann kann natürlich nur selbst beurteilen wie weit er in seinem Gespräch mit Mandula gehen kann und welche Fragen es angebracht ist an ihn zu stellen.

Ich würde aber vorschlagen, dass Ihr Mittelsmann im Laufe des Gespräches beiläufig erwähnt, dass er oder ein Freund von ihm Erlandsson in Schweden zufälligerweise getroffen hat und dass dieser ihn dabei erzählt hatte, dass er von Mandula den Auftrag erhalten hatte seine Grüße an das Tochterunternehmen in Schweden der Firma "Orion" zu übermitteln.

Ich mache diesen Vorschlag deswegen, weil es von Bedeutung ist festzustellen, in erster Linie ob Mandula sich Erlandsson erinnert und zweitens ob er im Kriegsge-

Herrn Geschäftsträger B e n t z u r ,
B u d a p e s t .

22/3 25

fangenenlager in Krasnogorsk auch andere Schweden als Erlandsson getroffen hat. Wenn das der Fall ist, ist jedoch nicht ausgeschlossen, dass Mandula trotzdem nicht mit Wallenberg zusammengekommen ist. Am Kriegsende sind nämlich mehrere Schweden, unter anderen auch ein Journalist namens af Sandeberg, nach der Sowjetunion gebracht worden und haben sich eine kurze Zeit in Krasnogorsk aufgehalten, ehe sie nach Schweden zurückgeführt wurden. Deswegen möchten wir gerne erfahren, ob die Schweden die Mandula gesehen hat besondere Kennzeichen aufwiesen. Da Wallenberg z.B. jüdisches Blut hat, könnte Ihr Mittelsmann fragen, ob der Schwede den er in Krasnogorsk getroffen hat, Jude war, und ob er erzählt hat, wo und aus welchen Gründen er gefangenommen wurde, welche Beschäftigung er früher gehabt hat usw.

Wie ich schon gesagt habe, kann Ihr Mittelsmann allein beurteilen, welche von obenerwähnten Fragen er stellen soll, da er selbstverständlich mit grosser Vorsicht vorgehen muss. Ich habe deswegen nur andeuten wollen, was uns in erster Linie interessiert, wenn Ihr Mittelsmann finden sollte, dass Mandula geneigt ist sich auf Einzelheiten einzulassen. Alle Auskünfte die er über "den langen, mageren Schweden", der sich im Krasnogorsk-Lager befunden hat, geben kann sind aber von Bedeutung. Doch ist, wie Sie verstehen, eine einfache Bestätigung dass Mandula "andere Schweden" als Erlandsson getroffen hat an und für sich nicht genug um festzustellen, ob Wallenberg tatsächlich in Krasnogorsk gewesen ist.

Ich möchte zuletzt nur hinzufügen, dass Ihr Mittelsmann aus naheliegenden Gründen vermeiden sollte den Namen "Wallenberg" zu erwähnen. Wenn aber Mandula von sich aus im Laufe des Gespräches den Namen "Wallenberg" erwähnt, ist das selbstverständlich sehr wertvoll zu erfahren.

u/ Sven Allard

A u f z e i c h n u n g .

=====

Ein ehemaliger schwedischer Seemann, Erlandsson, welcher im Frühling 1945 aus einem deutschen Gefängnis befreit und nach Russland, Kriegsgefangenenlager Krasnogorsk, geführt wurde, hat berichtet, dass er im Sommer desselben Jahres - wahrscheinlich im August - in der Zone III des Lagers einen ungarischen Mitgefangenen namens Georg Mandula kennengelernt hat. Erlandsson versteht Deutsch und hat sich sicherlich in dieser Sprache mit Mandula unterhalten. Der Letztgenannte erzählte laut Erlandsson, dass er geschäftliche Beziehungen mit Schweden hatte. Als Erlandsson das Lager verliess und nach Schweden zurückkehren konnte, hat Mandula ihn gebeten Grösse an das Tochterunternehmen in Schweden der Firma "Orion" zu bestellen; (dieses hat Erlandsson jedoch unterlassen).

Bei einer Gelegenheit erzählte Mandula, dass ein "langer, magerer Schwede" sich im Krasnogorsk-Lager befunden hatte, bevor Erlandsson und einige andere Schweden Ende Juni 1945 dort angekommen waren.

STATSPOLISEN

Till

Herr l:e Sekreterare S. Bagge
Kungl. Utkomstsp. för Kän-
naden.

Stockholm den 21.3. 1952
Otto Larsson

SRA 241949

Avskrift.

Yrk. 22/3
röd lapp
223/1384
P2Eu²
28.2.1952.

A.9.

Betr. Raoul WALLENBERG.

Die Nachforschungen nach dem in der UdSSR verschollenen schwedischen Diplomaten Raoul WALLENBERG haben bisher leider noch zu keinem Ergebnis geführt. Sie werden jedoch fortgesetzt.

Nachstehend wird ein Zwischenbericht über den derzeitigen Stand der Angelegenheit übermittelt:

1. Schwerpunkt der Nachforschung liegt z.Zt. auf der Befragung aller ehem. Lagerinsassen des sogenannten Generallagers in KRASNOGORSK, wobei die Photographien von WALLENBERG gute Dienste leisten.

Die bisher Befragten konnten noch keine verwertbaren Erkenntnisse vermitteln, es sind durch sie aber zahlreiche andere Anschriften genannt, die vielleicht Angaben machen können. Dieses System, sich von einem Heimkehrer zum anderen weiterreichen zu lassen, hat sich auch bei den sachlichen Vernehmungen bewährt. Wenn überhaupt möglich, kann auf diese Weise immer noch ein Erfolg erhofft werden.

Als einziger konnte sich bisher der Ing. GILLESSEN aus Düsseldorf an WALLENBERG erinnern.

GILLESSEN's Anschrift wurde durch den ehem. Generaldirektor PURUCKER vermittelt, über dessen sonst ergebnislose Vernehmung bereits berichtet wurde.

PURUCKER selbst ist übrigens auch bereits im Januar 1951 in Berlin durch den schwedischen Generalkonsul BRATH über den Verbleib des WALLENBERG befragt worden.

GILLESSEN wird von unseren Leuten als intelligent geschildert. Er sei eine Persönlichkeit, die einen vertrauenerweckenden und aufrichtigen Eindruck mache. Er sei gegen das Nationalkomitee "Freies Deutschland" aufgetreten und entschieden antibolschewistisch eingestellt.

"G. war von 1945 - Ende 1946 im Kgf-Lager No.7027, Zone I, und anschliessend bis zur Entlassung im Arbeitslager des Kgf-Lagers No. 7027. Die Zone I, die eine Belegungsstärke von etwa 1000 Mann hatte, wurde 1946/47 gelichtet. Mehrere Transporte wurden zusammengestellt, die mit unbekanntem Ziel abgingen.

An den Namen WALLENBERG konnte er sich nicht entsinnen. Als ihm die Fotografien gezeigt wurden, war er der Ansicht, die abgebildete Person in der Zone I letztmalig Ende 1946 gesehen zu haben. Im Laufe der weiteren Befragung brachte G. diese Aussagen mehrmals bestärkt zum Ausdruck. G. gab an, dass diese Person durch ihre Grösse und aufrechte Körperhaltung aufgefallen sei. Er schätzt die Körpergrösse auf etwa 1.80 m. G. glaubt, dass die Person leicht mit der Zunge angestossen oder sogar etwas gelispelt habe.

Stammesart
Angen.

G. meint, dass der Betreffende einem Transport angeschlossen worden ist, der KRASNOGORSK 1946/47 verlassen hat. Er begründete diese Ansicht damit, dass er ihn nach Ende 1946 nie mehr gesehen habe. - Näheres war G. nicht bekannt, ihm war auch nicht gegenwärtig, dass es sich bei dem betreffenden um einen Schweden gehandelt hat. An seiner Aussprache ist ihm nichts aufgefallen, es sei denn, dass die sonderbar klingenden Zischlaute kein Sprachfehler waren, sondern eine Art Akzent eines deutschsprechenden Schweden."

II. Nachstehend wird im einzelnen das Ergebnis der hiesigen Nachforschungen nach den von dort namhaft gemachten Personen mitgeteilt.

Es wird nochmals betont, dass darüberhinaus im Zuge dieser Nachforschungen zahlreiche weitere Hinweise angefallen sind, denen weiter nachgegangen wird.

1.) General v. BOGEN

wurde in der SU zu 25 Jahren Zwangsarbeit verurteilt und befindet sich gemäss Mitteilung seiner Ehefrau vom 28.11.51. noch in Gefangenschaft (Lager SWERDLOWSK).

2.) Die Generale FRICKE und TRAUT,

die im Herbst 1945 zeitlich zusammen mit WALLENBERG im BUTYRKAER Gefängnis gewesen sein sollen, befinden sich noch in ruwssischer Gefangenschaft. (Feststellungen des Suchdienstes)

- 3.) Der mehrfach genannte HILLE, der dem schwedischen Journalisten v. SANDBERG über WALLENBERG berichtet hat, konnte bisher nicht identifiziert werden. Einige Quellen können sich an die geschilderte Person erinnern, ohne Anhaltspunkte für seinen Verbleib geben zu können. Sicherlich arbeitet HILLE unter Decknamen, sodass sein Auffinden wohl nur durch Zufall gelingen kann. Der schon erwähnte Ing. GILLESSEN erinnert sich an einen HILLEBRANDT. Er sei mittelgross gewesen, hagere Gestalt, baltischer Akzent, war als Dolmetscher tätig und soll auch im Gefängnis Butyrka gewesen sein. Treffen diese Angaben auf HILLE zu? Zutreffendenfalls würde zusätzlich nach HILLEBRANDT gesucht werden.
- 4.) Über die Befragungen der von dort namhaft gemachten Herren WEIDENFELD und STEINMANN, die s.Zt. das Treffen ehem. Lagerinsassen aus KRASNOGORSK veranstaltet hatten, wurde bereits durch Zwischenbericht mitgeteilt. Wenn sie auch keine unmittelbaren Angaben über WALLENBERG machen konnten, so haben sie doch verschiedene andere Anschriften nennen können, deren Befragungen z.Zt. läuft.
- 5.) Bei den weiter von dort genannten Personen, die angeblich an dem Treffen der ehem. Krasnogorsker teilgenommen haben, handelt es sich bei BIELER nicht um den General BIELER, sondern um dessen Sohn, den ehem. Hauptm. Jürgen BIELER. BIELER war im Vorsitz des Nationalkomitees "Freies Deutschland", trotzdem wird seine Vernehmung versucht.

✓
Jürgen Graf v. WALDERSEE nahm s.Zt. nicht an

dem Treffen der ehem. Krasnogorsker teil. Er studiert z. Zt. an der Universität Paris, soll auch nur in Zone II des Lagers Krasnogorsk gewesen sein und daher über WALLENBERG vermutlich keine Aussagen machen können. Bezüglich seiner politischen Einstellung wurde er wie BIELER eingeschätzt, also prosowjetisch.

Harald KRÜPP von BOHLEN und HALBACH wurde nach Angaben seines Bruders zu 15 Jahren Gefängnis verurteilt und befindet sich heute noch in der SU im Kgf-Lager No.7476/V.

- 6.) General d.Art. WILLI MOSER soll 1948 in SWERDLOWSK gestorben sein.

Ein Genlt. Hilmar MOSER soll sich noch in einem polnischen Gefängnis befinden.

Zurückgekehrt aus der SU ist gemäss Feststellung des Suchdienstes bisher kein General MOSER, sodass auch diese Spur nicht verfolgt werden konnte.

- 7.) Der Verbleib der ehem. Kriegsgefangenen EICHINGER und FOCKE, die Herr DANIELSON in der Besprechung am 16.12. namhaft machte, konnte bisher noch nicht geklärt werden.

Rätt avskrivet intyga:

Ruth Bengtsson
.....

Annika Bengtsson
.....

Auf. 73

Avskrift.

PROPSTEI-PFARRAMT ST. JAKOB

Innsbruck, am 19. Jänner 50.

INNSBRUCK
Fernruf 8 v. 1802

Übersetzung.

Adresse: "An Herrn Alexander U j v a r y
Hassspingerstrasse Innsbruck (Austria)."
Rekommandiert: Vatikanstadt 1269.

Brief: Rom/25/49.

Sehrgeehrter Herr!

Durch die Vermittlung der von Ihnen beauftragten gnädigen Frau habe ich Ihren an mich gerichteten Brief erhalten, ebenso die beiden beigelegten Dokumente, die ich Ihnen, nach-dem ich sie zur Kenntnis genommen, wieder zurücksende.

Sie können Sich denken, wie leid mir Ihr trauriges Los eines Flüchtlings tut, zu dem Sie und viele andere hochgestellte Persönlichkeiten verurteilt sind, mit allen schmerzlichen Folgen, die sich daraus ergeben in Anbetracht der augenblicklichen Lage meines geliebten Ungarn.

Was Ihr Ersuchen an mich betrifft, ich möchte Ihnen zur Einreise nach Italien verhelfen, will ich das Wenige, das in meiner Macht steht, gerne tun. Aber dazu ist unerlässlich, dass Sie zuerst beim dortigen italienischen Konsul alle nötigen Schritte unternehmen, damit Ihr Gesuch, mit allen nötigen Dokumenten versehen, nach Rom an das zuständige Ministerium weitergeleitet werde. Wenn das geschehen ist, wollen Sie die Güte haben, es mich wissen zu lassen. Geben Sie mir auch die entsprechenden Daten an (Datum des Tages, Protokollnummer usw.) von Ihrem Gesuch. Erst dann, und nur dann, wird es mir möglich sein, irgendeinen Schritt zu unternehmen, dass Ihr Gesuch vordringlich behandelt werde.

Indem ich der wertvollen Dienste gedenke, die Sie mir an der Nunziatur in Budapest erwiesen haben, hoffe ich, Ihnen in irgendeiner Weise helfen zu können. Bei dieser Gelegenheit grüsse ich Sie ergebenst. und sende Ihnen meinen Segen.

Angelo Rotta,
Apsotolischer Nuntius.

PROPSTEIPFARRE
ST. JAKOB.
INNSBRUCK.
(Stämpel)

s. Fr. Sterrh.

Betätigt die übereinstim-
mung der Übersetzung mit
dem Original.

PROPSTEIPFARRE
ST. JAKOB.
INNSBRUCK.
(Stämpel)

Rätt avskrivet intyga:

Ruth Probst *Anna Magnus*

7.6.20/3

243 52

Avskrift.

Übersetzung aus dem Ungarischen Original.

Abschrift.

/emblème/
Nunciature Apostolique
en Hongrie.

N. 2540/1944.

Budapest, am 19. November 1944.

A^h
/ 44

Rundstempel: Nunciatura Apostolica di Budapest.

Der Gesandte des Heiligen Stuhles in Rom bestätigt, dass die Apostolische Nunciatur /Päpstliche Gesandtschaft/ Herrn Ujvary Sandor György, den Bevollmächtigten des Internationalen Roten Kreuzes betraute, solche Individuen jüdischer Abstammung, welche unter dem Schutz der Apostolischen Nunciatur /Päpstlicher Gesandtschaft/ stehen und welche entgegen des zwischen Apostolischer Nunciatur und der ungarischen Regierung in Kraft stehenden Übereinkommens weggebracht wurden und sich am Wege nach Westen befinden, zu eruieren und aus dem Lagern nach Hause zu befördern.

Gleichzeitig betraute sie Herrn Ujvary Sandor György, dass er im Namen der Apostolischen Nunciatur bei den verschiedenen Behörden vorspreche.

Wir bitten die Militärischen und civilen Behörden, dass sie Herrn Ujvary Sandor György bei Durchführung seiner Aufgabe in weitgehendster Weise unterstützen mögen.

Angelo Rotta e.h.
Nunzio Apostolico
/Päpstlicher Gesandter/

Rundstempel: Nunziatura Apostolica di Budapest.

Zur Beglaubigung der Abschrift: Budapest, am 10. April 1946.
unleserliche Unterschrift - Kanzleileiter.

Rundstempel: Ungarisches Ministerium für Wiederaufbau.

For the authenticity of the COPY
Reg. Nr. 876.
25.Sep. 1951.
(Stämpel)

AREA I HDQ
US ZONE AUSTRIA
I.R.O.
LEGAL AIDE
(Stämpel)

Für die richtige Übersetzung
Innsbruck, am 15. Juni 1944.
Geza Josef Franze
Innsbruck, Völgerstr. 5/III Tel.
70103.
Übersetzer und gerichtl. beeideter
Dolmetscher für die ungarische
Sprache.
Dikret: Oberl. Ger. Präs:3157-5c33v.
15.9.1933.

Dr. Dimitrije Munjic
Legal Aide.
(Stämpel)

Vidimeras:...

Prof. Dr. Josef Franze
183

22/3
44/3 52
AVSKRIFT.

Übersetzung aus dem ungarischen Original.

Re.
Bestätigung. Ich, unterfertiger bestätige als ehemaliger Leiter der Theologischen-Abteilung im Ungarischen Aussenministerium, dass ich Herrn Sandor Ujvary, Schriftsteller, Ministerialrat a.D. bei der Apostolischen Nunziatur in Budapest, Abteilung; der Erretung der Juden 1944, kennen gelernt habe. Mit beispielloser Tapferkeit und Scharfsinn unterstützte Ujvary die Nunziatur bei ihrer schweren Tätigkeit, indem er hunderte und aber hundrete Verfolgte aus den Händen der Nazischergen rettete. Von den Deutschen Nazis wurde er wegen seiner Waghalsigkeit und wegen seiner Erfolge, "Der hinkende Teufel" genannt. Als im Jahre 1945 die schmutzige Horde der russischen Bolschewisten Budapest überschwemmte, war es Ujvary der mir in der Burg zu Hilfe kam den gewesenen ungarischen Aussenminister Kalman Kanya anständig zu beerdigen und den Apostolischen Nunzium zu erretten. Wie stets unterstützte er mich auch später als Ministerialrat bei der Überwachung und der Ränken und Intrigen der Kommunisten.

Rom, 25 September 1951.

Unterschrift:

Dr. Toth K. Janos e.h.
(Dr. Toth K. Janos)
ehem. Referent des Heiligen-
stuhles,
Berater des Erzbischofes,
Benifizium der Basilika
St. Peter im Vatikan.

Ich bestätige die Glaub-
würdigkeit vorstehender

Unterschrift:

Dr. Ludwig Kada e.h.
(Dr. Ludwig Kada)

Leiter d. Pontificia Commissione
Assistenza Comitato Ungherese.

Rundstempel:

Pont. Commissione Assistenza-Sezinoe Straniere
Comitato Ungherese.

For the authenticity of the TRANSLATION
Reg. Nr. 890. 1 Okt. 1951.
(Stämpel)

AREA I HDQ
US ZONE AUSTRIA
I.R.O.
LEGAL AIDE
(Stämpel)

Vidimeras: *Ruth Brigstowe Maria Maggioni*

Avskrift.

Übersetzung aus dem ungarischen Originale.
Internationales Komitee des Roten Kreuzes.

Delegation in Ungarn.

Budapest.

Bestätigung.

Ich bestätige, dass Herr Alexander Ujváry, Budapester Einwohner vom Oktober 1944 bis zur Befreiung bei der Budapester Delegation des Internationalen Roten Kreuzes, vollkommen selbstlos, ohne jeder materiellen Gegenleistung, die Juden - Rettungs - Abteilung leitete.

Zu den von den damaligen neutralen Staaten bei ihren ungarischen Gesandtschaften erhaltenen ähnlichen Schutzabteilungen, war Genannter der Verbindungsmann, später wurde er von diesen Gesandtschaften zustande gekommenen gemeinsamen Schutzorganisationen, des sogenannten Departement de Coopération, welche in Rahmen des Roten Kreuzes wirkte, deren Leiter. Mit seinen Mitarbeitern: Dr. Stefan Biró, Géza Tolnai, Dr. Johann Kudar, Dr. Tibor Verebély, u.s.w. verrichtete er auch hier selbstlos sehr wichtige und erfolgreiche Tätigkeit. Genannte haben Ihre Barauslagen geleitet von dem edlen Gedanken der Menschenrettung, aus Eigenen getragen.

Alexander Ujváry entfaltete eine ausserordentlich wervolle Tätigkeit in den schwersten Zeiten trotz, dass so die Gestapo, wie auch die Kreuzler ihn mehrmals suchten. Im Falle der Einmischung der Kreuzler in unsere Kinderheime haben wir auch Alexander Ujváry in Anspruch genommen, welchen es trotz des grössten Terrors und Gefährdung seiner persönlichen Freiheit, sogar neben ständiger Gefährdung seines Lebens gelingen ist eine grosse Zahl der verschleppten Kinder (Judenkinder) zurückzubringen.

In mehreren Fällen, als man seine Mitarbeiter verschleppte, so z. Zt. Koloman Tisza, Otto Komoly, Stefan Földes u.s.w. ist er ebenfalls dazwischen getreten und es ist ihm gelungen, die Genannten zu befreien.

Am Weihnachtstag 1944 als man achttausend Juden Kinder aus unseren geschützten Häusern in Ofen (Buda) in das Pester

Gheto verschleppen wollte, war es Ujváry, welcher wieder mit falschen Papieren und Befehlen dazwischen trat und dessen Erfolg war, dass es gelang, sämtliche Kinder zu retten.

Wir sind in Kenntnis, dass es ihm gelang die vor der Einwaggonierung und Verschleppung stehende 25 Mitglieder der sogenannten T Gruppe (Adorján Stella, Stefan Békeffi, Georg Wilhelm, Dr. Paul Brodi, u.s.w. ebenfalls zu befreien.

Die 9000 vor der Deportation stehenden Menschen aus dem Ziegel Fabrik - Lager zu retten, ist ihm durch sein tapferes Auftreten gelungen und ebenfalls war er es, der mit Hilfe seiner Mitarbeiter mit Autos bis zur Grenzstation Hegyes-halom fuhr, am Wege Lebensmittel, Arzneien und in vielen Fällen Geld an die zu Fuss marschierenden Deportierten verteilend und gelegentlich dieses Weges ist es ihm gelungen gegen den grössten Kreuzler - Terror ca 9000 Menschen zu erretten und nach Hause zu bringen.

Als Anerkennung seiner segensreichen und erfolgreichen Tätigkeit, welche Tätigkeit er unter ständiger Gefährdung seiner Freiheit und seines Lebens ausübte, hat Herr Fritz Born gewesener ungarischer Delegat des Internationalen Roten Kreuzes, Herrn Alexander Ujváry zur höchsten Auszeichnung des Roten Kreuzes vorgeschlagen.

Budapest, am 1. August 1945.

Hans Weyermann e.h.

Delegat des internationalen
Roten Komites des
Kreuzes.

Stampiglie: Internationales Komite des Roten Kreuzes.
Delegation in Ungarn.

Gebühr 1 S-g bez., Verz. ZL 9 / 49.

Géza Josef Franze, Innsbruck
ist als Dolmetsch der ungarischen
Sprache gerichtlich bestellt und
beeideter.
Die Unterschrift wird beglaubigt.
BEZIRKSGERICHT INNSBRUCK.
am 22 febr. 1949.

(Stämpel)

Für die richtige Übersetzung
Innsbruck am. 22 Jänner 1949.

GÉZA JOSEF FRANZE
Innsbruck, Völserstrasse 5/III
Tel. 70103
Übersetzer und gerichtlich beeideter
Dolmetscher für die ungarische Sprache
Dekret: Oberl.-Ger.-Präs.: 3157-5a/3
15.9.1933.

(Stämpel)

2 Schilling.

Vidimeras:.....

Fritz Born

Anna Maggias

Brådskanie.

LÉGATION DE SUÈDE

✓röd lappe

Athén den 21 mars 1952.

Strängt förtroligt.

[Hemlig.

Sthlm. 28.3.52.

Överl.t.Komm. Daniels-
son, Sthlm., f.k.

E.u.

S.Engfeldt

l:e sekr.)

P 2.

EXT 1/4

Broder,

Ditt brev den 4 mars i Wallenberg-saken återopas.

Jag har på olika håll i utrikesministeriet här sökt få någon uppgift om den i brevet omnämnde, "tidigare grekiske konsuln i Berlin Ahleros". (Namnet förefaller icke grekiskt, möjligen skall det vara Akliros eller Achliros.) Dock har man icke här kunnat få fram några uppgifter, vare sig om någon person med detta namn varit konsul i Berlin eller varit i ryskt förvar. Man påstår här, att det icke före kriget fanns något grekiskt konsulat i Berlin och ej heller senare, i varje fall ej något lönat sådant. Möjligen skulle under ockupationen lokal ha förordnats någon konsulär tjänsteman, varom man dock här saknar närmare uppgifter.

Ryssarna hade över huvud icke, säges det, tagit några grekiska diplomatiska eller konsulära tjänstemän. Skulle dock så skett och någon sedermera ha återkommit från Ryssland, borde, menar man, en sådan sak vara känd här, i varje fall i ministeriet.

Man föreslår därför, att vi i Berlin hos den grekiska militärmissionen närmare efterforska saken. Där torde man i varje fall ha bättre reda på vad som hänt med den grekiska representationen där under ockupationen. De grekiska intressena i Tyskland handhades då av Argentina.

Under tiden skall jag icke underlåta att, även på andra vägar, söka få fram några spår. Men det ser ut som det vore

Herr Utrikesrådet S. D a h l m a n ,
Kungl. Utrikesdepartementet,
Stockholm.

Reg

bäst undersöka närmare i Berlin, om ej så redan skett.

Äm Tvingarne

Tage Stromdahl

P.S. Engfeldts just nu mottagna brev den 15 dennes synes icke ge större möjligheter att härifrån spåra Akliros. För tids vinnande synes det i varje fall angeläget först undersöka i Berlin, såsom ovan föreslagits. Jag vore då också tacksam få veta resultatet härav. D.S.

D. S.

Engfeldt/Rtz
KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Hemlig.
Sthlm. den 24 mars 1952.
Överl. till Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k.
E.u.
S. Engfeldt.
l:e sekr.

Exp 1/4

STOCKHOLM		
19		
Stockholm den 24 mars 1952.		
Personligt och strängt förtägligt.		
P 2 91		
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	Eu ^I

Bäste Herr Berg,

I samband med vårt arbete att vinna klarhet i Raoul Wallenbergs öde ha bl.a. vissa uppgifter framkommit, att han skulle ha förts till Krasnogorsk-lägre i närheten av Moskva, närmast till lägre s.k. Zon I till en särskilt strängt bevakad barack, där man vet, att en mängd tyska ^{generaler}/hållits fångna. Av sistnämnda skäl synes man ha kallat den för "generalsbaracken".

Vi ha genom förfrågningar hos återvända krigsfångar erfarit, att en tysk läkare, Oswald Kaufmann, som på grund av sitt yrke hade en betydande rörelsefrihet inom lägre jämfört med andra fångar, kan tänkas ha haft möjlighet att få vetskap om vilka fångar som befunno sig i den särskilt strängt bevakade baracken. Kaufmann torde ha emigrerat till Peru, där hans adress uppgivits vara c/o Arendt Kulenkamp, Casilla 678, Lima.

Jag får be Eder att under iakttagande av den diskretion saken kräver söka kontakt med Kaufmann för att höra vad han eventuellt kan ha att förmedla om Wallenberg. Jag tillåter mig särskilt framhålla vikten av att utan påverkan få fram en spontan berättelse, varför samtalet med honom bör noggrant förberedas. Ni bör således icke själv nämna Wallenbergs namn utan om möjligt endast tala om, att vi äro intresserade av upplysningar om en försvunnen "svensk". Saken är ju den, att man då nu så många år gått efter den här ifrågavarande tiden, måste räkna med minnesförskjutningar och sammanblandningar av

listan Berg,
ma.

Exp 29/3 / RF
Via post exp. m. luftpost. sk.

namn på medfångar och namn, som vederbörande kan ha hört senare i liknande sammanhang. Bäst vore utan tvivel, om vederbörande kunde förmås att berätta om sin fångenskap av sig själv och framför allt utan s.k. ledande frågor. Om det under samtalet kommer fram, att Kaufmann uppgiver sig ha hört talas om Wallenberg i Krasnogorsk, bör Ni i detalj utfråga Kaufmann om allt han kan ha iakttagit och erfårit om vederbörandes person (titel, yrke, ålder, utseende, anledning till fångenskapen, namn på medfångar som kunna bekräfta Kaufmanns uppgifter etc.).

u/ Sven Dahlman

P.S. Godhetsfullt insänd Edert svarsbrev i 3 ex.

Juk. 26/3 - röd lapp

517/P 2 Eu^I

KUNGL.

SVENSKA BESKICKNINGEN

Bonn, p.t. Köln den 24 mars 1952.

Personligt och strängt förtroligt.

Engfeldt/Rtz

Sthlm. den 27 mars 1952.

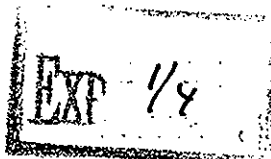
Överl. till Kom. Danielsson,

Sthlm., f.k. (Hemlig.)

E.u.

S. Engfeldt

l:e sekr.

Broder,

Den i mitt handbrev den 27 februari 1952 rörande Wallenbergsfallet omnämnde professor Rick uppsökte vid ett besök, som han i andra ärenden den 19 mars avlade i Köln, beskickningen, varvid Rydbeck hade ett längre samtal med honom. Rick, som tillbringat flera år i Krasnogorsklägre, hade icke hört talas om Wallenberg eller om någon person som kunde tänkas ha varit Wallenberg. Detta blev klart redan efter en stunds samtal. Det enda Rick visste om svenska fångar i Ryssland hänförde sig till de utländska diplomaterna i Berlin, vilka 1945 eller 1946 på väg till Moskva under tre månader skulle ha vistats i "karantänen" i Krasnogorsk. Bland dem skulle, enligt vad han trodde sig minnas, även hava befunnit sig svenskar. Vederbörande hade emellertid hållits strängt avskilda från övriga lägerfångar och några närmare uppgifter beträffande dem hade Rick icke.

Namnet på den person (betrodd fånge) som 1946 förestått "karantänen" vore Mainers. Han skulle säkerligen kunna ge exakta upplysningar, men dels visste Rick inte var han nu befann sig och dels höll han honom både för en kommunistisk medlöpare och personligen opålitlig.

Det framgick av samtalet, att Rick - som säger sig ha tagit som sin livsuppgift att på basis av sina egna fyra års

err Utrikesrådet D a h l m a n,
t o c k h o l m.

erfarenheter som fånge i Ryssland sprida kännedom om de fruktansvärda förhållanden, under vilka miljoner människor leva i de ryska fång- och deportationslägren - håller kontakt med en del av de medfångar, som kunnat återvända till Tyskland och att sannolikheten tyvärr talar för att ingen av dessa är i besittning av några informationer utöver vad han själv har. Han nämnde pastor Mohr (Ditt handbrev den 6 mars 1952, vilket snarast möjligt kommer att besvaras) och en överste Hermann Gräf, en känd stridsflygare, som förestått köket i Krasnogorsk under någon tid. Dennes adress är Engen, Hegau. Han nämnde även den i bilagan till Ditt handbrev den 24 januari 1952 omnämnde Generalarzt Raëss (av general Leyser tydligen förväxlad med Rick, båda äro läkare), men han visste icke om denne återvänt ur fångenskapen.

Han föreslog, att vi skulle taga kontakt med en ungrare vid namn Titus, som sedan länge varit i turkisk tjänst och enligt Rick förestår en avdelning i det turkiska järnvägsministeriet i Ankara. Denne hade av ryssarna förts från Budapest till Krasnogorsk, där han skulle ha vistats 1945/46. Han nämnde även att ett åttiotal högre ungerska tjänstemän vistats i Krasnogorsk och att bland dem befunnit sig en läkare professor Major, som, såvitt han visste, sedermera tillåtits återvända till Budapest.

Rick var av den uppfattningen, att alla de personer, som suttit i Krasnogorsk vid tiden för hans hemfärd, antingen liksom han själv släppts eller förts till Lefortofskaja och andra fängelser i Moskva eller dess närhet. Han nämnde i detta sammanhang, att i lägret Planinaria, läger nr 20, där han själv en tid vistats, 1946/47 befunnit sig utländska diplomater. Lägret 1156 kände Rick icke till.

Jag vill till sist nämna, att Rick säger sig ha en bekant i Sverige, med vilken han gärna vill komma i kontakt, en "Oberschulschulrat", d.v.s. det måste väl vara lektor Sigfrid Grevander, som skulle vara boende i Skåne. Jag nämner det även av den an-

ledningen att genom denne, om så önskas, en möjlighet erbjudes att få upplysningar om Ricks person.

Sin tillfrågare

V. Cheulin

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM		19
Stockholm den 26 mars 1952.		
Personligt och strängt förtäpigt.		
P 2 <i>92</i>		4 bil.
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	Eu ^I

Hemlig.
Sthlm. den 26 mars 1952.
Överl. till Komm. Daniels-
son, Sthlm., f.k.
u/ S. Engfeldt
l:e sekr.

Exp. 1/4

Broder,

Genom beskickningen i Köpenhamn ha vi erfarit, att en i slutet av juli 1951 från rysk krigsfångenskap frigiven dansk medborgare uppgivit sig ha under fångenskapen sammanträffat med en överstelöjtnant Dietrich och en "tidigare grekisk konsul i Berlin Ahleros" (sedermera rättat till Akleros) som båda suttit i Krasnogorsk-lägrät i närheten av Moskva, där de hade varit tillsammans med en svensk diplomat, vars namn dansken icke kunde erinra sig. För Din personliga kännedom bifogar jag avskrifter av följande brev:

hbr jmt. bil. 1.2.1952 Hans Beck-Friis - Dahlman
" 4.4.1952 Dahlman - Grönwall
" " 14.3.1952 Brandel - Engfeldt
" 21.3.1952 Grönwall - Dahlman

Såsom framgår av Grönwalls brev den 21 dennes känner man i Athen icke till någon person med namnet Ahleros respektive Akleros, Akliros eller Achliros, som skulle ha varit konsul i Berlin eller varit i rysk fångenskap. Jag vore tacksam, om Du ville undersöka saken i Berlin genom att, såsom grekiska vederbörande föreslagit, be den grekiska militärmissionen i Berlin att göra närmare undersökningar. Jag vill tillägga, att man givetvis icke bör fästa sig alltför mycket vid de här ovan återgivna versionerna av namnet. Det är ju mycket väl tänkbart, att man i fråga haft ett helt annat men i danskens öron mer eller mindre likaljudande namn, en omständighet som givetvis bör beaktas i sammanhanget.

Generalkonsuln B r a t t ,
Berlin.

u/ Sven Dahlman

*Exp. luvn 1/4 ms.**hug*

Röd lapp.

Muh, 28/3

525/P2 Ea7

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Wien den 26 mars 1952.

Personligt och Strängt förtroligt.

R 18.

1 bil. (i 3 ex.)

HEMLIG.

Stockholm den 1 april 1952.

Överlämnas jämte bilaga för känne-
dom till Kommissarie Danielsson,
Stockholm.

Engfeldt.

Förste Sekr.

Exp. 1.4.52.

179.
Broder,

111
S.S.
./.
Härmed får jag översända en promemoria över
ett samtal i ärendet Wallenberg, som en av mina
medarbetare haft med herr Till Tesarek.

Am. Tingiane

K. A. Belfrage

rikesrådet S. Dahlman,
ngl. Utrikesdepartementet,

Stockholm.

P.M.

Samtal med f.d. officeren Till Tesarek. Wien XIV, Hütteldorferstrasse 249.

Källa: Wolfgang Zorn, Grünwalderhof bei Patsch/Tirol (P.M. den 6.2.52) Datum: Wien den 26 mars 1952.

T. inkallades 1940 som officer och tillfångatogs under februari månad 1945 i Posen. Under september månad samma år överfördes han till lägret Krasnogorsk, zon 1. I början av år 1946 förflyttades T. till Tjerepowitz och därifrån under augusti 1947 till lägret nr 7185 nära Gorki. Han frigavs därifrån i april 1948 och anlände till Österrike, efter att ha passerat en del genomgångsläger i september 1948.

Ob: Under sitt uppehåll i lägret Krasnogorsk uppgiver han sig hava hört att även några svenskar befunne sig i lägret, bl.a. en svensk diplomat från Bukarest eller Budapest. Han hade emellertid icke någon möjlighet att kontrollera detta rykte, och har sedan ej mera hört talas om saken.

Vad beträffar den franske journalisten uppgav T., att denne möjligen kunde vara identisk med en fransman vid namn Toussaint, vilken tillfångatogs i Berlin och via Posen tillsammans med T. överfördes till Krasnogorsk, varifrån han frigavs redan efter några månader. Toussaints yrke uppgav T. emellertid som tandläkare.

Tillfrågad huruvida T. visste något om Hauptmann Weiss svarade han, att han senast träffat honom i lägret 7185, där han vistades under tiden augusti 1947 - april 1948. Enligt vad han erfarit lär Weiss hava ådömts 2 gånger 25 års eller sammanlagt 50 års

straffarbete.

Enligt T. kunde även följande personer tillfrågas:

Fritz Geyer, vilken enligt vad han visste uppehållit sig i Buntirka (adressuppgift följer);

General Weissner, Wien

General Fránek, Wien,

herr Zucker-Schilling, f.n. chef för Scala-Teatern i Wien (Scala-teatern under kommunistisk regim, största försiktighet av nöden),

Franz Uhl, Wien Hernal's (fadern automobilmekaniker) (stor försiktighet tillrådes) samt

en herr Jantschi eller - k, Sievering (desertör och enligt uppgift på sin tid tillhörande den antifascistiska rörelsen).

Wien den 26 mars 1952.

He.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM			19
Stockholm den 28 mars 1952.			
Personligt och strängt förtroligt.			
P 2			1 bil.
INK. D. N:o			
AVD.	GR.	MÅL.	
P	2	Eu ^I	

Broder,

Idag har jag haft besök av fru Bellander och författaren Philipp, som gav mig en skildring av nervkrisen inom familjen Wallenberg. Fru von Dardel väntar något viktigt besked varje gång telefonen ringer och spekulerar varje dag över vad U.D. har möjlighet att göra ytterligare för hennes son. Detta läge var ju förutsett, men det förefaller som om fru von Dardel är mer upprörd över den långa väntan än man hade anledning förmoda. Jag gav dem idag åtskilliga skäl, varför det kunde vara olämpligt att påminna i ryska utrikesministeriet, men jag lovade också att taga upp frågan med Dig för att höra Din uppfattning. Vi har gjort upp en liten statistik över de senaste årens notväxling med ryssarna. Jag bifogar ett exemplar av denna statistik. Det visar sig ju, att i frågor av någon principiell betydelse och i sådana ärenden som krävt någon grundligare utredning på rysk sida ryssarna i regel har tagit mycket god tid på sig. Jag väntar mig alltså ingalunda någon reaktion inom de närmaste veckorna. Å andra sidan kan det väl knappast skada att göra en påminnelse, om lämpligt tillfälle erbjuder sig. Jag tror, att det skulle lugna de anhöriga betydligt, om jag en dag kunde meddela dem, att Du gjort en ny framstöt. Jag ber Dig därför att överväga lämpligheten av en påminnelse och att meddela mig Dina synpunkter på tidpunkten och sättet för en sådan påminnelse.

U/ Arne Lundberg

assadören S o h l m a n .

s k v a .

Exp. 7/4
 W. Lurén (under plan)
 25

<u>Ärende</u>	<u>Svensk framställning</u>	<u>Ryskt svar</u>	<u>Tidsintervall</u>
Territorial- vattnet	12 och 17 nov. 48 ("Hamnfjord")	19 nov. 48	6, resp. 1 dag
	8 jan. 49 ("Zaima")	4 maj 49	115 dagar (1 mån)
	13 jan. 49 (begäran om upplys- ningar i princip- frågan)	26 maj 50	1 år och 132 da- gar
	4 maj 50 ("Marion och Larex")	26 maj 50	21 dagar
	4 maj 50 ("Larex"-affären nr 2)	15 maj 50	10 dagar
	24 juli 50 (bestridande av rätten till 12 sjömil)	31 aug. 50	37 dagar
	18 juli 51 (förslag att gå till Haag)	21 aug. 51	33 dagar
Veckorevyn	12 sept. 51	23 okt. 51	48 dagar
	19 dec. 51	ännu intet svar	
Viserings- överenskommel- ser	28 febr. 50	24 april 50	54 dagar
	3 aug. 50	5 sept. 50	32 dagar
Upprättande av radiosända- re	7 maj 51	1 aug. 51	85 dagar
Utresetillstånd för Frösth	20 nov. 51 (efter ett fyra- årigt meningsut- byte med ryska vederbörande)	ännu intet svar	
Utresetillstånd för H. Eriksson	11 jan. 48	23 mars 48	
	25 dec. 49	21 okt. 50	70 dagar 299 "

Stockholm den 26 mars 1952.

Personligt och strängt förtroligt.

P 2

1 bil.

*Bil. se arb. dom
m. 20.*

Broder,

53 /
Idag har jag haft besök av fru Bellander och författaren Philipp, som gav mig en skildring av nervkrisen inom familjen Wallenberg. Fru von Dardel väntar något viktigt besked varje gång telefonen ringer och spekulerar varje dag över vad U.D. har möjlighet att göra ytterligare för hennes son. Detta läge var ju förutsett, men det förefaller som om fru von Dardel är mer upprörd över den långa väntan än man hade anledning förmoda. Jag gav dem idag åtskilliga skäl, varför det kunde vara olämpligt att påminna i ryska utrikesministeriet, men jag lovade också att taga upp frågan med Dig för att höra Din uppfattning. Vi har gjort upp en liten statistik över de senaste årens notväxling med ryssarna. Jag bifogar ett exemplar av denna statistik. Det visar sig ju, att i frågor av någon principiell betydelse och i sådana ärenden som krävt någon grundligare utredning på rysk sida ryssarna i regel har tagit mycket god tid på sig. Jag väntar mig alltså ingalunda någon reaktion inom de närmaste veckorna. Å andra sidan kan det väl knappast skada att göra en påminnelse, om lämpligt tillfälle erbjuder sig. Jag tror, att det skulle lugna de anhöriga betydligt, om jag en dag kunde meddela dem, att Du gjort en ny framstöt. Jag ber Dig därför att överväga lämpligheten av en påminnelse och att meddela mig Dina synpunkter på tidpunkten och sättet för en sådan påminnelse.

u/ Arne Lundberg

Ambassadören S c h l m a n ,

M o s k v a .

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Hemlig.
Sthlm. den 28 mars 1952.
Överl. till Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k.
E.u.
S. Engfeldt
l:e sekr.

Exp. 1/4

Broder,

Med dessa rader vill jag endast tacka för Ditt hand-
brev den 14 dennes angående Marculescu och det arbete, som
nedlagts på denna sak. Vi komma att vidtaga åtgärder för
att efterforska vicekonsuln BoToga, som lämnade uppgiften
om Wallenbergs bortförande genom en rysk överstes försorg,
ehuru utsikterna att lyckas härmed äro små. I övrigt har
jag för tillfället intet mer att tillägga i ärendet.

u/ Sven Dahlman

Envoyén Ribbing,
Buenos Aires.

Exp. 3/4

STOCKHOLM		19
Stockholm den 28 mars 1952.		
Personligt och strängt förtröligt.		
P 2 <i>73</i>		
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Hemlig.
Sthlm. den 29 mars 1952.
Överl. till Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k.

Eu.
S. Engfeldt
1:e sekr.

Exp. 1/4

STOCKHOLM		
19		
Stockholm den 29 mars 1952.		
Personligt och strängt förtägligt.		
P 2		
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu ^I

yllu 24/3 - Dm.

Broder,

I samband med vårt arbete att vinna klarhet i Raoul Wallenbergs öde ha bl.a. vissa uppgifter framkommit, att han skulle ha förts till Krasnogorsk-lägre i närheten av Moskva, närmast till lägre s.k. Zon I till en särskilt strängt bevakad barack, där man vet, att en mängd tyska generaler hållits fångna. Av sistnämnda skäl synes man ha kallat den för "generalsbaracken".

Vi ha genom förfrågningar hos återvända krigsfångar erfarit, att en ungrare vid namn Titus, som sedan länge varit i turkisk tjänst och torde förestå en avdelning i det turkiska järnvägsministeriet i Ankara, fördes från Budapest till Krasnogorsk, där han skulle ha vistats 1945-46. Man har tillrätt oss att söka komma i förbindelse med denne Titus.

Jag får be Dig att under iakttagande av den diskretion saken kräver söka kontakt med Titus för att höra vad han eventuellt kan ha att förmedla om Wallenberg. Jag tillåter mig särskilt framhålla vikten av att utan påverkan få fram en spontan berättelse, varför samtalet med honom bör noggrant förberedas. Du bör således icke själv nämna Wallenbergs namn utan om möjligt endast tala om, att vi äro intresserade av upplysningar om en försvunnen "svensk". Saken är ju den, att man då nu så många år gått efter den här ifrågavarande tiden, måste räkna med minnesförskjutningar och sammanblandningar av namn på medfångar och namn, som vederbörande kan ha hört senare i liknande

voyén C r o n e b o r g ,
n k a r a .

Exp. 2/4 MS huer

—

sammanhang. Bäst vore utan tvivel, om vederbörande kunde förmås att berätta om sin fångenskap av sig själv och framför allt utan s.k. ledande frågor. Om det under samtalet kommer fram, att Titus uppgiver sig ha hört talas om Wallenberg i Krasnogorsk, bör Du i detalj utfråga Titus om allt han kan ha iakttagit och erferit om vederbörandes person (titel, yrke, ålder, utseende, anledning till fångenskapen, namn på medfångar som kunna bekräfta Titus' uppgifter etc.).

Jag är tacksam, om Ditt svarsbrev till mig insändes i tre exemplar.

u/ Sven Dahlman

Röd lapp.

Juk. 3/3

526/

P2 E²

KUNGL.

SVENSKA BESKICKNINGEN

Wien den 27 mars 1952.

Personligt och Strängt förtroligt.

R 18.

Hemlig.

Stockholm den 1 april 1952.
Överlämnas jämte bilaga för känne-
dom till Kommissarie Daniels son,
Stockholm.

(Stig Engfeldt.)
Förste Sekreterare.

Exp. 1/4

Broder,

DM

S.S.

I anslutning till Hammarskjölds handbrev den 30 oktober 1951 angående sudettysken Kurt Eichinger får jag meddela, att våra vidare efterforskningar icke lett till något positivt resultat.

Ann Tjörne

K. A. Belfrage

Utrikesrådet S. D a h l m a n,
Kungl. Utrikesdepartementet,
S t o c k h o l m.

1-2
april 5-2

+ som aldrig avger.

Reflexioner kring utkastet till ny note. ^X

dm
p.a.
R. 9.
I ett utkast till en eventuell ny note (färdigt den 28 mars 1952) har jag tagit upp tjugo punkter, som styrka Wallenbergs omhändertagande av ryssarna.

Det framgår av utkastet, att icke mindre än fem - eventuellt sju - olika personer lämnat uppgifter, som tyda på att Wallenberg varit i Krasnogorsk-lägre år 1945 (eventuellt längre). Dessa äro: Nordström, Erlandsson, Dietrich, Akleros (de båda sistnämnda genom Deutschbein) och Gillessen. Dessutom peka Booms och Stefan Carls uppgifter härpå: en plats "nära Moskva" respektive "ett arbetsläger utanför Moskva". Av de tre italienska vittnesmålen framgår, att Wallenberg under de senare åren suttit i Lefortovskaja-fängelset i Moskva. Ytterligare två källor uppge, att han förts till ett fängelse i Moskva, nämligen Erhard Hille och Martin Weiss (genom von Holzhausen).

Man har således sju olika uppgifter, som visa på Krasnogorsk-lägre och fem på ett fängelse i Moskva. Mera övertygande indicier äro svåra att tänka sig.

Av de tjugo punkterna funnos för ett år sedan tio (Kolontay, Szent, Prade, Berg, Takacsi, Boom, Hodosi, Measburg, Nordström, Sandeberg).

Fem av dessa ha fullföljts, nämligen Berg, Hodosi,

Maasburg, Nordström och Sandeberg, varav de två sistnämnda med utomordentligt gott resultat. Nordström har således givit den första konkreta bilden av Krasnogorsk-lägre och förhållandena där, uppgifter som sedermera i alla delar bekräftats. Han har dessutom givit namnet Erlandsson, vilket lett vidare till namnen Mandula och Sparka, som möjligen kunna förväntas ge förstahandsupplysningar.

Av de tio återstående punkterna i utkastet hade man redan för flera år sedan kunnat få ytterligare fyra (Veres, Wilhelm, Revai, ^{Gillessen} Erlandsson, Weiss-Holzhausen).

Endast sex av de tjugu punkterna kunna anses som helt nya, nämligen portvakten, Vertesch, Dickinson, Akleros och Dietrich (de båda sistnämnda genom Deutschbein); samt det italienska spåret (Mohr, Ronchi och Moschetti). Av dessa spår äro de fem förstnämnda antingen av mindre betydelse eller utgöra endast - i och för sig värdefulla - bekräftelser på tidigare resultat. Däremot är det italienska spåret ett av de mest övertygande. Detta spår undersöktes i december 1951 - januari 1952. Uppgifterna kunde ha kommit till utrikesdepartementets kännedom ett år tidigare - i november 1950 - om icke italienska utrikesministeriet helt oförklarligt nekande besvarat en förfrågan från beskickningen i Rom, huruvida de då nyligen från Sovjetunionen återvända italienska diplomaterna kände till någonting om Wallenberg.

Stockholm den 1 april 1952.

S.E.

8/4 1952

Utkast till ny note till Sovjetunionens Ambassad
i händelse negativt svar erhålles å svenska verbal-
noten den 11 februari 1952.

I en den 11 februari 1952 av Utrikesminister Undén till Sovjetunionens Ambassadör Rodionov överlämnad verbalnote har svenska regeringen anhållit, att Sovjetunionens regering måtte vidtaga de för Raoul Wallenbergs snara återförande till Sverige erforderliga åtgärderna. Vidare har svenska regeringen i noten understrukt, att den fäster stor vikt vid detta ärende.

Såsom framgår av noten ha de svenska myndigheterna, trots det negativa svar som Sovjetunionens regering lämnat i augusti 1947, icke velat med hänsyn till förhållandena efter kriget utesluta möjligheten, att Wallenberg kunde finnas inom Sovjetunionen, utan att hans uppehålls-ort och identitet kunnat fastställas. Resultatet av de svenska myndigheternas noggranna undersökningar har också, såsom framhålles i den svenska noten, blivit, att ett antal utsagor nu föreligga, som styrka, att Wallenberg från och med år 1945 befunnit sig i fängsligt förvar i Moskva, tidvis i Lefortovskaja-fängelset.

Vid sitt samtal den 11 februari med Sovjetunionens Ambassadör i samband med notens överlämnande framhöll

utrikesminister Undén, bland annat, att han personligen tagit del av det viktigaste materialet och icke kunde tvivla på dess bevisvärde. Utrikesministern bad också Ambassadören särskilt framföra till utrikesminister Vysjinskij notens avslutande ord om den vikt svenska regeringen fäster vid detta ärende.

Det är därför med bestörtning svenska regeringen mottagit Sovjetunionens regerings svar, överlämnat denav till Sveriges sändebud i Moskva, Ambassadör Sohlman, varav framgår, att förnyade efterforskningar av Wallenberg icke lett till något resultat och att Wallenberg är okänd för de sovjetryska myndigheterna.

Svenska regeringen beklagar behöva meddela Sovjetunionens regering, att den icke kan acceptera det negativa resultat, vartill de sovjetryska myndigheterna kommit ifråga om Wallenberg. Svenska regeringen anser, att det vid förnyade undersökningar borde hava varit möjligt för Sovjetunionens regering att fastställa Wallenbergs uppehållsort och öde. Svenska regeringen vill håller sålunda sin i verbalnoten den 11 februari 1952 framförda uppfattning och hemställer, att Sovjetunionen regering utan dröjsmål vidtager de för Wallenbergs snara återförande till Sverige erforderliga åtgärderna.

framhåller i sitt svar,
Sovjetunionens regering

att svenska regeringen icke förebringat något bevis för sitt påstående om Wallenbergs omhändertagande av sovjetryska myndigheter. Härtill önskar svenska regeringen genmäla, att den ansett sin på en omfattande utredning stödda förklaring i noten den 11 februari 1952 om Wallenbergs fångenskap i Sovjetunionen samt utrikesminister Undéns försäkran till Ambassadör Rodionov, att han icke kunde tvivla på utredningsmaterialets bevisvärde, utgöra tillräckligt underlag för genomförandet av förnyade efterforskningar av Wallenberg genom de sovjetryska myndigheternas försorg och vidtagandet av åtgärder för hans hemsändande.

Svenska regeringen är emellertid beredd att framlägga de åberopade utsagorna i sammanfattad form. De härröra från ett stort antal olika personer, vilka som regel äro helt okända för varandra. Samtliga utsagor utgöra antingen fullt trovärdiga vittnesbörd om Wallenbergs omhändertagande i Sovjetunionen intill en tämligen nära tidpunkt eller få anses såsom indicier, som styrka detta förhållande. Namnen på svenska regeringens sagesmän kunna i allmänhet icke yppas, på grund av de villkor, som vederbörande uppställt för att delgiva svenska regeringen sina upplysningar.

De svenska myndigheternas undersökningar ha bedrivits med den största noggrannhet och under sträng prövning av materialets trovärdighet. Uppgifter om Wallenberg ha icke

godtagits utan den mest ingående kontroll, såväl av sannolikheten beträffande de angivna omständigheterna som av uppgiftslämnarens person. I många fall ha lämnade upplysningar också visat sig felaktiga, vilseledande eller t.o.m. avsiktligt oriktiga. I flera fall har ett ingående och tidsödande arbete nedlagts på dylika spår innan man kunnat avföra dem såsom otillförlitliga. Kvar står emellertid en överväldigande mängd noggrannast möjligt prövade uppgifter, som visa, att Wallenberg i början av år 1945 omhändertagits av sovjetryska myndigheter, därefter förts till Sovjetunionen och sedan där befunnit sig i fängsligt förvar där. Svenska regeringen får hänvisa till innehållet i närslutna bilaga, som upptager 21 punkter, vilka styrka riktigheten av nyssnämnda förhållanden.

Stockholm den

23/5 - 52

Lthar, tillfälligt Solhman 9/5 med
chiffa f. övervakning. G. Rydberg.
Blyertandningarna är de flesta
konjeringarna efter nya övervakningarna o.
frånskning av Solhman övervakning - 10 lbr.
Rund 6/5 - Solhman 15/52.

I en den 11 februari 1952 av Utrikesminister Undén
till Sovjetunionens Ambassadör Rodionov överlämnad verbal-
note har svenska regeringen anhållit, att Sovjetunionens
regering måtte vidtaga de för Raoul Wallenbergs snara
återförande till Sverige erforderliga åtgärderna. Vidare
har svenska regeringen i noten understrukt, att den fäs-
ter stor vikt vid detta ärende.

Såsom framgår av noten ha de svenska myndigheterna
efter ~~det~~ svar, som Sovjetunionens regering lämnat i
augusti 1947, icke velat med hänsyn till förhållandena
efter kriget utesluta möjligheten, att Wallenberg kunde
finnas inom Sovjetunionen, utan att hans uppehållsort och
identitet kunnat fastställas. Resultatet av de svenska
myndigheternas noggranna undersökningar har också blivit,
att ett antal utsagor nu föreligga, som styrka, att Wal-
lenberg från och med år 1945 befunnit sig i fängsligt för-
var i Moskva-området, tidvis i Lefortovskaja-fängelset.

Vid sitt samtal den 11 februari med Sovjetunionens
Ambassadör i samband med notens överlämnande framhöll ut-
rikesminister Undén bland annat, att han personligen ta-
git del av det viktigaste materialet och icke kunde tviv-
la på dess bevisvärde. Utrikesministern bad också Ambassa-

ll de Socialistiska Rådsrepublikernas Unions Ambassad,
t o c k h o l m .

dören särskilt framföra till Utrikesminister Vysjinskij notens
ovan berörda uttalande om den vikt svenska regeringen fäster
vid detta ärende.

Det är därför med förvåning svenska regeringen mottagit Sovjetunionens Ambassads svar den 16 april 1952, vari framhålls, att de kompetenta sovjetmyndigheterna icke förfoga över några tilläggsuppgifter om Raoul Wallenbergs öde utan hänvisa *utöver vad som redan meddelats i brev från* till dåvarande vice utrikesminister A. J. Vysjinskijs brev den 18 augusti 1947 till envoyén Sohlman. Enligt detta brev skulle Wallenberg [†] vara okänd för de sovjetiska myndigheterna.

Vad speciellt frågan om Wallenbergs försvinnande i Budapest i början av år 1945 beträffar, kan det icke råda något som helst tvivel om att han omhändertagits av sovjetiska myndigheter. Vissa av svenska beskickningens medlemmar och andra personer ha i samband med och under de närmaste månaderna efter Budas intagande av den sovjetiska armén kallats till förhör av sovjetiska instanser. Av förhören har framgått att sovjetiska vederbörande ansett sig vara i besittning av visst material, som skulle visa, att Wallenberg under sin verksamhet som tjänsteman vid svenska beskickningen i Budapest utfärdat falska pass eller andra legitimationshandlingar åt personer, som stodo den dåvarande ungerska regimen nära, och att han misstänkts för bedrivande av illegal underrättelseverksamhet. Svenska regeringen vill på det bestämdaste framhålla, att dylika misstankar mot Wallenberg måste anses helt obefogade. ~~Att~~ pass och andra legitimationshandlingar i några fall påträffats i orätta händer kan icke ^{bestä} läggas Wallenberg till last, utan ^{Budas fall} ~~utan~~ till-
~~skrivs~~ illegala tillgrepp eller förfälskningar utförda av andra personer under de kaotiska förhållanden, som rådde i Budapest under stadens belägring av den sovjetiska armén. Wallenbergs strä-

an var att bispringa den av de dåvarande makthavarna i Ungern
rt undertryckta och förföljda judiska befolkningen och andra
olitiskt förföljda.

Med hänvisning till de uppgifter om Wallenbergs omhänder-
agande i Sovjetunionen, som äro i svenska regeringens besittning,
nskar svenska regeringen rikta frågan till Sovjetunionens re-
ering, huruvida densamma - i händelse den får del av de närmare
uppgifter rörande Wallenbergs öde efter 1945, som framkommit
nder de svenska myndigheternas ingående undersökningar - är
eredd att utföra de av ~~dessa uppgifter föranleda~~ undersök-
ngarna, *såvitt dessa uppgifter giva anledning.*

Avslutningsvis vill svenska regeringen ånyo framhålla,
tt den fäster stor vikt vid en tillfredsställande lösning av
enna fråga.

Stockholm den ~~20~~ 1952.

Att muntligen framföras i samband med överlämnandet
av en ny note rörande Raoul Wallenberg.

Svenska regeringen anser sig böra rikta sovjetiska vederbörandes uppmärksamhet på den omständigheten, att de svensk-sovjetiska förbindelserna, vilka för närvarande av kända skäl äro utsatta för stor belastning, skulle skärpas på ett enligt svensk mening olyckligt sätt, därest det i noten berörda spörsmålet icke erhåller en tillfredsställande lösning. ^{positiv} En lösning av detta spörsmål skulle å andra sidan medverka till en förbättring av de svensk-sovjetiska förbindelserna.

(Se klu. 15/5 Lundberg - Stellan)

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN
II
LONDON

röd lapp ✓ Mch. 3/4
175/P2 EUI

29 PORTLAND PLACE
W.1.

London den 28 mars 1952.

Förtroligt.

P 2

1 bil.

Totat översänt t. Berlingska
23/2-56

P 2

Broder,

P 2
4.4.

Med anledning av Ditt handbrev den 17 mars i Raoul Wallenberg-saken ber jag få meddela, att vi varit i kontakt med professor och fru Nandris och till dem vidarebefordrat de upplysningar och synpunkter, som Du framfört.

./.
Fru Nandris kunde också omedelbart bekräfta, att det översända fotografiet, som härmed återgår, förevigar just den herr "Brandi", som hon på sin tid sammanträffade med.

Din tillgivna

Gunnar Högerf

Kabinettssekreteraren Arne S. Lundberg,
Stockholm.

pa / (Se annan korr. 11/52
Gordonsen-Dan.)
S.S.
M
H. 804. (S.67/52)

(Anmärkt för korr. 15/4)
6 ex.
Ex.nr. 2 till Utr. Dep.
Yrk. 7/4

Från H. inkom den 29.3.52. följande meddelande:

Som svar på skrivelse av den 25.2.1952 får meddelas, att läkaren Thomsen fortfarande befinner sig i rysk krigsfångenskap - detta har meddelats den 29.7.1951. av några danska SS-män, som denna dag återkom till Danmark efter att ha vistats i rysk krigsfångenskap.

Det kan därtill tilläggas, att en norsk medborgare, som hemkommit från krigsfångenskap i Ryssland, meddelat att läkaren Thomsen ådömts 5 år fångenskap men att detta straff skulle ha blivit förlängt med ytterligare 25 års fängelse.

När läkaren Thomsen eventuellt återkommer till Danmark, kommer man att göra allt för att han skall bli hörd om sin kännedom om den svenske diplomaten Raoul Wallenbergs öden.

29.3.52.

6mk. 7/4 röd lapp ✓
576/P2 E2

Berlin den 4 april 1952.

Personligt och strängt förtroligt.

Hemlig.

Engfeldt (Rtz)

Sthlm. den 7.4.52.

Överl. till Komm.

Danielsson, Sthlm., f.k.

E.u.

S. Engfeldt

l:e sekr. } 28/4 P2

Exp.

11.9.
~~Broder,~~
WM

44

Efter mottagandet av Ditt handbrev den 26 mars, som kom med gårdagens kurir, sökte jag upp chefen för den grekiska militärmissionen, generalmajoren Pappas (tillika ambassadör i Bonn). Jag sade honom, att vi forskade efter en svensk, och att vi erfarit, att denne skulle i rysk fångenskap ha sammanträffat med en grek, vilkens namn vore Akleros eller liknande och vilken uppgivits tidigare ha varit grekisk konsul i Berlin. General Pappas förklarade omedelbart, att det måste vara fråga om en viss Akliros, som för närvarande, om han levde, befunde sig i koncentrationsläger i Kiev. Akliros var en Berlin-grek, som vid Tysklands sammanbrott utan att därtill vara bemyndigad etablerat sig som grekisk konsul i Berlin. Han vore icke direkt kriminell men en "Hochstapler". "Kommunisterna" (varmed min sagesman torde avsett ryssarna) hade gripit honom, därför att han för en vitryss utfärdat ett falskt pass. Han hade förts till Tjeckoslovakien och sedan till Kiev, där han enligt de senaste underrättelserna befunde sig i ett koncentrationsläger. General Pappas företrädare i Berlin, prins Ypsilanti, för närvarande vid grekiska beskick-

ningen i Moskva, hade senast i september 1951 gjort en framställning hos ryssarna i syfte att få Akliros repatrierad. Ryssarna hade svarat, att de icke kände till denne. Genom sin "service de renseignements" visste emellertid grekerna, att Akliros ännu i oktober 1951 var i Kiev. Hans maka befunne sig i Aten, och grekiska utrikesministeriet kände till fallet. Jag skall givetvis hålla kontakt med grekiska militärmissionen i ärendet, men mer kan jag i nuvarande läge uppenbarligen icke göra.

Din troget

Eyvind Bratt

(Eyvind Bratt)

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Hemlig.
Sthlm. den 8 april 1952
Överl. till Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k.
E.u.
S. Engfeldt
l:e sekr.

STOCKHOLM			19
Stockholm den 8 april 1952.			
Personligt och strängt förtägligt.			
P 2	98		1 bil.
INK. D. N:o			
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I	

Exp. 28/4 PG
Broder,

Med anledning av Ditt handbrev den 21 mars angående Akliros togo vi omedelbart enligt Ditt förslag upp saken med Bratt. Resultatet framgår av hans i avskrift närslutna handbrev till mig den 4 dennes.

Akliros är, som Du ser, väl känd av den grekiska militärmissionen i Berlin; det rör sig om en självutnämnd grekisk konsul av typen "Hochstapler", som gripits av ryssarna för utfärdande av falskt pass. Grekiska ambassaden i Moskva begärde i september 1951 hans repatriering men har fått till svar, att mannen är okänd, ehuru han ännu i oktober 1951 skulle ha befunnit sig i ett koncentrationsläger i Kiev, enligt vad grekerna erfarit.

Med ledning av dessa nya och även för vårt fall som jämförelse högst intressanta uppgifter blir det säkert lättare för Dig att åter taga kontakt med grekiska utrikesministeriet i frågan. Vårt största intresse är givetvis att omedelbart få ett samtal med Akliros, om han tillåtes återvända till Grekland. Därvid är det av stor vikt, att han icke underrättas om samtalets syftemål, så att man kan få fram en spontan berättelse om hans påstådda sammanträffande i Krasnogorsk-lägrät med "en svensk diplomat".

I andra hand äro vi givetvis intresserade av att få veta, vilka medel och vägar grekerna använt för att konstatera Akliros' vistelse i Kiev så sent som i oktober förra året. Å andra sidan ligger det väl i sakens natur, att grekerna knappast äro benägna att uttala sig på denna punkt.

u/ Sven Dahlman

voyén Grönwall,
t h é n .

Exp. 16/4 PG
2

804

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

✓ röd lapp Zuh. 15/4
Wien den 10 april 1952.

R 18.

595

P 2 Euⁱ

Broder,

Med beskickningens skrivelse 188 B:24.3.52 har jag gjort framställning om ett svenskt nådevedermåle för avdelningschefen i inrikesministeriet, Ministerialrat Kurt Seidler, vilken som Du säkert vet har varit dels en av våra allra bästa medhjälpare/och dels på allt sätt hjälpt oss i andra mer eller mindre komplicerade frågor. Det självuppoftande och tidsödande arbete han vid upprepade tillfällen nedlagt av omtanke om våra svenska kunskaparentressen här, har varit av den arten, att han synes mig vara mer än väl förtjänt av en svensk orden. Jag har i ett handbrev till Ove Ramel hänvisat denne till Dig, då jag icke gärna i en officiell, icke förtrolig skrivelse kunde närmare precisera arten av de tjänster Seidler gjort oss.

Ant. Tinguine
K. A. Belfrage

Utrikesrådet S. D a h l m a n,
Kungl. Utrikesdepartementet,
S t o c k h o l m.

anför till
S. D. a h l m a n med
Utrikesrådet 21/4.
du

SS
S. D.

ch.tel. Moskva
16.4.52.

ПОСОЛЬСТВО.
СОЮЗА СОВЕТСКИХ
СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ
РЕСПУБЛИК
В ШВЕЦИИ

АЛ

АГ

55

Посольство Союза Советских Социалистических Республик, ссылаясь на ноту Королевского Министерства Иностранных Дел от 11 февраля 1952 года, сообщает, что, по полученной им информации, компетентные советские органы не располагают никакими дополнительными данными о судьбе Рауля Валленберга сверх того, что уже сообщалось в письме А.Я.Вышинского г-ну Сульману от 18 августа 1947 года.

Стокгольм, 16 апреля 1952 года.

В Королевское Министерство
Иностранных Дел

г. Стокгольм

0

Inofficiell översättning.

Med hänvisning till Kungliga Utrikes departementets not av den 11 februari 1952 meddelar Socialistiska Sovjetrepublikernas Unions Ambassad att de kompetenta sovjetmyndigheterna, enligt den av Ambassaden erhållna informationen, inte förfogar över några tilläggsuppgifter om Raul Wallenbergs öde utom det, som redan meddelades i A.J.Vyschinskijs brev till Herr Solman av den 18 augusti 1947.

Stockholm den 16 april 1952.

Expressen
16.4.52.

Dansen 18/4

Quislingar hem

KÖPENHAMN (Laursen). De sovjetryska myndigheterna har frigivit 25 danska medborgare som har deltagit i kriget som frivilliga på tysk sida och varit ryska krigsfångar sedan krigets slut. De frigivna befinner sig nu i Berlin och kommer en av de närmaste dagarna att sändas hem via Warnemünde-Gedser. Man vet inte på förhand om frikorpsmännen, som ju är quislingar, när de kommer hem skall ställas inför dansk domstol liksom de övriga frivilliga. Såvida de emellertid inte begått något brott här hemma torde man dock troligen låta saken mot dem falla med hänsyn till de sju år som de redan suttit i krigsfängenskap.

Best Brandel re vill att
de marast utspärras, om
de rätt eller inte talas,
om "en polsk" - utan
att man nämner namnet
för den. Frankelli's riktiga
att att en. på en
spontan uppgift att det
just gäller Wallenberg.

Se.

17/4

19/4 meddelar Brandel, att enligt bered
från de danska myndigheterna
ingen av de återvända danskarna
ha något av intresse för oss att berätta.

Se.

Engfeldt/Rtz

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM den 16 april 1952.

N:o 44 BUD BIL

INK. D. N:o

AVD.	GR.	MAL
P	2	Eu ^I

Dr. 18/4

A.A.

Svensk

M o s k v a

Strängt förtroligt för Sohlman från kabinetssekreteraren. Vår note den 11 februari besvaras med helt kort note idag från sovjetambassaden vari meddelas cit att de kompetenta sovjetmyndigheterna, enligt den av Ambassaden erhållna informationen, inte förfogar över några tilläggsuppgifter om Raoul Wallenbergs öde utom det, som redan meddelades i A.J. Vyschinskijs brev till Herr Sohlman av den 18 augusti 1947. slutcit

Cabinet

exp. 16/4 kl 1500

T3

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN

Juh. 17/4 rött lapp
1092
Paris den 16 april 1952. P 2 Eu I
Strängt förtroligt.

Ans. ned 18/4
Hemlig.
Sthlm. den 19.4.52.
Överl.f.k. till Komm.
Danielsson, Sthlm.
E.u/S. Engfeldt
1:e sekr. *Exp 28/4 P 2*

Broder,

5.4

Ehuru något sent vill jag inte försumma återkomma till Ditt handbrev den 28 februari rörande Geza Pálffy.

Då det synes kunna vara av intresse för bedömande av frågan om von Maasburgs trovärdighet, eller kanske snarare minnesgodhet, vill jag nämna att jag förvissat mig om att greve Geza Pálffy var en i Ungern välkänd person, senator och en av ledarna för det legitimistiska, d.v.s. habsburgvänliga partiet.

Mina ungerska sagesmän ha sig icke bekant mer än en person med namnet. Vill man göra sig besväret kan man naturligtvis kontrollera i Gotha's Taschenbuch der Gräflichen Häuser (som förr brukade stå på en av hyllorna i Lewenhaupts rum i Arvfurstens palats). Pálffy är ju en av de stora ungerska magnatfamiljerna. Namnet återkommer ej så sällan i Österrikes och Ungerns historia.

Engfeldt
Komm. V. H.

Förste Sekreteraren ENGFELDT,
Utrikesdepartementet.

LEGACIÓN DE SUECIA

kontakt med tyske
Oswald Kaufmann.

Hbr. Dahlman-Berg 24.3.52.

Mr. 22/4

röd lapp ✓

Lima den 17 april 1952.

62/ P 2 E. I

Personligt och strängt förtroligt.

P 2

(tit. 22.4.52.)

dm

Herr Utrikesråd,

6.4

Med anledning av Utrikesrådets handbrev
den 24 mars angående tyske läkaren Oswald Kaufmann har
jag äran meddela, att denne mycket riktigt befinner
sig i Peru. Tyvärr synes han f.n. emellertid vara bo-
satt i landets inre delar, varför jag ännu icke lyckats
få någon personlig kontakt med honom. Han lär dock vid
enstaka tillfällen besöka Lima, varför jag tillskrivit
honom med anhängan att han måtte uppsöka mig vid nästa
sådant tillfälle. Skulle doktor Kaufmanns svar antyda,
att detta skulle komma att dröja ganska länge, ser jag
ingen annan råd än taga upp saken brevledes med honom.
Innan jag gör så, vore jag tacksam för bekräftelse från
departementets sida på att något principiellt hinder
icke föreligger häremot.

Herr Utrikesrådet S. Dahlman,

Stockholm.

Oswald Kaufmann
Utrikesrådet
Carl Johan Berg

Engfeldt/Rtz

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

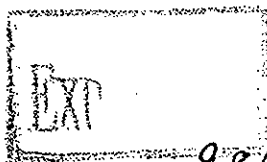
Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM		19
Stockholm den 22 april 1952.		
P N:o 112		BIL.
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I

Bäste Herr Berg,

Åberopande Edert handbrev den 17 dennes får jag meddela, att hinder icke möter att vid behov taga upp det i handbrevet berörda ärendet brevledes med ifrågasvarande tyske läkare.

u/ Sven Dahlman

28/4

Rtz

Luftpost

anslisten B e r g ,
i m a .

(Intr. 24/4/1.

Lissabon den 14 april 1952. Personligt och strängt förhålligt röd lapp
603

28/4

Engfeldt/Rtz.
Sthlm. den 28.4.52
Överl. f.k. (hemligstpl.)
till Komm. Danielsson, Sthlm
E.u.

P. J. Eng.

DM Kruter.

Abskopande den handter den 28/4

53/4
Jag vill meddela att den ungarska damens
närmaste förman - den person som jag hade
i tankarna men vars namn fallit mig ur
minnet - inte återfinns i listan. Han var
chef för något slags kulturell avdelning och
universitetsman men tillhörde ej den egentliga
State Department personalen. Amerikanska
hade nämligen under första tiden i Budapest ett
otal personer med olika uppdrag och vederbörlig
för inom denna kategori. Han hade såhunda
egna kansliutskick.

Av de på listan upptagna tjänstemännen
kände henne säkert Bigelow, då jag några
gångar såg dem tillsammans på Park Club.
Han kanske kan lämna ytterligare upplysningar.
Amerikanska tilltalade varandra mest med för-
namn och damen kallades Charlotte. Hennes

Herr Utrikesrådet

Oven Dahlman.

Stockholm

efternamnet det jag träffade ej men tror mig ha
hört att det var den ungerska motståndaren
till "Bergmann".

Bigelow kände jag endast mycket
ytligt och vet ej var han finns. Det tycks
mig därför mest ändamålsenligt om eventuella
förfrågningar hos ovannämnda två personer
gjordes genom State Departments förmedling
och hoppas att dessa uppgifter därvid kunna
vara till någon betydning.

Med vänlig hälsning
RAMPERTON

Berlin den 23 april 1952.

Personligt och strängt förtroligt.

Hub. 25/4 [✓] röd lapp
644/
P 2 E 2

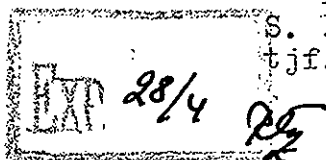
Engfeldt/Rtz

Sthlm. den 28.4.52.

Överl. till Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k. (hemligstpl.)

E.u.

S. Engfeldt
tj.f. Byråchef

Broder,

I anslutning till mitt handbrev den 4 april önskar jag endast meddela, att, enligt vad jag igår erfor från härvarande grekiska militärmission, den i brevet omnämnde Akliros för någon tid sedan avlidit. Det är emellertid icke alldeles säkert, att vi därigenom förlorat alla möjligheter att få reda på vad Akliros kunnat veta om Wallenberg. Akliros, vilkens initial var V, har nämligen en broder N. Akliros, som också befinner sig i rysk fångenskap, enligt vad jag förstår i samma läger där brodern dog. Skulle någon möjlighet uppstå att genom grekerna få höra något ytterligare om N. Akliros, skall jag givetvis icke försumma att härom inberätta.

Jag vill i sammanhanget nämna, att meddelandet om Akliros död nådde Berlin därigenom, att ett trettiotal krigsfångar av dansk nationalitet nyligen av ryssarna överlämnats till härvarande danska militärmission. Jag besökte idag ambassadören Hvass, som är chef för danska militärmissionen och sade honom, att jag var intresserad att höra huruvida de nu frigivna krigsfångarna möjligen träffat

någon svensk eller hört, att någon sådan finnes i ryska fångläger. Enligt vad fastställas kunde, var detta dock icke fallet. Hvass sade mig, att han visste, att alla från Ryssland till Danmark återvändande krigsfångar av den danska polisen förhöras i berörda avseende. Jag antar, att beskickningen i Köpenhamn kommer att inrapportera i saken. En av de frigivna danskarna befinner sig emellertid alltjämt i Berlin, och jag hade idag tillfälle att samtala med honom. Hans namn är Nissen, och han hade träffat den nu döde Akliros i Kiévläget. Denne hade aldrig talat med honom om någon svensk och Nissen hade själv aldrig bland sina medfångar påträffat någon svensk eller över huvud taget hört, att någon svensk skulle befinna sig i något ryskt fångläger.

Eyvind Bratt
Eyvind Bratt
(Eyvind Bratt)

633/
P2Eu7 röd leon Muk. 26/4

Ankara den 22 april 1952.

Personligt och strängt förtroligt.

Engfeldt/Rtz

Sthlm. den 28.4.52.

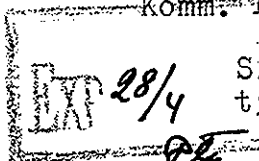
Överl. f.k. (hemligstpl.) till

Komm. Danielsson, Sthlm.

E.u.

S. Engfeldt

tj.f. Byråchef

Broder,

Med anledning av Ditt brev den 29 mars 1952 ber jag få meddela, att jag på olika vägar under hand sökt nå kontakt med den i Ditt brev omnämnde ungraren.

En första förfrågan till en annan, sedan länge här bosatt (icke-kommunistisk) ungrare, som är byggmästare och i den egenskapen ofta gjort reparationer på fastigheten härstädes och som bor i andre kavassens hus, gav negativt resultat. Han sade sig visserligen ha hört talas om en landsman vid namn Titus, men detta hade varit för tjugu år sedan, och sedan hade han ej hört av honom.

Jag lät därefter samme kavass, vilken också är beskickningens chaufför, muntligen fråga i det turkiska kommunikationsministeriet, huruvida någon ungrare med namnet Titus tjänstgjorde där, men resultatet blev negativt. Någon person med detta namn sade man sig ej känna till. På en telefonförfrågan hos järnvägsdirektionens i Ankara personalavdelning, huruvida någon Titus vore anställd i Ankaras järnvägsförvaltning, lämnades också det beskedet, att någon sådan person ej arbetade där.

I dag besökte Sjögren Ankara-polisens utlänningsavdelning för att utröna, huruvida någon ungrare med namnet Titus vore upptagen i dess utlänningsregister. Vederbörande polistjänsteman upplyste, efter kontroll i registret, att där funnes två personer med sagda namn, den ene amerikan och den andre engelsman; någon ytterligare upplysning om dem ville han ej lämna. Han lovade dock att göra en grundligare undersökning i ärendet och återkomma om ungefär en vecka. En viss möjlighet förelåge nämligen, att en ungrare med namnet Titus kunde ha anmälts hos någon

64

7. Skall ha varit
i Hamnagård
45-46, r.kh.
24/3. Kuntin-
Dm.
S.S.

annan av Ankaras polisavdelningar.

De av Dig lämnade uppgifterna om den sökta personen äro, av lättförståeliga skäl, ganska vaga. "Titus" kan ju vara både ett förnamn och ett efternamn; det kan väl till och med vara ett "nom de guerre". Jag räknar därför med, att jag på hittills anlitade vägar kan misslyckas med att få tag i den sökta ungraren. Däremot borde det ju ha en helt annan effekt, om jag exempelvis muntligen för generalsekreteraren eller någon av hans närmaste medarbetare nämnde vad saken gäller och bad honom hjälpa mig. Jag vore Dig därför tacksam, om Du ville, eventuellt med ett kort telegram, låta mig veta, huruvida jag bör ta upp saken med någon av mina vänner i ministeriet.

Di. Eugène

André Bernier

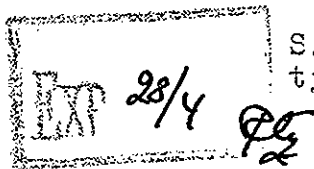
KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN

Oslo den 25 april 1952.

Ink. 26/4 röd lapp
656/P 2 E²

Strängt förtroligt.

Sthlm. den 28.4.52.
Överl. till Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k. (hemligstpl.)
E.u.
S. Engfeldt
tj.f. Byråchef

Broder,

LM

4.4 I mitt handbrev till Dig den 2 januari i år angående den i Ryssland fångne Harry (Henry?) Tomsen nämnde jag, att byråchefen Colban i norska utrikesdepartementet lovat efterhöra i justitiedepartementet och hos passmyndigheterna, om man möjligen där kunde finna någon ytterligare ledtråd. I dag har Colban meddelat mig, att även dessa undersökningar varit resultatlösa. Man övervägde emellertid att göra förnyade försök att få fram några upplysningar genom ambassaden i Paris och beskickningen i Rom, på den senare platsen genom kontakttagande med den ursprungliga italienska informationskällan.

Den tillgivne
Tord Larsson

Herr Utrikesrådet S. D a h l m a n,
Kungl. Utrikesdepartementet,
S t o c k h o l m.

Berlin den 25 april 1952.

Personligt och strängt förtroligt.

Engfeldt/Rtz
Sthlm. den 2 maj 1952.
Överl. till Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k. (hemligstpl.)
E.u.
S. Engfeldt
tj.f. byråchef /

Broder,

I anslutning till mitt brev den 23 april i Wallenberg-affären vill jag nämna, att jag idag haft kontakt med ytterligare två av de f.d. krigsfångar, som tillhörde den i brevet omnämnda danska kontingenten. Det gäller en tysk vid namn Kurt Hartwig och en est vid namn Herbert Rännajö, vilka genom att falskeligen uppge sig som danskar lyckats komma med de verkliga danskarna. Båda hade suttit i Kiev-lägre till sammans med bröderna Akliros. Ingen av dem hade emellertid hört Akliros nämna någonting om att han haft en svensk som medfånge. Däremot kunde Hartwig meddela, att han i november 1949 i lägre i Kiev, vilket är beläget i förstaden Darnitza och bär numret 7062/13, som medfånge haft en svensk vid namn Erik Gustafsson. Denne hade haft ett svenskt nationalitetsmärke på sina kläder. Gustafsson vore född svensk men hade möjligen förvärvat danskt medborgarskap. Hans föräldrar hade varit bosatta i Köpenhamn och fadern hade varit anställd vid Burmeister & Wain. Gustafsson vore antagligen född 1913 eller 1914. Han torde till yrket ha varit sjöman och hade varit anställd i den tyska handelsflottan. Han hade dömts till 25 års straff-

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen.

STOCKHOLM		19
Stockholm den 28 april 1952.		
Personligt och strängt förtroligt		
P 2/300		2 bil.
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	Eu ^I

Ärade Broder,

./.

I anslutning till Dahlmans handbrev den 8 dennes angående Akliros får jag i Dahlmans frånvaro för Din kännedom översända avskrift av ett handbrev till honom från Bratt, daterat den 23 april, varav framgår att Akliros enligt uppgift från några danska krigsfångar, som nyligen passerat Berlin, för någon tid sedan avlidit. Emellertid omnämnes i brevet även en broder, N. Akliros, som lär befinna sig i samma läger som den nu avlidne. Det är ju icke helt uteslutet, att denne N. Akliros också kan ha erfarit något om Wallenberg.

./.

I skrivande stund har ett nytt handbrev från Bratt av den 25 dennes inkommit. Jag bifogar en avskrift för Din kännedom. Såsom framgår av brevet ha två i den danska krigsfångegruppen ingående personer suttit i Kievläget tillsammans med bröderna Akliros. Ingen av dem skall emellertid ha hört någonting om att vederbörande haft en svensk som medfänge.

u/ Stig Engfeldt

Envoyén Grönwall,
Athen.

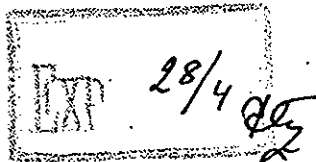
EXP 30/4 22

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Sthlm. den 28.4.52.
Överl. till Komm. Danæls-
son, Sthlm., f.k. (hemligstpl.)

E.u.

S. Engfeldt
tjfr. byråchef

STOCKHOLM		19
Stockholm den 28 april 1952.		
<u>Strängt förtroligt.</u>		2 bil. BIL
P 2 / 301		
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I

Herr Ambassadör,

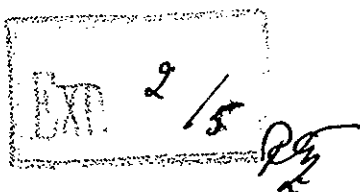
./.

./.

Åberopande Edert handbrev den 28 februari till utrikesrådet Dahlman, som för närvarande befinner sig i Paris, får jag översända avskrift av legationsrådet Arfwedsons handbrev den 14 dennes till Dahlman, varav framgår att Arfwedson icke kunnat på den översända listan över amerikansk personal vid Budapest-missionen återfinna den person han hade i tankarna. Han antyder emellertid en möjlighet, att genom den på listan upptagne Bigelow eventuellt få kontakt med den ungerska damen "Charlotte". Jag bifogar avskrift av en uppteckning av mig den 13 november 1951 rörande bl.a. de upplysningar "Charlotte" på sin tid lämnat Arfwedson om Wallenberg.

Jag kanske får tillägga, att Arfwedson vid något tillfälle berättade för mig, att "Charlotte", såvitt han rätt erinrade sig, sedermera - alltså efter 1946 - gift sig. Det är ju tänkbart, att hon lyckats lämna Ungern. Skulle så däremot icke vara fallet, äro givetvis våra möjligheter att upprätta kontakt med henne mycket små.

u/ Stig Engfeldt

Ambassadören Boheman,
Washington.

Engfeldt/Rtz
KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

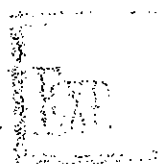
STOCKHOLM		19
Stockholm den 2 maj 1952.		
Strängt förtroligt.		BIL.
P 2 / 27		
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu ^I

Broder,

Åberopande Ditt handbrev den 22 april får jag med dessa rader endast meddela, att Du är oförhindrad att under hand taga upp frågan om ungraren Titus med turkiska utrikesministeriet.

u/ Sven Dahlman

Envoyén C r o n e b o r g ,
A n k a r a .

7/5 *[Signature]*

AVD.	GR.	MÅL.
P	2	En ^I

Telegram i blankett chiffer från

Budapest

Avsant den 2/ 5 19 52 kl. 2000

Ankom den 3/ 5 19 52 kl. 0800

Utskrivet i 3 exemplar.

Detta är originalet.

dm 100
SS
6/5
R. 2.

47.

För Dahlman, Ditt handbrev den 4 mars. Zoltan Rivo, som mottagits först den 25 april av vår advokat, som tillskrivit fadern å den i P.S. uppgivna adressen, anmodas inrapportera resultatet till Allard, då jag i dagarna anträder semester.

Tamm.

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

✓ röd lapp

675
744.3/5
P 2 E4²

Bonn, p.t. Köln den 30 april 1952.

Personligt och strängt förtroligt.

1 bil.
(i 3 ex.)

EXP 7/5 25
Engfeldt/Rtz Hemlig.
Sthlm. den 5 maj 1952.
Överl.jt. bil.t. Komm.
Danielsson, Sthlm. f.k.
E.u.
S. Engfeldt
tjf.Byråchef

JA R 2.
S.E.
Broder,

Åberopande Ditt handbrev den 6 mars 1952 ber jag att
få översända en uppteckning av ett samtal, som attachén
P. Hammarskjöld haft med kyrkoherde Mohr i Hermeskeil.

Sin tillgång
W. Ehrenlin

Herr Utrikesrådet D a h l m a n,
S t o c k h o l m.

P.M.

angående samtal med Pfarrer Peter Mohr.

Mohr uppsöktes den 28 april 1952 i pastorsämbetet i Hermeskeil/Rheinland, där han är katolsk kyrkoherde.

Mohr hade tillfångatagits vid Stalingrad. Han hade vistats i lägret nr 27 (senare omnumrerat till 7027) i Krasnogorsk från maj 1946 till slutet av 1949. Han hade återkommit till Tyskland i april 1950, efter att ha kvarhållits i Brest-Litowsk i fyra månader.

Enligt Mohr hade lägret nr 27 bestått av två avdelningar, kallade zoner, belägna på några kilometers avstånd från varandra. "Zone I" hade varit ett interneringsläger, där internerna endast mera tillfälligt fått arbeta, medan "Zone II" varit ett rent arbetsläger. Mohr hade befunnit sig i "Zone I" från maj 1946 till mars 1948, därefter i "Zone II".

I "Zone I" hade funnits en karantänsavdelning, som även använts att isolera vissa grupper av internerade från de övriga. Mohr räknade upp följande grupper, som vid olika tillfällen befunnit sig i denna del av lägret: utländska diplomater från Berlin (varav en del funnits kvar, då Mohr kom till lägret), tyska generaler och ingenjörer, polska adliga, tysk legationspersonal från Manchukuo (Sinkiang). Inte vid något tillfälle hade isoleringen av dylika grupper varit så sträng, att man icke i övriga delar av lägret känt till vilka personer som vistades i den avskilda delen.

Mohr hade icke någon gång under tiden i Ryssland hört talas

om någon kvarhållen svensk.

Beträffande mera detaljerade upplysningar rörande "isoleringsavdelningen" hänvisade Mohr till följande personer:

Major von Cannstein,

Griessem bei Hameln / Weser (denne hade såsom trädgårdsmästare haft relativt stor rörelsefrihet och hade en tid bott i isoleringsavdelningen);

Pater Josef Schreiner,

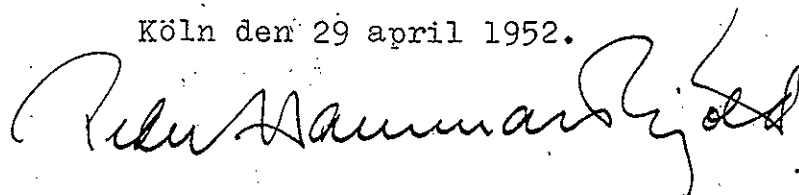
Passionistenkloster, München-Pasing (denne var lägerpräst 1944-1948 och kände väl till alla som vistades i lägret).

Vidare nämnde Mohr, att makan till förre tyske ministern i Sinking, Wagner (denne avled i fångenskapen), återvänt till Tyskland och bodde hos sin svåger, som är evangelisk kyrkoherde i närheten av Mannheim (a.d. Bergstrasse).

Mohr kände till, att det fanns s.k. Schweigelager, men kunde inte nämna några detaljer. Han kände icke till lägret nr 1156 eller Brygitki-klostret. I närheten av Kiev hade funnits flera läger, vars interner sysselsatts med stadens återuppbyggnad.

Avslutningsvis nämnde Mohr, att helt nyligen en evangelisk kyrkoherde Taube återvänt till Hannover efter att ha varit dömd till 25 års arbetsläger.

Köln den 29 april 1952.

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Bonn, p.t. Köln den 2 maj 1952.

Strängt förtroligt.

1 bil.

inh. 3/5 - röd lapp

628

P2 Eu I

Hemlig.
Engfeldt/Rtz
Sthlm. den 5 maj 1952.
Överl. jmt. bil. till Komm.
Danielsson, Sthlm., f.k.
E.u.
S. Engfeldt
tjf. Byråchef

EXP 7/5

Broder,

P2

EG

I anslutning till mitt handbrev den 18 mars rörande Rydbeck's samtal med herr von Trützschler i Auswärtiges Amt ber jag härmed i avskrift få överlämna en av herr von Trützschler under återopande av nämnda samtal till Rydbeck ställd skrivelse.

./.

Din tillgivne
V. von Trützschler

Herr Utrikesrådet D a h l m a n,
S t o c k h o l m.

Avskrift.

Bil. handbrev.....*Kumlein*
Sahlman d. *25.52*

Auswärtiges Amt
514-06 II 5485/52

Bonn, den 28. April 1952.

Herrn Legationssekretär Olof Rydbeck,
Ulmenallee 152,
K ö l n - M a r i e n b u r g.

Sehr geehrter Herr Rydbeck:

Ich darf mich auf unsere Besprechung über den Verbleib des Herrn Wallenberg beziehen. Nach Durchsicht der hier vorliegenden Unterlagen konnte ich feststellen, dass italienische Diplomaten, die im Herbst 1950 aus sowjetischer Gefangenschaft zurückkehrt sind, berichtet haben, dass sich ein Herr Wallestein bis zum 30. Juli 1948 zusammen mit dem deutschen Staatsangehörigen Karl Supprian im Lefortovskaja-Gefängnis in Moskau in der Zelle 144 befunden hat. Von den italienischen Diplomaten wird Herr Wallestein als Mitglied der deutschen Gesandtschaft in Rumänien bezeichnet. In dem Personalunterlagen über die ehemaligen deutschen Vertretungen im Ausland ist Herr Wallestein nicht aufgeführt. Es ist somit kaum wahrscheinlich, dass es sich um einen deutschen Diplomaten handeln kann. Es wäre daher nicht ausgeschlossen, dass die italienischen Diplomaten den Namen Wallenberg versehentlich mit Wallestein angegeben haben. Solche ungenauen Namensangaben finden sich verschiedentlich in den uns zur Verfügung gestellten Mitteilungen.

Ich werde meine Nachforschungen fortsetzen und darf mir zu gegebener Zeit erlauben, Sie über das Ergebnis zu unterrichten.
Mit verbindlichsten Empfehlungen

Ihr sehr ergebener
/u/ Trützschler

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Hemlig.
Sthlm. den 5 maj 1952.
Överl. till Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k.
E.u.
S. Engfeldt
tjf. Byråchef

STOCKHOLM		19
Stockholm den 5 maj 1952.		
Personligt och strängt förtroligt.		
N:o 2 128		
INK. D. N:o		
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I

Exp. 7/5 95

Broder,

Åberopande Ditt handbrev den 30 april angående samtalet med pastor Mohr ber jag för ordningens skull få meddela, att vi utgå ifrån att beskickningen kommer att taga kontakt med de av Mohr nämnda medfångarna i Krasnogorsk som återvänt.

u/ Sven Dahlman

Envoyén K u m l i n ,
B o n n p.t. Köln.

Exp. 7/5 95

Engfeldt/Rtz

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Hemlig.
Sthlm. den 5 maj 1952.
Överl. till Komm. Danielsson
Sthlm., f.k.

E.u.
S. Engfeldt
tjf. byråchef

STOCKHOLM		19
Stockholm den 5 maj 1952.		
Personligt och strängt förtroligt		
N:o	P 2/29	
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu ^I

7/5 28
EXP

Broder,

Med anledning av herr von Trützschlers skrivelse till Rydbeck - bifogad Ditt handbrev till mig den 2 dennes - angående en herr "Wallestein" får jag meddela följande.

Vid det ingående samtal, som Danielsson hade i Rom med den från Ryssland återvändande diplomaten de Mohr, framkom följande. Mohr sattes vid ankomsten till Moskva i september 1944 in i cell 152 i Lefortovskaja-fängelset. Genom knackningar i väggen konstaterade Mohr och hans medfångar i cellen, att i cell 151 befunno sig den av Trützschler omnämnde Supprian och "handelsagenten vid tyska ambassaden" (möjligen Bukarest) Wallestein. Den 18 april 1945 överfördes Supprian från cell 151 till Mohrs cell, 152. Wallestein i sin tur överfördes från cell 151 till 150. På så sätt kom cell 151 att under några dagar stå tom. Omkring den 21 april 1945, enligt Mohr, (angivna data böra tagas med reservation) hörde han och hans cellkamrater att nya fångar infördes i cell 151. Dessa voro svenske medborgaren Wallenberg och "legationsrådet vid tyska legationen i Bukarest Roedel". Supprian i Mohrs cell och Roedel i Wallenbergs cell råkade känna varandra och kommunicerade med knackningar i väggen. Det var på detta sätt Mohr av Supprian fick reda på att Wallenberg var en svensk diplomat. Cellnumret 144 som förekommer i Trützschlers brev återfinnes även i Mohrs berättelser. Mohr synes tillsammans med

Envoyén K u m l i n ,
B o n n , p . t . Köln.

7/5 28
EXP

Supprian den 5 april 1948 ha överförts från cell 152 till cell 144, där de kvarblevo till den 29 juli 1949. Trützschlers uppgift om Wallesteins vistelse i cell 144 tillsammans med Supprian stämmer sålunda icke alls med Mohrs.

Jag skulle vilja ifrågasätta, huruvida icke Rydbeck muntligen borde meddela Trützschler de ovan refererade uppgifterna. Ehuru någon sammanblandning av "Wallestein" och Wallenberg icke synes föreligga, finnes ju ändå skäl att gå vidare med saken. Det vore ju värdefullt, om man faktiskt kunde konstatera att en herr "Wallestein" (Wallenstein, Wallerstein etc.?) omhändertagits av ryssarna. Uppgiften att han skulle ha tillhört en tysk ambassad kan vara ett minnesfel av Mohr. Tänkbart är väl också, att mannen varit tysk affärsman på officiellt uppdrag.

u/ Sven Dahlman

M+H
Tab 1
R 2

Från	Emmy Petersen	Datum	6/5 52	Till	Bsch. v. Glarman & Co.
------	---------------	-------	--------	------	------------------------

Ärende

För sk. försökig Känedom o. eventuellt stypid överändas

känmed Mr. 14/52 Beck-Friis - Dahlman och Mr.

25/4 52 Brata - Dahlman, i henen talas om personen

mittet av allt att döma är jpl. Kom. Dahlman

känner g. till några saknad till Gustafsson.

Tacknam stäfa handlingarna.

Engfeldt/Rtz
Sthlm. den 12 maj 1952.
Överl. till Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k. (hemlig)

Strängt förtroligt.

E.u.
S. Engfeldt
1:e sek.

Broder,

Åberopande Ditt den 26 februari 1952 dagtecknade brev
angående Geza Palfy, som först kommit mig tillhanda med ku-
rir häromdagen, ber jag få meddela, att jag närmast av en
lycklig slump indirekt fått kontakt med en person, som väl
känt denne. Efter kriget hade Geza jämte brodern Josef be-
givit sig till det av familjen Esterhazy ägda slottet Cet-
lis i Slovakien, sannolikt någon gång under hösten 1945
(exakt datum kunde ej uppgivas), där han arresterades av

"Gräflisches Taschenbuch" ryssarna men efter några dagar återigen frigavs och seder-
mera återvände till Budapest.

Karl Stephan Esterhazy Under 1946 offentliggjordes i en amerikansk tidning
en av Geza författad artikel med angivande av dennes namn
angående de dåvarande förhållandena i Ungern, som föranled-
de att han ånyo arresterades av ryssarna, ställdes inför
krigsrätt och dömdes till 15 års tvångsarbete, vilket straff
han nu torde avtjäna någonstans i Sovjetunionen, därest han
ännu vore i livet.

En närstående vän till Geza Palfy vore f.d. ungerska
sändebudet vid Vatikanen, baron Apor, som alltjämt torde
vara bosatt i Rom och vilken möjligen kan lämna några ytter-
ligare upplysningar om denne. Någon annan person inom de
adliga respektive friherrliga och grevliga släkterna Palfy
med namnet Geza finnes ej enligt vår sagesman.

1:e sekreterare Stig Engfeldt,

Utrikesdepartementet.

Stig Engfeldt

Moskva den 7 maj 1952.

Strängt förtroligt.

Broder,

I enlighet med den under mitt senaste Stockholmsbesök uppgjorda aktionsplanen har jag efter återkomsten hit anmält visit hos vice utrikesminister Zorin. Tyvärr har det därvid emellertid visat sig, att Zorin tillfälligt icke är i tjänst. När han väntas åter ha vi ännu icke lyckats få veta - möjligt är emellertid, att han blir tillgänglig redan under loppet av nästa vecka.

Då det å ena sidan skulle erbjuda vissa svårigheter att med Vysjinskij eller några av de andra vice utrikesministrarna föra det slags resonemang, som vi tänkt oss, samt å andra sidan ytterligare samtal likväl finge äga rum med Zorin, har jag trott det vara bäst att vila på hanen, tills han återvänder. Härtill synes mig för övrigt föreligga så mycket större anledning, som vår nästa inkommande kurir icke beräknas anlända hit förrän på kvällen den 16 maj. Dessförinnan torde jag väl sålunda icke få emotse de från Stockholm väntade handlingarna på svenska och ryska.

Älskade hustru!

Din tillgivna

Boris Sahlman

P.S. 8.5.52. Av dagens tidningar ser jag, att Zorin rest till Prag för att delta i högtidlighållandet av den nya tjeckiska nationaldagen.

B.S.

Kabinettssekreteraren Lundberg,
Utrikesdepartementet.

Engfeldt /Rtz

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM den 9 maj 1952.

N:o 66

BUD

BIL

INK. D. N:o

AVD.

GR.

MÅL

P

2

Eu^I

Svensk

M o s k v a

Strängt förtroligt för Sohlman från kabinettsssekreteraren. Den nya noten i Wallenberg-ärendet har följande lydelse cit I en den 11 februari 1952 av utrikesminister Undén till Sovjetunionens Ambassadör Rodionov överlämnad verbalnote har svenska regeringen anhängit, att Sovjetunionens regering måtte vidtaga de för Raoul Wallenbergs snara återförande till Sverige erforderliga åtgärderna. Vidare har svenska regeringen i noten understräkit, att den fäster stor vikt vid detta ärende. Nytt stycke. Såsom framgår av noten ha de svenska myndigheterna efter det svar, som Sovjetunionens regering lämnat i augusti 1947, icke velat med hänsyn till förhållandena efter kriget utesluta möjligheten, att Wallenberg kunde finnas inom Sovjetunionen, utan att hans uppehållsort och identitet kunnat fastställas. Resultatet av de svenska myndigheternas noggranna undersökningar har också blivit, att ett antal utsagor nu föreligga, som styrka, att Wallenberg från och med år 1945 befunnit sig i fängsligt förvar i Moskva-området, tidvis i Lefortovskaja-fängelset. Nytt stycke. Vid sitt samtal den 11 februari med Sovjetunionens Ambassadör i samband med notens överlämnande framhöll utrikesminister Undén bland annat, att han personligen tagit del av det viktigaste materialet och icke kunde tvivla på dess bevisvärde. Utrikesministern bad också Ambassadören särskilt framföra till Utrikesminister Vysjinskij notens ovan berörda uttalande om den vikt svenska regeringen fäster vid detta ärende. Nytt stycke. Det är därför med förvåning svenska regeringen mottagit Sovjetunionens Ambassads svar den 16 april 1952, vari framhålles, att de kompetenta

Ep. 9/5 ll. 20.15

ALLD 12

sovjetmyndigheterna icke förfoga över några tilläggsuppgifter om Raoul Wallenbergs öde utan hänvisa till dåvarande vice utrikesminister A.J. Vysjinskijs brev den 18 augusti 1947 till envoyén Sohlman. Enligt detta brev skulle Wallenberg vara okänd för de sovjetiska myndigheterna. Nytt stycke. Vad speciellt frågan om Wallenbergs försvinnande i Budapest i början av år 1945 beträffar, kan det icke råda något som helst tvivel om att han omhändertagits av sovjetiska myndigheter. Vissa av svenska beskickningens medlemmar och andra personer ha i samband med och under de närmaste månaderna efter Budas intagande av den sovjetiska armén kallats till förhör av sovjetiska instanser. Av förhören har framgått att sovjetiska vederbörande ansett sig vara i besittning av visst material, som skulle visa, att Wallenberg under sin verksamhet som tjänsteman vid svenska beskickningen i Budapest utfärdat falska pass eller andra legitimationshandlingar åt personer, som stodo den dåvarande ungerska regimen nära, och att han misstänkts för bedrivande av illegal underrättelseverksamhet. Svenska regeringen vill på det bestämdaste framhålla, att dylika misstankar mot Wallenberg måste anses helt obefogade. Att pass och andra legitimationshandlingar i några fall påträffats i orätta händer kan icke läggas Wallenberg till last utan får tillskrivas illegala tillgrepp eller förfalskningar utförda av andra personer under de kaotiska förhållanden, som rådde i Budapest under stadens belägring av den sovjetiska armén. Wallenbergs strävan var att bispringa den av de dåvarande makthavarna i Ungern hårt undertryckta och förföljda judiska befolkningen och andra politiskt förföljda. Nytt stycke. Med hänvisning till de uppgifter om Wallenbergs omhändertagande i Sovjetunionen, som äro i svenska regeringens besittning, önskar svenska regeringen rikta frågan till Sovjetunionens regering, huruvida densamma - i händelse den får del av de närmare uppgifter rörande Wallenbergs öde efter 1945, som framkommit under de svenska myndigheternas ingående undersökningar - är beredd att utföra de av dessa uppgifter föranledda undersökningarna. Nytt stycke. Avslutningsvis vill svenska regeringen ånyo framhålla, att den fäster stor vikt vid en tillfredsställande lösning av denna fråga. Slutcit Hemställer noten översättes på ambassaden och att översättningen snarast integreras i transskriberat skick med latinska bokstäver, därest ej samtidigt kurirlägenhet kan begagnas. Efter ryska textens slutliga granskning här skola vi återkomma med definitiva instruktioner.

Cabinet

AVD.	GR.	MÅL.
P	2	8 _u I

Telegram i blankett-chiffer från Moskva

Avsant den 10 / 5 1952 kl. 1545

Ankom den 10 / 5 1952 kl. 1715

Utskrivet i 4 exemplar.

Detta är originalet.

J.L.

103.

För Kabinettssekreteraren.

Rysk översättning kurirsändes med flyg den 13 maj, Edert chiffer 66. Jag hoppas få sammanträffa med Zorin den 13 eller 14 maj. Med den av Utrikesministern godkända uppläggningsen av mina samtal med Zorin vore det bäst om överlämnandet av noten även hemma kunde ske först därefter.

Sohlman.

Ben. Ålv. Snygg

P 2 En²

Telegram i blankett-chiffer från Moskva

Avsant den 10 / 5 1952 kl. 1545
Ankom den 10 / 5 1952 kl. 1715
Utskrivet i 4 exemplar.
Detta är ex.no. 3.

*Kale. v. v. v.
D. v. v.*

*aa
s. s.*

103.

För Kabinettssekreteraren.

Rysk översättning kurirsändes med flyg den 13 maj, Edert chiffer 66. Jag hoppas få sammanträffa med Zorin den 13 eller 14 maj. Med den av Utrikesministern godkända uppläggningsen av mina samtal med Zorin vore det bäst om överlämnandet av noten även hemma kunde ske först därefter.

Sohlman.

K O P I

Ankara den 5 maj 1952.

Personligt och strängt förtroligt

Engfeldt/Rtz

tit. 26. 5. 52.

Sthlm. den 13 maj 1952.

Överl. t. Komm. Danielsson,

Sthlm., f.k. (hemligstpl.)

E.u.

S. Engfeldt

l:e sekr.

16/5 85

Broder,

52 Till mitt brev den 22 april 1952 angående ungraren Titus ber jag få lägga följande uppgifter om ytterligare ett par, tyvärr negativa försök att anträffa denne:

1. Vid telefonförfrågan den 29 april 1952 meddelade det turkiska kommunikationsministeriets personalavdelning, att någon ungrare vid namn Titus ej vore anställd i ministeriet; någon utlänning arbetade över huvud taget ej där.

2. En samma dag gjord telefonförfrågan hos den av beskickningen välkände arkitekten, professor C. Holzmeisters sekreterare, herr Bicske, som är ungrare, gav också negativt resultat. Bicske sade sig aldrig ha hört talas om någon ungrare med namnet Titus.

3. Den 2 maj 1952 meddelade Ankara-polisens utlänningsavdelning, där Sjögren gjorde ett besök den 22 april 1952, att den för att kunna efterforska Titus önskade erhålla en officiell skriftlig framställning från beskickningen. Sjögren sade sig eventuellt skola återkomma. Jag har ej ansett mig utan instruktion därom böra göra någon dylik hänvändelse.

San Tuzjone
Arif Bonebre

24. 10/5

3 ex.

Ex. n:r 2

dm
R.G.
RA
S.S.

P.M.

Betr. efterforskningarna efter brittiske medborgaren Reginal Barret (se von Massburgspåret) kan meddelas, att de brittiska myndigheterna gjort upprepade föreställningar hos ryssarna ang. Barrets utlämnande, men ryssarna har genom Vyshinski förklarat att man icke kunnat finna några spår av Barret.

Stockholm den 9 maj 1952.

(Otto Danielsson)

Engfeldt/Rtz

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

röd lapp ✓

STOCKHOLM		19
Stockholm den 10 maj 1952.		
<u>Strängt förtroligt.</u>		BIL.
P 2/430		
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu ^I

Broder,

För det intresse saken må erbjuda får jag i anslutning till Ditt handbrev den 16 april meddela, att vi nu genom en ungersk källa erfarit, att Geza Palfy jämte brodern Josef "sannolikt någon gång under hösten 1945" begivit sig till det av familjen Esterhazy ägda slottet Ceklis i Slovakien, där Geza arresterades av ryssarna men efter några dagar återigen frigavs och sedermera återvände till Budapest. Där häktades han av ryssarna 1946 och dömdes till femton års straffarbete.

"Gräflliches Taschenbuch" bekräftar uppgiften att Ceklis ägts av familjen Esterhazy.

Slutsatsen synes alltså bli, att Maasburgs uppgift om Palfys omhändertagande av ryssarna i Ceklis är förtjänt av tilltro.

u/ Stig Engfeldt

örste Ambassadsekreteraren P e t r i ,
a r i s .

Exp. 12/5

22

LÉGATION DE SUÈDE

Wallenberg-frågan.

Athén den 7 maj 1952.

Sub. 12/5 -
röd lapp ✓

Personligt och 1 bil.
strängt förtroligt. (i 2 ex.) 690

P 2.

P 2 Eu I

Engfeldt/Rtz

Sthlm. den 12 maj 1952.

Överl. till Komm. Danielsson,

Sthlm., f.k. (hemligstpl.)

E.u.

S. Engfeldt

L:e sekr.] 16/5 25

Broder,

Åberopande tidigare korrespondens angående vissa greker i ryskt förvar (bröderna Akleros, senast Engfeldts handbrev den 28 april) kan jag nu meddela följande:

Av vad jag kunnat utröna vid samtal i utrikesministeriet, främst med kabinettssekreteraren och chefen för ost-europeiska avdelningen, har framgått, att den tidigare omnämnde Wlademiaüs Akleros avlidit i Kiev-lägrät redan i juli 1951 (han var sålunda icke i livet så sent som i oktober förra året). I samma läger vistades ännu den 10 april i år hans broder Nikolaus Akleros samt två andra greker (I. Frilingos, förutvarande fältväbel i tyska armén, och W. Panagiotto, förut bonde från Nordgrekland).

Dessa upplysningar hade man fått genom tyska Röda Korset, Landesnachforschungsdienst, Berlin. Genom särskilt tillmötesgående har jag fått låna en skrivelse från denna institution till grekiska militärmissionen i Berlin, samt en därvid fogad P.M. av den 16 april med upplysningar om de kvarvarande i Kiev-lägrät. Dessa uppgifter synas härröra från de hemvändande danskarna och äro antagligen redan kända för Eder genom konsulatet i Berlin.

Som synes är Nikolaus Akleros' hustru, Kety Akleros, bosatt i Mühlhausen, Thüringen, adress Ballstädtergasse 8.

Frågan om grekernas repatriering bedrives alltjämt genom grekiska ambassaden i Moskva, som, enligt vad man här säger, icke får några svar på sina framställningar.

Utrikesrådet S. Dahlman,
Utrikesdepartementet.

Sin Tingsvorne
Lage Norman

hög

Abschrift

DEUTSCHES ROTES KREUZ
Landesnachforschungsdienst
Berlin

Berlin-Dahlem, 17.4.1952
Im Dol 2

VW - VL Ch-O/Pt

An die
Griechische Militärmission
z. Hd. des Herrn Calogeras

Berlin-Charlottenburg 2
Uhlandstr. 7-8

Betr.: Heimkehrermeldung von Russlandheimkehrern.

Bezug : Heutige telef. Rücksprache

Im Anschluss an die heutige telef. Rücksprache überreichen wir in der Anlage je 1 Heimkehrererklärung über

1. den Todesfall des griechischen Staatsangehörigen Wladimir Akléros, Jahrgang ca. 1900, welcher in Juli 1951 im Lagerlazaret 7134 in Kiew an Gelbsucht und Magenkrebs verstorben ist. Der Genannte war früher Angestellter des griechischen Konsulats in Berlin.
2. noch am 10.4.1952 lebend im Kriegsgefangenenlager 7134, Kiew/Russland gesehen:
Nikolaus Akléros, Bruder des Obengenannten,
Ehefrau : Kety Akleros, Mühlhausen/Thüringen
Ballstädtergasse 8;
3. noch am 10.4.1952 im Kgf.-Lager 7134 gesehen:
Iwan Frilingos, Jahrg. 1901/02
Feldwebel der ehem. deutschen Wehrmacht.
4. Wassilij Panagiotto, Jahrg. 1902
Landwirt aus Nord-Griechenland,
noch am 10.4.52 lebend im Kgf.-Lager 7134 gesehen.

Die Angehörigen haben evtl. die Möglichkeit, die auf der Heimkehrererklärung genannte Anschrift anzuschreiben, um nähere Auskünfte einzuholen und wir bitten Sie, die Angehörigen in Griechenland über diese Meldungen zu unterrichten.

Der Ehefrau des Nikolaus Akléros haben wir einen Zwischenbescheid übersandt.

Über die Lage der zurückgebliebenen Kriegsgefangenen im Lager 7134 unterrichtet Sie anliegender Rundbrief für die Angehörigen.

Mit vorzüglicher Hochachtung

Gez. Zöfelt

Gez. Oehlschläger

Abschrift

DEUTSCHES ROTES KREUZ

Berlin-Dahlem, 16.4.1952
Braf. Nr. 572 a

Betr. LVK Nr

Am 10.4.1952 sind aus dem russischen Gefangenenlager 7134 Kiew 36 dänische Staatsangehörige, welche in der ehem. deutschen Wehrmacht dienten, über Berlin in ihre Heimatorte entlassen.

Wir hatten am 15.4.1952 in Berlin Gelegenheit, uns einige Stunden über das Schicksal der noch in diesem Lager zurückgebliebenen Gefangenen, ihr Leben und ihren Gesundheitszustand zu unterhalten.

Die Heimkehrer berichteten, dass bei ihrer Abreise am 10.4.1952 im Hauptlager 7134 und Nebenlager einige 100 Gefangene zurückblieben. Alle waren nicht verurteilt; denn die Verurteilten sind damals in andere Lager gekommen.

Der grösste Teil dieser Zurückgebliebenen war bereits im Jahre 1951 auf Heimattransport in Minsk, wurde dort zurückgehalten und kam in das Gefangenenlager Stalino und später von dort nach Lager 7134 Kiew. Ausserdem warten in diesem Lager noch zahlreiche Ausländer und Volksdeutsche, die in der früheren deutschen Wehrmacht dienten, ferner 12 Frauen mit 7 Kindern auf die Entlassung.

Die meisten Lagerinsassen haben Postverbindung mit ihren Angehörigen. Der Gesundheitszustand ist gut. Es kommen laufend reichliche Paket-sendungen aus Deutschland, vor allem vom Deutschen Roten Kreuz, an, die korrekt ausgehändigt werden. Die Postverbindung war unregelmässig. Die Stimmung im Lager ist durch das lange Warten auf die Entlassung beeinflusst. Durch Veranstaltungen der Gefangenen wird versucht, die Stimmung zu heben. Deutsche Zeitungen der sowjet. Besatzungszone stehen zur Verfügung. Die Lagerbücherei hat geringe Bestände. Lager-rundfunk ermöglicht das Abhören der Heimatsendungen der Sender der D.D.R. Die Bevölkerung verhält sich zu den Gefangenen korrekt und bemitleidend.

Alle arbeitsfähigen Gefangenen arbeiten hauptsächlich bei Bauarbeiten, etwa 40 Fachhandwerker in einer Fabrik. Berufliche Weiterbildungsmöglichkeit ist leider wegen des Fehlens von Fachliteratur sehr gering. Verdienst monatlich etwa 200 Rubel.

Die ärztliche Betreuung durch einen deutschen Arzt ist gut, Medikamente waren vorhanden.

Mehrere Heimkehrer erklärten uns, dass sie Ihren obengenannten Angehörigen bei ihrer Abreise am 10.4.52 aus Kiew noch gesprochen hätten und gesund zurückliessen, dass sie zusammen gearbeitet haben und ihnen bei ihrer Abreise viele Grüsse für die Angehörigen mitgegeben worden seien.

Gez. Zöfelt

gez. Oehlschläger

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Hemlig.
Sthlm. den 12 maj 1952.
Överl. till Komm. Danielsson,
Sthlm., f.k.
E.u.
S. Engfeldt
l:e sekr.

STOCKHOLM		19
Stockholm den 12 maj 1952.		
Personligt och strängt förtroligt.		
N:o		BIL
P 2	134	1 bil.
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu ^I

Broder,

Åberopande Dina handbrev den 23 och 25 april rörande bröderna Akleros får jag för Din kännedom närsluta Grönwells handbrev till mig den 7 dennes, varav bl.a. framgår, att grekiska ambassaden i Moskva har ärendet rörande Nikolaus Akleros och två andra grekers repatriering om hand.

Jag får be Dig även fortsättningsvis hålla kontakt med grekiska militärmissionen i Berlin, så att förbindelse omedelbart kan upprättas med någon eventuellt återkommande fånge för ytterligare utredning.

u/ Sven Dahlman

Generalkonsuln Bratt,
Berlin.

20/5
25

20/5

Moskva den 12 maj 1952.

Strängt förtroligt.

1 bil. (i 2 exemplar)

S.S.

tit. 15.5.52.

Ink. 15/1 - 0
röd lapp

Broder,

S.S.
./.

I anslutning till vårt meddelande i särskild ordning den 10 maj ber jag härmed få närsluta rysk översättning av den dagen förut hit övertelegraferade texten till note i RW-affären.

Hjalmar Hammarskjöld lär en gång ha sagt, att man icke kunde känna sig säker på att en svensk text vore fullt logiskt uppbyggd, förrän densamma översatts till franska. Varje gång jag har anledning gå igenom en rysk översättning av våra noter, kan det inte hjälpas, att jag erinrar mig detta uttalande. Vad man själv tidigare tyckt vara en nog så stringent text förefaller vid den närmare granskning, vartill översättningen ger anledning, ofta innehålla oklarheter, för att inte säga inadvartelser.

I den nu föreliggande texten vill jag blott rikta uppmärksamheten på tvenne punkter, där en viss mindre avvikelse från den svenska texten måst ske för att på ryska få fram meningen. Sålunda ha i början av notens tredje mening inskjutits orden "mottagandet av" mellan orden "efter" och "det svar". Vidare har näst sista meningen givits följande formulering: "... utföra de undersökningar, vartill dessa uppgifter giva anledning".

Rent sakligt skulle jag vilja ifrågasätta, om det i notens fjärde stycke, sista meningen, icke vore motiverat att efter "Raoul Wallenberg" tillägga ordet "öde". Vid närmare begrundande kan jag f.ö. icke befria mig från en känsla av att uttalandet i denna mening måhända

Kabinettssekreteraren Lundberg,
Utrikesdepartementet.

icke helt står i överensstämmelse med den ton, som anslags i noten i övrigt - ett förhållande, som ju kan äga viss taktisk betydelse. Genom den ryska översättning, vi stannat för, tror jag dock, att eventuella risker i detta samband avlägsnats.

Sin tillgivenhet

Karl Schiller

Engfeldt/Rtz
KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Hemlig.
Sthlm. den 13 maj 1952.
Överl. till Komm. Daniels-
son, Sthlm., f.k.
E.u.
S. Engfeldt
l:e sekr.

STOCKHOLM			19
Stockholm den 13 maj 1952.			
Personligt och strängt förtroligt.			
N:o 2 / 35			
INK. D. N:o			
AVD.	GR.	MÅL.	
P	2	Eu ^I	

Broder,

Såsom Du möjligen känner till har en österrikisk baron, Nikolaus von Maasburg, på sin tid uppgivit, att någon berättat för honom, att Raoul Wallenberg samtidigt som Maasburg - d.v.s. under maj och början av juni 1945 - skulle ha suttit fången på slottet Ceklis nära Bratislava.

Maasburg har också uppgivit, att en känd ungrare, greve Geza Palfy, suttit i Ceklis. Vi ha efter ingående undersökningar nu konstaterat, att Geza Palfy år 1946 arresterades av ryssarna i Ungern och dömdes till femton års straffarbete, som han nu torde avtjäna någonstans i Sovjetunionen. En av våra sagesmän har emellertid också meddelat, att Geza Palfy jämte brodern Josef sannolikt någon gång under hösten 1945 (exakt datum kunde ej angivas) begivit sig till det av familjen Esterhazy ägda slottet Ceklis, där han arresterades av ryssarna men efter några dagar återigen frigavs och sedermera återvände till Budapest.

Tidpunkten för Geza Palfys vistelse på Ceklis stämmer icke överens med vad von Maasburg berättat. För prövning av den sistnämndes minnesgodhet skulle vi vilja att brodern Josef, som enligt uppgift är bosatt i Innsbruck, utfrågades om exakt tidpunkt för brödernas vistelse på Ceklis och Gezas arrestering och i övrigt rörande förhållanden, som kunna vara av intresse i sammanhanget. Jag vore tacksam, om Du ville under iakttagande av sedvanlig diskretion låta taga kontakt med Josef Palfy i ärendet.

u/ Sven Dahlman

nvoyén B e l f r a g e ,
i e n .

19/5 25

AVD.	GR.	MÅL.
P	2	En I

Telegram i blankettchiffer från Moskva

Avsant den 14 / 5 1952 kl. 2105

Ankom den 14 / 5 1952 kl. 2030

Utskrivet i 4 exemplar.

Detta är originalet.

R. 2.

~~AB~~
53

105. Zorin har meddelat, att han kan mot-
taga mig först i nästa vecka, vårt
chiffer 103. Närmare besked den 17
maj.

Sohlman.

AVD.	GR.	MÅL.
P	2	En ^I

Telegram i blankett chiffer från
Budapest

Avsant den 15/ 5 19 52 kl. 1505

Ankom den 15/ 5 19 52 kl. 1845

Utskrivet i 4 exemplar.

Detta är originalet.

ch.tel.Rom 16.5.52.

12.50.

Vårt chiffer 47.

54

För Dahlman. En ungrare, Zoltan de Rivo,
som möjligen är identisk med den i Ditt brev den
4 mars angivne personen, vistas nu i Rom, adress
Via Guido Biremi 27. Fadern, som i början av
1947 deporterades till Sovjetunionen, har där-
efter ej avhörts. Närmare i brev, som i går av-
gick med kurir Ljungberg till Köpenhamn, dit denne
torde anlända på tisdag.

Allard.

KUNGL.

SVENSKA BESKICKNINGEN

röd lapp

Wien den 10 maj 1952.

1 bil.

Sub. 175
1227/

P 2 E 4ⁱ

*Räkningen överlämnad Falkman,
med tackbevis attest.
S.E. 3/6*

*Ansedd för mellanhand till
Lüban.*

S.E.

Broder,

S.E.

Från Ströms Skeppsfournering har jag mottagit bifogade räkning å kr. 14:40 för ett antal Camel-cigarretter, vilka skulle användas i Budapest för de ändamål Du erinrar Dig. Då räkningen i sista hand skulle betalas av Departementet, vore jag tacksam, om Du ombesörjer detta. Som Du erinrar Dig, gjordes beställningen i mitt namn, uteslutande för att undvika den indirekta beskattningen.

(Allard)

Förste sekreteraren S. E n g f e l d t,
Kungl. Utrikesdepartementet,
S t o c k h o l m.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM		19
Stockholm den 15 maj 1952.		
Personligt	och strängt	förtroligt.
p 2		2 bil.
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	Eu ^I

Broder,

Åberopande Ditt brev den 12 innevarande månad med en rysk översättning av noten i Wallenberg-frågan ber jag härmed få återställa texten, försedd med några av Åström gjorda förslag till smärre ändringar. Åström har kommenterat några av ändringarna i närslutna promemoria. Har Du några invändningar, få vi kanske höra ifrån Dig telegrafiskt.

Excellensen avser att i samband med notens överlämnande till Rodionov muntligen framföra i huvudsak följande:

Svenska regeringen anser sig böra rikta sovjetiska vederbörandes uppmärksamhet på den omständigheten, att de svensk-sovjetiska förbindelserna, vilka för närvarande av kända skäl äro utsatta för stor belastning, skulle skärpas på ett enligt svensk mening olyckligt sätt, därest det i noten berörda spørsmålet icke erhåller en tillfredsställande lösning. En positiv lösning av detta spørsmål skulle å andra sidan medverka till en förbättring av de svensk-sovjetiska förbindelserna.

u/ Arne S. Lundberg

15/5 92

ambassadören S o h l m a n ,
M o s k v a .

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

P 2 EuI

Sjöborgsutredningen

P.M.

1. sid. 1 rad 3. Om perfektiv form av samma verb användes på sid. 1 rad 4 nerifrån, är det kanske naturligare att ha den formen även på rad 3.

2. sid. 1 stycke 2 rad 5. "Mogli" skulle kunna skapa intrycket, att det är de svenska myndigheterna (subjektet i den näst föregående satsen), som icke kunnat fastställa uppehållsorten o.s.v. Vore det därför icke bättre med den neutrala adjektivkonstruktionen?

3. sid. 1 stycke 2 rad 9. "Moskovskaja Oblast" är ju en bestämd administrativ enhet, som möjligen icke är identisk med det område, som i noten betecknas som "Moskva-området". Kanske man enklast kan lösa frågan genom att helt enkelt skriva "v Moskovskoj oblasti" med litet o ?

4. sid. 1 stycke 3 rad 6. Heter det icke "doyesti do svedenja"?

5. sid. 2 stycke 1. Här har texten ändrats enligt ryska originalnoten den 16 april 1952.

6. sid. 2 stycke 2 rad 14 - 17. Ändringen berör som synes både form och sak. Och har i sak godkänts av vederbörande i departementet.

7. sid. 3 rad 5. Det svenska "får" torde böra översättas på något sätt. Det föreslagna uttrycket är kanske litet långt, men finns det något annat?

8. sid. 3 rad 8. Perfektiv form förefaller naturligare, eftersom sovjetsidan ännu icke har tillgång till uppgifterna.

Stockholm den 15 maj 1952.

(Sverker Åström)

Avskrift.

Vab.-rel. per 16/5

*Inh. 16/5-52 per
Kommandanten
S.E.*

8. April 1952.

röd lapp

220/2271

P 2 E¹

Betr.: Raoul WALLENBERG

*S.E.
3/6*

Die systematisch fortgeführten Nachforschungen nach dem schwedischen Diplomaten Raoul WALLENBERG brachten jetzt erste Ergebnisse, aus denen ersichtlich wird, dass WALLENBERG im Sommer 1945 tatsächlich in der Quarantänezone des Kgf-Lagers No. 27/1 in KRASNOGORSK bei Moskau gefangen gehalten wurde.

- 1.) Die Vernehmung des ehem. Oblt. JIRU, wohnhaft in GRIESSEM über Hameln, führte zu folgendem Ergebnis:

JIRU geriet 1943 mit der 6. Armee bei Stalingrad in sowjetische Gefangenschaft und befand sich ab Frühjahr 1944 im Kgf-Lager No. 27/1 in KRASNOGORSK. Dort war er von Juni - Ende Dezember 1945 in der Bekleidungskammer des Lagers 27/1 tätig, die in der Baracke No. 3, die zur Quarantänezone gehörte, untergebracht war.

Durch den vorgenannten Arbeitseinsatz hat JIRU Gelegenheit gehabt, die Insassen der Quarantänezone zu sehen und mit einigen zu sprechen.

Auf die Frage, ob sich unter den Insassen der Quarantänezone eine Person namens WALLENBERG befunden habe, entgegnete Quelle, dass er sich an diesen Namen nicht entsinnen könne. Als ihm Fotos gezeigt wurden, erinnerte sich J., diese Person in der Quarantänezone gesehen zu haben, und zwar in der Zeit von Juni - September/Okttober 1945, mit Sicherheit nicht später. Ab November sind, wie JIRU weiter berichtete, laufend Insassen der Quarantänezone in die Gefängnisse BUTYRKA, LJUBLJANKA und LAFORTASKAJA verlegt worden. Unter diesen muss sich die Person, die J. mit der auf den Fotos abgebildeten als identisch bezeichnet, befunden haben.

2.) Die Vernehmung des Dr.chem. Eugen GLIETENBERG, Leverkusen, ergab folgendes:

Gl. geriet mit der 297. Inf.Div. bei Stalingrad Anfang 1943 in Gefangenschaft.

Von Dezember 1944 - April 1946 befand sich Gl. im Kgf-Lager 27/1 in einer Baracke, die sich neben der Quarantäne befand. Es war die Baracke No. 2. In der Quarantäne waren deutsche, vorwiegend aber ausländische Diplomaten untergebracht. u.a. 3 Schweden:

- a) von SANTBERG
- b) ein schwedischer Kapitän eines schwedischen Dampfers
- N c) WALLENBERG, den Gl. an Hand der vorgelegten Fotos wiedererkannte.

GLIETENBERG konnte sich nun nicht mehr erinnern, wann er WALLENBERG erst - und letztmalig gesehen hat, mit Sicherheit noch im Mai 1945, evtl. auch noch in einem der folgenden Monate.

Gesprochen hat Gl. nur mit v.SANTBERG. Sie haben u.a. ihre Anschriften ausgetauscht und v.SANTBERG hat Gl. eingeladen, ihn nach Entlassung einmal in Schweden zu besuchen.

Zu letztem Bericht ist zu bemerken, dass GLIETENBERG während seiner Gefangenschaft insgesamt elf mal das Kgf-Lager gewechselt hat. Dabei war er zu 3 verschiedenen Zeiten in KRASNOGORSK und zwar von März - Juni 1943, von Dezember 1944 - April 1946 und von Mai - Oktober 1946.

Es ist also gut verständlich, dass er die genauen Zeiten, wann er welche Person gesehen hat, nicht mehr einwandfrei in Erinnerung hat. Denn nach seiner Darstellung wären v.SANTBERG und WALLENBERG zeitlich gleichzeitig in derselben Quarantänezone gelegen, was zweifellos nicht der Fall war.

Immerhin bestätigt auch diese Aussage, dass WALLENBERG in der fraglichen Zeit in KRASNOGORSK gewesen ist.

3.) Ausser den angeführten Berichten sind in der Zwischenzeit wieder zahlreiche, z.T. recht aufschlussreiche Hinweise auf Personen angefallen, die evtl. weitere Angaben über WALLENBERG machen können, sodass hier die Hoffnung besteht, doch noch genauere Unterlagen über das Schicksal WALLENBERG² beibringen zu können.

4.) Dabei haben sich auch Hinweise auf Ausländer ergeben, deren Befragung von hier nicht möglich ist.

a) Aus der Vernehmung des Freiherrn v. CANSTEIN, Gutsbesitzer in GRIESSEM, ergibt sich folgendes:

v. CANTEIN geriet 1943 mit der 6. Armee bei Stalingrad in Gefangenschaft und wurde von Stalingrad mit Generalen und weiteren Stabs-Offizieren per Sonderzug nach MOSKAU gebracht.

Er befand sich ab Sommer 1945 im Kgf-Lager No. 27/1, KRASNOGORSK. Die Insassen des Lagers No. 20 wurden restlos zum Lager 27/1 verlegt.

Nach Verlegung der Insassen des Lagers No. 20 wurde das Gesandtschaftspersonal z.T. in die Heimat entlassen (vor allem Italiener und Ungarn), z.T. zum Arbeitseinsatz in das Donez-Gebiet gebracht.

Nachdem v. CANSTEIN zum Lager 27/1 gekommen war, erfuhr er von der Existenz einer Quarantäne. Sie bestand aus einer Baracke, die von dem übrigen Lagergebiet abgeschlossen war. Diese Quarantäne wurde Ende 1945 aufgelöst, nachdem verschiedene Insassen nach Vernehmungen durch den sowjetischen Vernehmungsoffizier Obtl. ELPERIN in die Gefängnisse BUTYRKA, LJUBLJANKA und LAFORTASKAJA verlegt worden waren.

Die nicht verlegten Insassen der Quarantäne verblieben auch nach ihrer Auflösung dort.

Unter ihnen befanden sich:

Helge ROSSWAENGE, Däne bekannter Sänger, wurde Anfang 1946 in die Heimat entlassen.

Dr. LEHNERT, Genf

und ein Herr v. COCATRIX, jetzt Kairo, Ägypten.

Beide Herren waren Mitglieder des Internationalen Roten Kreuzes. Sie sind von Berlin aus nach der UdSS verschleppt worden und wurden Anfang 1946 in die Schweiz entlassen.

v. CANSTEIN hat WALLENBERG weder im Gefängnis BUTYR-Ka noch in den Kgf-Lagern No 20 und 27/1 gesehen oder von ihm gehört. WALLENBERG ist nach seiner Ansicht in der Quarantänezone gewesen und vor Auflösung der Quarantäne in eines der 3 genannten Gefängnisse verlegt worden.

Nach seiner Ansicht müssten demnach die bereits genannten Helge ROSSWAENGE, Dr. LEHNERT und vo. COCATRIX Angaben machen können, da sie Insassen der Quarantäne gewesen sind.

b) Der schon vorstehend in Ziffer 2) geschilderte

Dr. chem. Eugen GLIETENBERG berichtet noch zusätzlich:

In der Quarantänezone und nach ihrer Auflösung im Lager 27/1 befand sich der dänische Pfarrer CHRISTIANSEN, Mitglied des Internationalen Roten Kreuzes, im Kampf um Berlin von der SOA gefangengenommen, in die UdSSR verschleppt und von dort Ende 1946 nach Dänemark entlassen. Nach Ansicht von Dr. Gl. müsste von SANTBERG die Anschrift des CHRISTIANSEN wissen.

5.) Eine weitere Bestätigung dafür, dass WALLENBERG 1945 in KRASNOGORSK war, ergibt sich aus der Vernehmung des Artur SCHWARTZ, Bremen:

SCHWARTZ kam mit einem Transport von etwa 300 Generalen und Stabsoffizieren 1943 von Stalingrad nach Moskau und befand sich

von 1943 bis Mitte 45 im Lager 27/1 KRASNOGORSK
von Mitte bis Ende 45 im Gefängnis BUTYRSKAJA
von Dezember 45 bis 1947 im Lager 27/1 und /2 (Arbeitslager), im letzteren als Kompanieführer.

Die Abteilungen des Lagers 27 KRASNOGORSK 1945/47):

Im Lager 27/1 befanden sich ca 100 Generale, Stabsoffiziere und Mannschaftsdienstgrade, die aus irgendwelchen Gründen für die Sowjets von Interesse waren. Die Lagerabteilung kann für diesen Zeitraum als reines Vernehlager angesprochen werden. Der zuständige MWD-Vernehlageroffizier war der sowjetische Oberleutnant ELPERIN. Er herrschte ein ständiges Kommen und Gehen. Laufend wurden Insassen in die Gefängnisse BUTYRSKAJA und LJUBLJANKA verlegt.

Das Lager 27/2 war ein reines Arbeitslager. Auch hier wurden sich Generale, Stabsoffiziere, Offiziere und Mannschaften, die größtenteils von der Abteilung 2 nach dort verlegt worden waren, um sie zum Arbeitseinsatz zu verwenden und sie von sowjetisch eingestellten Lagerbewohnern zu trennen.

Die Quarantäne war eine Lagerabteilung, die durch einen Zaun vom übrigen Lagergelände getrennt war. Sie grenzte unmittelbar an 27/1. In dieser befanden sich deutsche ausländische Gefangene, meist Zivilisten, darunter Deutsche. Trotz der Abtrennung der Quarantäne bestand zwischen 27/1 und 27/2 ein ziemlich ungehinderter Verkehr zwischen den in der Quarantäne und den in Abt. /1 und /2 untergebrachten Gefangenen.

In der Quarantäne befanden sich u.a. :

- a) Der schwedische Staatsangehörige SANTBERG
- b) ein schwedischer Staatsangehöriger, dessen Name SCHWARTZ nicht erfahren hat, von dem SCHWARTZ angegeben, dass er mit der auf den Fotos abgebildeten Person (WALLENBERG) identisch ist. SCH. hat WALLENBERG im Sommer 1945 letztmalig gesehen und seitdem nichts mehr über ihn gehört.
- c) der schwedische Kapitän ERLANDSON aus GÖTEBORG. Nach eigenen Aussagen 1944 mit seinem Schiff Bremerhaven befunden. Dort wurde er von einem Zollbeamten, der einen Gestellungsbefehl zur deutschen Wehrmacht erhalten hatte, gebeten, ihn nach Schweden mitzunehmen. Vor dem Auslaufen hat ERLANDSON einen Brief dieses Zollbeamten an dessen Frau vermittelt.

Beim nächsten Anlaufen eines deutschen Hafens (

hafen) wurde ERLANDSON verhaftet, zu 2 Jahren Zuchthaus verurteilt und in Spandau eingeliefert, 1945 mit anderen in Berlin befindlichen Ausländern gesammelt und nach Moskau gebracht. ERLANDSON befand sich 1946 noch im Lager 27/2.

Vidimeras:

Ruth Prigelson

Lydia Ginz

Jahr 16/5 Jan —
Kom. Danielsson

Va. 16/5

Avskrift.

Aus "Echo d. Woche" No. 10 v. 22.3.52.

Raoul WALLENBERG

Von dem lang vermissten schwedischen Diplomaten Raoul Wallenberg, der 1945 von den Sowjets bei ihrem Einmarsch in Budapest verhaftet wurde und seitdem verschwunden ist, liegt eine indirekte Nachricht vor. In den letzten Monaten des Terrors hatte Wallenberg Tausende von Juden durch Ausstellung falscher schwedischer Schutzpässe vor dem Zugriff durch Gestapo und ungarische Faschisten bewahrt. Als die Rote Armee Ungarns Hauptstadt eroberte, war er, der Nichtjude, bei seinen Schützlingen im Ghetto von Buda geblieben. Auf seinen Protest gegen das Verhalten der "Befreier", die neue Greuel an den Wehrlosen verübten, wurde er sofort vom Sowjetkommandanten, General TSCHERNYSCHEW, festgenommen. Verschollen, totgesagt, aufgegeben von seiner eigenen Regierung, die statt eines eindeutigen Auslieferungsbegehrens nur lahme Anfragen nach Moskau richtete - das war das Schicksal eines Mannes, der wie einst Elsa Brandström dem grossen humanitären Ruf Schwedens Ehre gemacht hatte. Nun liegt das Protokoll des Italieners Claudio de MOHR vor, eines jungen Diplomaten, der von den Sowjets ebenfalls verhaftet wurde und, nach sechsjähriger russischer Gefangenschaft, in der Presseabteilung des italienischen Aussenministeriums beschäftigt ist. MOHR gibt an, drei Jahre lang - vom April 45 bis Anfang 1948 - im Moskauer NKWD-Gefängnis Gesprächspartner Raoul Wallenbergs gewesen zu sein. Beide waren Zellennachbarn und verständigten sich durch Klopfzeichen. In Schweden besteht nicht der geringste Zweifel an seinen Aussagen.

Vidimeras:

Emil Brandström Jonas Brandström

Engfeldt/Rtz

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM den 16 maj 1952.

N:o 7 Bud BIL

INK. D. N:o

AVD.	GR.	MAL.
P	2	Eu ^I

29.
Svensk

R o m

Strängt förtroligt för Beck-Friis från Kabinettsskriveraren. Enligt viss källa har en ungrare vid namn Zoltan de Rivo suttit i en fängelsecell i Moskva bredvid Raoul Wallenbergs. En ungrare med samma namn vistas nu i Rom adress Via Guido Biremi 27. Rivos fader är fånge i Sovjet och hans uppträdande och villighet att lämna uppgifter kan väntas påverkade härav. Sök med beaktande av denna svårighet nå personlig kontakt med honom. Fråga på lämpligt sätt om och i så fall när och var han suttit i fängelse i Sovjetunionen och om han därvid sammanträffat med eller hört någon svensk i rysk fångenskap omtalas. Det är av största vikt, att inga som helst ledfrågor ställas till Rivo under samtalet, som heller icke bör föras vidare än som nyss angivits, om Rivo icke berättar spontant. Om identitet föreligger ämnas vi nedsända Danielsson. Telegraferas.

Cabinet

sp. 16/5 kl 18⁰⁰

CFB

AVD.	GR.	MÅL.
P	2	En ^I

Telegram i blankettchiffer från
M o s k v a

Avsant den 17/5 1952 kl. 1625

Ankom den 17/5 1952 kl. 1640

Utskrivet i 3 exemplar.

Detta är originalet.

+1

n.g.

110.

Samtal med Zorin klockan 13 den 19 maj
vårt chiffer 105.

Sohlman.

~~aa~~
sa

LÉGATION DE SUÈDE

✓ röd lapp 727/ P 2 Eu-
Ankara den 13 maj 1952.
Personligt och strängt förtro-
ligt.

Engfeldt/Rtz
Sthlm. den 19.5.52.
Överl.f.k.(hemlig)till Komm.
Danielsson, Sthlm.
E.u.
S.Engfeldt
tjf.Byråchef

Exp 12/6

Broder,

§.2 Med anledning av Ditt handbrev den 2 maj 1952 angående ungraren Titus ber jag få meddela, att jag i lördags muntligen med generalsekreteraren i det turkiska utrikesministeriet, ambassadören Açikalin upptagit saken och hemställt att genom hans benägna förmedling om möjligt erhålla upplysningar om denne person. Açikalin sade sig genast hålla för helt otroligt, att någon ungrare - eller över huvud taget någon utlänning - funnes anställd i kommunikationsministeriet eller järnvägsförvaltningen, allra minst i egenskap av chef för en avdelning. Han lovade emellertid att låta forska i saken.

I dag ringde Açikalin och upplyste, att en undersökning gjorts men att någon ungrare med det angivna namnet icke funnes vare sig inom kommunikationsministeriet eller i järnvägsförvaltningen.

Am. Tuzgione
Am. Orsone

rikesrådet Dahlman, Stockholm.

24

AVD.	GR.	MÅL.
P	2	En I

Ch. Moskva 20/5

R. 9.

112.

1 ar angifelt

O.K.
a

[Signature]

Åströms PM bifogad till handbrev från Lundberg den 15 maj. Punkt 3 ifrågasatta "oblast" ersättes med "v okrestnostiam", punkt 6 framför "v etom" inskjutes "to". Rättad rysk text insändes med morgondagens flygkurir.

Sohlman.

Telegram iblankett-chiffer från Moskva
Avsant den 19 / 5 1952 kl. 1845
Ankom den 19 / 5 1952 kl. 1915
Utskrivet i 4 exemplar.
Detta är originalet.

AVD.	GR.	MÅL.
P	2	En I

Telegram i blankettchiffer från
Rom

Avsant den 19/5 1952 kl. 2000

Ankom den 19/5 1952 kl. 2125

Utskrivet i 4 exemplar.

Detta är originalet.

23/5 Danielson har en bek. i Bonn
Var reder på Rivos adress.
s.s. dm A.2.

26.5.52. hbr. Engfeldt-Ryd-
beck, Bonn

6. För kabinettsssekreteraren personligen.
Edert chiffer 7. Rivo har nyligen av-
rest till Tyskland, okänd adress. Han
väntas åter till Rom om några månader.
Brev följer.

Beckfriis.

Yrk. 20/5-1

AMBASSADE DE SUÈDE

Moskva den 19 maj 1952.

Strängt förtroligt. 1 bil.

pa
Genomläst av Anton.
Åtgärd: chiffer till Moskva 20/5
S.E.

29

Broder,

S.E.

I anslutning till dagens meddelande i särskild ordning ber jag härmed få närsluta den rättade ryska texten till noten i W-frågan.

Sin tillgivna
Rolf Sahlman

Herr Kabinettsssekreteraren Lundberg,
Utrikesdepartementet.

В вербальной ноте от 11-го февраля 1952 года, переданной Министром Иностранных Дел Унденом Послу Советского Союза Родионову, Шведское Правительство попросило, чтобы Правительство Советского Союза приняло все необходимые меры для скорого возвращения в Швецию Рауля Валленберга. Кроме того, Шведское Правительство в своей ноте подчеркнуло, что оно придает большое значение этому делу.

Как выходит из упомянутой ноты, после получения переданного в августе 1947 года ответа Правительства Советского Союза, шведские власти не хотели исключить возможность, учитывая послевоенные условия, что Валленберг мог бы находиться в пределах Советского Союза без того, чтобы было возможным установить его местопребывание и его личность. Результатом тщательных исследований шведских властей оказалось, что имеется теперь ряд показаний, подтверждающих, что Валленберг с 1945 года находился в тюремном заключении в окрестностях Москвы, временами в Лефортовской тюрьме.

В течение своего разговора от 11-го февраля с Послом Советского Союза, Министр Иностранных Дел Унден указал, между прочим, что он лично ознакомился с важнейшей частью данного материала, и что он не может сомневаться в его доказательности. Министр Иностранных Дел также попросил Посла специально довести до сведения Министра Иностранных Дел Вышинского сделанное в ноте вышеупомянутое утверждение о том значении, которое Шведское Правительство придает этому делу.

Поэтому, с удивлением Шведское Правительство приняло ответ Посольства Советского Союза от 16-го апреля 1952 года, в котором указывается, что компетентные советские органы не располагают никакими дополнительными данными о судьбе Рауля Валленберга сверх того, что уже сообщалось в письме тогдашнего Заместителя Министра Иностранных Дел А.Я.Вышинского Посланнику Сульману от 18-го августа 1947 года. Согласно этому письму, судьба Валленберга не известна советским властям.

66

Что касается, в особенности, вопроса об исчезновении Валленберга в начале 1945 года в Будапеште, не подлежит никакому сомнению, что он находился в руках советских властей. В связи со взятием Будапешта советской армией и ближайшие месяцы после этого, некоторые из членов шведской миссии и другие лица вызывались на допрос советскими инстанциями. Эти допросы показали, что соответствующие советские органы считали, что у них имелся известный материал, будто показывающий, что Валленберг во время своей службы при шведской миссии в Будапеште выдавал фальшивые паспорта и другие легитимационные документы в пользу людей близких к тогдашнему венгерскому режиму, и что он подозревался в нелегальной разведочной деятельности. Шведское Правительство хочет самым настоятельным образом подчеркнуть, что подобные подозрения насчет Валленберга должны считаться ничем не обоснованными. Если паспорта и другие легитимационные документы были найдены в ненадлежащих руках, то в этом нельзя обвинить Валленберга, а объясняются такие случаи похищениями и подделками, совершенными другими лицами в связи с хаотическим положением, господствующим в Будапеште во время осады города советской армией. Старания Валленберга имели целью помочь жестоко угнетенному и преследованному тогдашними венгерскими властями еврейскому населению и другим преследованным по политическим причинам.

и и и

Ссылаясь на те данные относительно задерживания Валлен -
берга в Советском Союзе, которые имеются в распоряжении
Шведского Правительства, это Правительство желает обратиться
к Правительству Советского Союза с вопросом, будет ли Оно
готово - в случае если Ему предоставится возможность озна -
миться с теми данными относительно судьбы Валленберга после
1945 года, которые являются результатом тщательных исследо -
ваний шведских властей - предпринять те исследования,
которым дадут повод упомянутые данные ?

В заключение, Шведское Правительство еще раз подчеркивает,
что оно придает большое значение удовлетворительному раз -
решению этого вопроса.

Стокгольм, " " мая 1952 года.

М.П.

Avskrift.

He. n: 21. Mnh. 20/5-1952
röd lapp
223/2949
P 9 Eu I

8 Mai 1952.

Betr.: Raoul WALLENBERG

- aa 5.5.
3/6
- I. Bei der Suche nach dem Verbleib des schwedischen Diplomaten WALLENBERG ergab sich eine weitere Bestätigung dafür, dass W. im Lager 27 in KRASBOGORSK war, aus der Befragung des Herrn Magnus STADTLER, Memmingen/Allgäu.

Befragungsergebnis:

Co: In der Quarantäne ist STADTLER nicht untergebracht gewesen und hat sie auch nicht betreten. Seine Verbindung nach dort bestand darin, dass er für den Fouries des gesamten Lagers No. 27 eine Kartei führte, in der sich die Namen der Lagerabteilungen 1, 2 und 3 befanden. Die Insassen der Quarantäne wurden jedoch nur zahlenmässig angegeben. Trotzdem seien, wie Quelle erklärte, einige Namen der in der Quarantäne untergebrachten Gefangenen bekannt geworden. Unter diesen habe sich auch ein WALLENBERG befunden, wie St. sicher in Erinnerung hatte. Gesehen hat er WALLENBERG jedoch nicht. Er konnte auch nicht angeben, wann WALLENBERG in die QUARANTÄNE gekommen ist und wann er sie verlassen hat.

Eventuelle Wissenträger:

Mit STADTLER wurden sämtliche Personen besprochen, die bei allen bisherigen Befragungen von anderen Personen als evtl. Wissensträger genannt worden sind. An den grössten Teil dieser Personen konnte sich STADTLER entsinnen und angeben, ob sie in der Quarantäne untergebracht waren oder nicht, ob sie Beziehungen nach dort hatten oder nicht und welche Art ihre Beziehungen waren. Nach Ansicht von St. fallen alle bisher als eventuelle Wissensträger genannten Personen bis auf folgende Ausnahmen aus:

✓
Wolfgang MEINERS, Hannover.

MEINERS ist verwandt mit dem Besitzer eines Modehauses in Hannover oder selbst der Besitzer.

MEINERS war von Juni - Dezember 1945 Ältester der Quarantäne und in der Quarantäne untergebracht.

STADTLER ist gleich nach seinem Eintreffen in 27/1 von anderen Lagerinsassen vor MEINERS gewarnt worden mit der Bemerkung, dass er unbedingt sowjethörig sei. St. bezeichnet ihn als "aalglatt", sehr liebenswürdig den Kameraden gegen-

4

über, jedoch vollkommen undurchsichtig. St. bemerkte, dass die Sowjets schon gewusst haben, weshalb MEINERS als Barackenältester der Quarantäne eingesetzt wurde.

MEINERS galt als "maitre de plaisir". Er veranstaltete Feste und trat bei diesen im Frack auf.

Edgar KLAUS, Haunstetten bei Augsburg.

KLAUS war der Vorgänger von MEINERS (bis Juni 1945 Barackenältester der Quarantäne).

STADTLER konnte in charakterlicher Hinsicht nichts Nachteiliges über KLAUS sagen. Er glaubt auch kaum, dass er pro-sowjetisch eingestellt war.

Willi JENSEN, JUBECK bei SCHLEWWIG, von Beruf Bauer.

JENSEN war in der fraglichen Zeit (Anfang - Ende 1945) Ordonanz eines nichtdeutschen Insassen der Quarantäne. St. bezeichnet JENSEN als sehr intelligent mit einem ausgezeichneten Namensgedächtnis.

STADTLER bemerkte abschliessend, dass MEINERS den WALLENBERG nicht nur gekannt, sondern auch nähere Umstände gewusst haben muss und dass er der einzige sei, der als Wissensträger dafür in Frage komme, wohin WALLENBERG von der Quarantäne aus verbracht worden ist. Bei dem Schleier des Geheimnisses, den die Sowjets über die Quarantäne legten, sei es nach Meinung der Quelle äusserst zweifelhaft, ob ausser MEINERS andere Insassen der Quarantäne, selbst, wenn sie WALLENBERG gut gekannt haben, aussagen können, wohin man W. verbracht hat. Evtl. diesbezügliche Angaben anderer Personen müssten, wie STADTLER betonte, bei der im Lager herrschenden Gerüchte-Psychose mit grösster Vorsicht aufgenommen werden.

KLAUS und JENSEN dürften daher nach Ansicht von STADTLER höchstens angeben können, dass WALLENBERG in der Quarantäne war und dass er zu irgendeinem Zeitpunkt das Lager verlassen hat.

- II. Die Befragung eines anderen Insassen der Quarantänezone des Lagers 27/1 in KRASNOGORSK, nämlich des Dr. Albrecht GRÜSSNER in Hamburg, ergab zwar keinen unmittelbaren Hinweis auf WALLENBERG; wohl aber die Anschriften einiger Ausländer, die 1945/46 Insassen der Quarantänezone waren. Vielleicht sind diese Namen von Interesse. Es handelt sich um die Finnen

HEIKKALA, Pippa, Helsinki, Konlunpalku

JENNG, Halge, Helsinki

KAJALA, Asta, Helsinki, mit Ehemann

HIVAAKURI, Paavo

den Holländer

MIJSBERG, Jack, Wassenaer, Hoefdserlaan.

III. Der derzeitige Stand der Befragungen hat eine mehrfache Bestätigung dafür erbracht, dass WALLENBERG in KRASNOGORSK war. Sie hat ferner den Personenkreis geklärt, der evtl. über den weiteren Verbleib WALLENBERGs Aussagen machen kann.

Die systematischen Befragungen dieser Personen läuft, bisher leider ohne Ergebnis.

Da dieser Personenkreis naturgemäss begrenzt ist, wird die Nachforschung nach WALLENBERG damit in absehbarer Zeit zum Abschluss kommen. Ob es gelingen wird, etwas Verbindliches über den Verbleib des W. zu erfahren, dürfte wesentlich davon abhängen, ob überhaupt ein Deutscher, der in die Bundesrepublik zurückgekehrt ist, Kenntnis von WALLENBERGs Schicksal erhalten hat.

Vidimeras:

J. Magnusson
.....

Ruth Bengtsson
.....

Avskrift av chiffferteleggram från utrikesdepartementet till ambassaden i Moskva, avsänt den 20 maj 1952.

79.

Edert handbrev Lundberg 19 maj.

Alfa. Primo. Sid 1 stycke 2 rad 9. "Okrestnostjach" betyder väl omgivningar men "Moskvaområdet" bör även innefatta staden. Kan man därför skriva "v Moskovskom rajone"?

Secundo. sid 1 stycke 3 rad 2. Efter "sojusa" bör insättas "b svjasi s vrutjeniem noty".

Tertio. sid 2 stycke 2 rad 9 andra bokstaven skall vara ieri och ej u.

Quarto. samma stycke rad efter "dokumenty" tillägges "v nekotorych slutjajach".

Quinto. samma stycke rad 17 ändras "i" till "ili".

Beta. Excellensen avser lämna noten till Rodionov fredagen den 23 maj kl. 11.30. Vi utgå från, att Ni söker företräde för Zorin samma dag.

Telegram

KUNGL. UTRIKES

DEPARTEMENTET

ang. sjöborgutredningen.

STOCKHOLM den 20 maj 1952

N:o 79

BUD

BIL.

INK. D. N:o

AVD.

GR.

MAL.

Entligt uppdrag av kabinetten

Svensk

Moskva*60*

Edert handbrev Lundberg 19 maj.

Alfa. Primo. Sid 1 stycke 2 rad 9. "Okrestnostjach" betyder väl omgivningar men "Moskvaområdet" bör även innefatta staden. Kan man därför skriva "v Möskovskom rajone"?

Secundo. sid 1 stycke 3 rad 2. Efter "sojusa" bör insättas "b svjasi s vrutjeniem noty".

Tertio. sid 2 stycke 2 rad 9 andra bokstaven skall vara ieri och ej u.

Quarto. samma stycke rad 15 efter "dokumenty" tillägges "v nekotorych slutjajach".

Quinto. samma stycke rad 17 ändras "i" till "ili".

Beta. Excellensen avser lämna noten till Rodionov fredagen den 23 maj kl. 11.30. Vi utgå från, att Ni söker företräde för Zorin samma dag.

Cabinet.

20.5.19.20. /\$

AVD.	GR.	MÅL.
P	2	En I

Telegram i blankett chiffer från
Budapest

Avsant den 21/ 5 19 52 kl.1455

Ankom den 21/ 5 19 52 kl.1700

Utskrivet i 4 exemplar.

Detta är originalet.

Eller Allard 23/5

N.L. ke. no 4 till Engelst.

S.S.

54. Personligt för Dahlman. Israels
pressattaché i Budapest Walter reser
om en vecka till Bukarest och har lovat genom
mellanhand söka ta kontakt med Stefan Carl.
För utrönande huruvida denne förväxlat (?)
Bendel med Sandeberg, önskvärt att Backlund
medtog till Budapest några fotos av Sande-
berg. Foto Bendel finnes redan i Bukarest.

Allard.

AVD.	GR.	MÅL.
P	2	En I

Telegram i blankettchiffer från Moskva

Avsant den 21/5 1952 kl. 1851

Ankom den 21/5 1952 kl. 1937

Utskrivet i 4 exemplar.

Detta är originalet.

*Ch. Isp. Moskva 21/5
SS. 21/5*

E 12

URGENT.

~~116.~~ Edert chiffer 79, beta. Vore det ej praktiskt om jag sökte företräde för Zorin först 24 maj? I så fall skulle jag ju kunna dessförinnan mottaga de eventuella informationer och tilläggsinstruktioner var- till Excellensens samtal med Rodionov må ge anledning.

Sohlman.

*Ch. Sp. Moskva 21/5: Svara på denna
S.S. (Med Exellens fullmakt)*

Telegram i blankettchiffer från
Moskva
Avsant den 21/5 1952 kl. 1851
Ankom den 21/5 1952 kl. 1937
Utskrivet i exemplar.
Detta är ex.no.

URGENT.

116. Edert chiffer 79, beta. Vore det
ej praktiskt om jag sökte företräde för
Zorin först 24 maj? I så fall skulle jag
ju kunna dessförinnan mottaga de eventuella
informationer och tilläggsinstruktioner var-
till Excellensens samtal med Rodionov må ge
anledning.

Sohlman.

K O P I A

Engfeldt/Pn

21 maj

0
59

Ang. Sjöborgsutredningen.

BUD

Svensk
Moskva.

Med företrädesrätt

Edert chiffer 116. Ingen erinran.

Cabinet

Group 4

AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu ^I

Telegram i blankettchiffer från
Moskva

Avsant den 23/ 5 1952 kl. 1720

Ankom den 23/ 5 1952 kl. 1855

Utskrivet i 4 exemplar.

Detta är originalet.

117.

Sedan vi den 22 maj begärt företräde hos
Zorin, Edert chiffer 81, har idag svarats, att
han ej kan taga emot förrän den 26 kl. 13.00.

Sohlman.

Rom den 19 maj 1952.

Strängt förtroligt.tit. 26.5.52.

(10x)

19.

Broder,

Via Guido Reni 22

54

Den angivna gatans namn var förvanskat men begav jag mig till den med närmast liknande namn, nämligen Via Guido Reni. Något hus med nr 27 fanns emellertid ej. Som händelsevis Svenska Institutets sekreterare Filipetto (italienare) bor i samma gata bad jag honom med användande av sin lokalkänedom söka spåra upp vederbörande. Medhjälp av brevbärare samt portvakt i hans hus lyckades Filipetto konstatera, att de Rivo bott i ett hus Via Guido Reni men med nr 56. Han hade emellertid nyligen avrest till Tyskland utan att lämna någon adress men hade uppgivit sig ämna återkomma om några månader till Rom och skulle hans adress då bli Via Donatello 71. Filipetto frågade efter mannen helt för egen räkning och beskickningens namn har ej nämnts.

Därest jag ej får instruktion i annan riktning, kommer jag att genom Filipetto låta en gång i veckan efterhöra, huruvida de Rivo anlant till sistnämnda adress och om han anträffas skall jag naturligtvis sätta mig i förbindelse med honom enligt erhållna instruktioner.

Dr. Filippetto
Johann Paulsen

Herr Kabinettssekreteraren Arne Lundberg,
Utrikesdepartementet.

Engfeldt/Pn
KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

Ang. Sjöborgsutredningen.

*Telegramme
na under teknisk svar
S. Engström
21/5*

R. 2
Svensk
Moskva.

STOCKHOLM 21 maj 19 51		
N:o 81	BUD	BIL.
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.

Med företrädesrätt

Edert chiffer 116. Ingen erinran.

Cabinet

Xp 21/5 kl. 22.00 / Pn

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Strängt förtroligt.

Sjöborgsutredningen

P.M.

A.1

M

Jag hade bätt ryske ambassadören besöka mig idag.

Vid besöket sade jag, att jag ville ge svar på den sista ryska noten i fallet Wallenberg. Jag överlämnade noten, som var avfattad på svenska, och relaterade dess huvudsakliga innehåll.

Därefter tillade jag muntligen:

Svenska regeringen anser sig böra rikta sovjetiska vederbörandes uppmärksamhet på den risken, att de svensk-sovjetiska förbindelserna, vilka för närvarande belastas av den verkan på svensk opinion som de nyligen upptäckta spioneri-affärerna medför, skulle försämrast på ett olyckligt sätt, därest det i noten berörda spörsmålet icke erhåller en tillfredsställande lösning. En positiv lösning av detta spörsmål skulle å andra sidan medverka till en förbättring av de svensk-sovjetiska förbindelserna.

Ambassadören sade sig "prendre note" av meddelandet och skulle befordra det till sin regering.

Stockholm den 23 maj 1952.

(Östen Undén)

/Rtz

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM den 23 maj 1952

N:o

BIL.

INK. D. N:o

AVD.

GR.

MAL.

P

2

Eu^I

*Överlämnad 23/5 52 av Excellence
till Ambassadör Rodionov. Se
P.m. av Excellence 23/5-
S.E.*

I en den 11 februari 1952 av Utrikesminister Undén till Sovjetunionens Ambassadör Rodionov överlämnad verbalnote har svenska regeringen anhållit, att Sovjetunionens regering måtte vidtaga de för Raoul Wallenbergs snara återförande till Sverige erforderliga åtgärderna. Vidare har svenska regeringen i noten understrukt, att den fäster stor vikt vid detta ärende.

Såsom framgår av noten ha de svenska myndigheterna efter mottagandet av det svar, som Sovjetunionens regering lämnat i augusti 1947, icke velat med hänsyn till förhållandena efter kriget utesluta möjligheten, att Wallenberg kunde finnas inom Sovjetunionen, utan att hans uppehålls-ort och identitet kunnat fastställas. Resultatet av de svenska myndigheternas noggranna undersökningar har också blivit, att ett antal utsagor nu föreligga, som styrka, att Wallenberg från och med år 1945 befunnit sig i fängsligt förvar i Moskva-området, tidvis i Lefortovskaja-fängelset.

Vid sitt samtal den 11 februari med Sovjetunionens Ambassadör i samband med notens överlämnande framhöll utrikesminister Undén bland annat, att han personligen tagit del av det viktigaste materialet och icke kunde tvivla på dess bevisvärde. Utrikesministern bad också Ambassadören

11 de Socialistiska Rådsrepublikernas Unions Ambasad,
Stockholm.

särskilt framföra till Utrikesminister Vysjinskij notens ovan berörda uttalande om den vikt svenska regeringen fäster vid detta ärende.

Det är därför med förvåning svenska regeringen mottagit Sovjetunionens Ambassads svar den 16 april 1952, vari framhålls, att de kompetenta sovjetmyndigheterna icke förfoga över några tilläggsuppgifter om Raoul Wallenbergs öde utöver vad som redan meddelats i brev från dåvarande vice utrikesminister A.J. Vysjinskij den 18 augusti 1947 till envoyén Sohlman. Enligt detta brev skulle Wallenbergs öde vara okänt för de sovjetiska myndigheterna.

Vad speciellt frågan om Wallenbergs försvinnande i Budapest i början av år 1945 beträffar, kan det icke råda något som helst tvivel om att han omhändertagits av sovjetiska myndigheter. Vissa av svenska beskickningens medlemmar och andra personer ha i samband med och under de närmaste månaderna efter Budas intagande av den sovjetiska armén kallats till förhör av sovjetiska instanser. Av förhören har framgått att sovjetiska vederbörande ansett sig vara i besittning av visst material, som skulle visa, att Wallenberg under sin verksamhet som tjänsteman vid svenska beskickningen i Budapest utfärdat falska pass eller andra legitimationshandlingar åt personer, som stodo den dåvarande ungerska regimen nära, och att han misstänkts för bedrivande av illegal under rättelseverksamhet. Svenska regeringen vill på det bestämdaste framhålla, att dylika misstankar mot Wallenberg måste anses helt obefogade. Om pass och andra legitimationshandlingar i några fall påträffats i orätta händer, kan detta icke läggas Wallenberg till last, utan sådana fall få förklaras genom illegala tillgrepp eller förfalskningar utförda av andra personer under de kaotiska förhållan-

den, som rådde i Budapest under stadens belägring av den sovjetiska armén. Wallenbergs strävan var att bispringa den av de dåvarande makthavarna i Ungern hårt undertryckta och förföljda judiska befolkningen och andra politiskt förföljda.

Med hänvisning till de uppgifter om Wallenbergs omhändertagande i Sovjetunionen, som äro i svenska regeringens besittning, önskar svenska regeringen rikta frågan till Sovjetunionens regering, huruvida densamma - i händelse den får del av de närmare uppgifter rörande Wallenbergs öde efter 1945, som framkommit under de svenska myndigheternas ingående undersökningar - är beredd att utföra de undersökningar, vartill dessa uppgifter giva anledning.

Avslutningsvis vill svenska regeringen ånyo framhålla, att den fäster stor vikt vid en tillfredsställande lösning av denna fråga.

Stockholm den 23 maj 1952.

Engfeldt/KB

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

ang. sjöborgsutredningen

*Enligt hemguldiga
excellensen (som gjorts till
orden "huvudsak")
S.E. A.L.*

STOCKHOLM den 23 maj 19 52

N:o 83

BUD

BIL.

INK. D. N:o

AVD.

GR.

MAL.

P

2

Eu^I

Företrädesrätt

Svensk

M o s k v a

Noten överlämnad till Rodionov med muntlig
kommentar i huvudsak enligt handbrevet från
Lundberg 15 dennes.

Cabinet

25.5.12.45 /B

Engfeldt/Rtz

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM		19
Stockholm den 23 maj 1952.		
Personligt och strängt förtroligt.		
P 2/579	1 bil. (i 2 ex.)	
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu ^I

Ärade Broder,

./. I Dahlmans frånvaro får jag enligt Din önskan härmed översända ett fotografi i två exemplar av af Sandeberg. Några andra fotografier av honom ha vi icke hunnit anskaffa på den dag som stått till vårt förfogande. Det översända fotografiet är emellertid mycket välliknande.

Jag utgår ifrån, att Sandebergs fotografi icke kommer att framvisas ensamt utan tillsammans med den kollektion av fotografier, som Du har av Wallenberg och andra personer.

u/ Stig Engfeldt

Envoyén Allard,
p.t. Budapest.

23/5 24

Danielsson svarar att vi genom
beräk. i Bonn skall försöka få
reda på Rivos adress.

Danielsson tror att Moschetti Rivo kan
vara en bro till denne Zoltan de Rivo

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Budapest den 14 maj 1952.

Personligt.

Strängt förtroligt.

1 bil.

Engfeldt/Rtz

Hemlig.

Sthlm. den 24.5.52.

Överl.f.k. jt.bil.till

Komm. Danielsson, Sthlm.

E.u.

S. Engfeldt

tjff.Byråchef

24/5 22

Broder,

1.

Åberopande Ditt handbrev till Tamm den 4 mars 1952 angående den ungerske medborgaren Zoltán De Rivo beder jag få meddela, att beskickningens undersökningar lett till följande resultat.

En ungrare, Dr. Zoltán Szarvas, som 1939 adopterats av en italiensk medborgare De Rivo och därefter antagit dennes släktnamn, har uppspårats och kan möjligen vara identisk med den i Ditt brev omnämnda personen, ehuru åtskilliga data i Ditt brev icke synas överensstämma med de uppgifter vi här kunnat inhämta.

Då den av beskickningen uppspårade Zoltán De Rivo för närvarande befinner sig i Rom under adress Via Guido di Remi No. 27, skulle jag vilja föreslå att Du genom beskickningen där söker komma i förbindelse med honom i syfte att fastställa huruvida han befunnit sig i rysk fångenskap och är identisk med den person som skall sitta inne med värdefulla upplysningar i Bendel-affären. Det kan ju även tänkas att Utrikesdepartementets sagesman gjort sig skyldig till en förväxling, och i det sovjetryska fängelset sammanträffat med fadern till Zoltán De Rivo, vilken 1947 deporterats till Sovjetunionen och därefter icke avhörts. Det förefaller mig osannolikt att tvenne personer skulle ha funnits i Ungern med det för detta land

./.. ovanliga namnet De Rivo. Jag bifogar en promemoria på tyska innehållande de närmare resultaten av beskickningens efterforskningar.

2.

Vad beträffar Béla Lucacs har jag hittills blott kunnat inhämta, att samtliga till livstids straffarbete dömda fångar

./..

Utrikesrådet D a h l m a n,
Utrikesdepartementet.

i fängelset i Vác -(cirka 400 personer)- natten mellan den 19 och 20 april bortförts därifrån till okänd ort och sedermera ej avhörts. Om Lucacs, såsom vi hittills antagit, hållits fängslad i Vác, torde han befinna sig bland de bortförda.

3. Herr Bentsur, som jag blott kunnat träffa ett par minuter, har meddelat mig, att han har åtskilligt material av intresse att ställa till mitt förfogande. Vi skola råkas för ett längre samtal nästa lördag den 17, varför jag får återkomma till frågan med nästa kurirlägenhet.

Th. T. J. J. J.
h. J. J. J.

P.M.

Den 14 Maj 1952.

Dr. Zoltán Szarvas, Sekretär des Ungarischen Telegraphenbüros wurde im Jahre 1939 von seinem Onkel, dem italienischen Staatsbürger De Rivo adoptiert und seither führte er mit Bewilligung des Ministeriums den Familiennamen: De Rivo. Herr Zoltán De Rivo wurde im Jahre 1942 Privatsekretär des Zivilgouverneurs der von der ungarischen Armee besetzten Karpathukraina und residierte in Uzhorod (Ungvár). Nach dem Zusammenbruch der Front kehrte er nach Ungarn nicht zurück. Eine Zeit lang war über ihn keine Nachricht, seit 1949 kommen Briefe von ihm aus Rom, wo er in einer Export-Import Firma tätig ist, in der letzten Zeit schickt er sogar Liebesgabepakete an die Witwe seines gewesenen Chefs, an Frau Esther von Kozma, die im Sommer voriges Jahres deportiert wurde.

In seinen Briefen hat Herr Zoltán De Rivo nie erwähnt, dass er in der Zwischenzeit in russischer Gefangenschaft war, ist es trotzdem nicht ausgeschlossen.

Der Vater des Herrn Zoltán De Rivo, Herr Paul (Pál) Szarka war Abteilungschef bei der ungarischen Eisenbahndirektion in Budapest. Am Anfang des Jahres 1947 hat er in seiner offiziellen Eigenschaft die Statistik über den Stand der ungarischen Wagonparkes der Internationalen Kontrollkommission ausgefolgt, das russische Besatzungskommando hat es als Spionage aufgefasst, das NKVD hat Herrn Szarvas arrestiert, nach Russland verschleppt und seither ist über ihn keine Nachricht.

Herr Zoltán De Rivo steht heute in seinem 43 - 44-sten Lebensalter, seine jetzige Adresse ist: Zoltan De Rivo, Roma, Via Guido di Remi No. 27.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

*Noten kunden
ä. d. 23/5.*

STOCKHOLM		19
Stockholm den 26 maj 1952.		
Personligt och strängt förtroligt.		
N:o		Dn.
P 2	60	2 bil.
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	Eu ^I

Broder,

./. Närslutet får jag översända avskrift av den note
i ärendet Raoul Wallenberg som Excellensen den 23 maj
överlämnade till ambassadör Rodionov samt Excellensens
uppteckning samma dag rörande samtalet med denne.
./.

u/ Arne S. Lundberg

Ambassadören S o h l m a n ,
M o s k v a .

31/5 25

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM		19
Stockholm den 26 maj 1952.		
Personligt och strängt förbehållet		Personligt
P 2	61	
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	Eu ^I

Broder,

Åberopande Ditt handbrev den 19 dennes angående de Rivo får jag be Dig vänta förslagsvis till efter mid-sommar med ytterligare efterforskningar.

Under tiden ha vi måhända funnit möjligheter att ta kontakt med mannen i Tyskland. Dessutom synas förfrågningar en gång i veckan på hans blivande adress i Rom icke kunna undgå att väcka viss uppmärksamhet, något som till varje pris måste undvikas i detta fall - även om den eventuella nyfikenheten icke omedelbart riktar sig mot svenska beskickningen.

u/ Arne S. Lundberg

Envoyén Friherre Beck - Friis ,
Rom .

3/6 *Pl*

(undert.först 27/5 e.m.)

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Hemlig.Sthlm. den 26.5.52.
Överl.f.k. till Komm.
Danielsson, Sthlm.,
E.u.
S. Engfeldt

12/6

STOCKHOLM

19

Stockholm den 26 maj 1952.

Personligt och strängt förtroligt.

P 2

INK. D. N:o

AVD.

GR.

MAL.

P

2

Eu^I

Broder,

I Dahlmans frånvaro får jag vända mig till Dig i följande angelägenhet.

En person som kan tänkas vara av största vikt i Raoul Wallenberg-ärendet är en viss ungrare, Zoltan de Rivo, som synes vara bosatt i Rom men som nyligen avrest därifrån till okänd adress i Tyskland, där han enligt uppgift kommer att stanna i några månader. Jag får nu be Dig, att på lämpligt sätt genom någon av Dina tyska kontaktmän söka taga reda på mannens uppehållsort i Tyskland. Då vi i detta fall om möjligt mer än vanligt äro angelägna om bevarandet av sekretess, önska vi icke att några mer eller mindre omfattande undersökningar skola verkställas av tyska vederbörande. Vi utgå i stället ifrån att man genom en enkel kontroll i vad som motsvarar vårt inpoliceringsregister kan fastställa de Rivos nuvarande adress. Skulle det icke vara möjligt att förfara på ett så enkelt sätt, avstå vi hellre från hela saken för närvarande.

För Din information får jag slutligen tillägga, att vi avse i sinom tid nedsända Danielsson för att taga kontakt med de Rivo, därest skäl då alltjämt finnes att antaga, att denne verkligen är identisk med den av oss efterspanade personen.

u/ S. Engfeldt

. Chargé d'affaires R y d b e c k ,
n n p.t. Köln.

28/5

✓ röd lapp

Inl. 27/5

752/P 2 Eu²

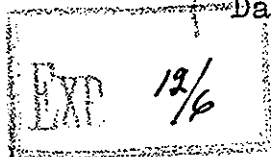
Budapest den 19 maj 1952.

Personligt.

Strängt förtroligt.

Hemlig.
Engfeldt/Rtz
Sthlm. den 3.6.52.
Överl. f.k. till Komm.
Danielsson, Sthlm.

u/ S. Engfeldt
l:e sekr.

Mr. Thyberg 6/6

Ad.

Broder,

SS Herr Bentsur har meddelat att tvenne av hans vänner varit i förbindelse med Mandula i syfte att söka utröna, huruvida denne under sin vistelse i Sovjetunionen sammanträffat med Bendel. Mandula, som i övrigt visat sig älskvärd och tillmötesgående, hade emellertid bestämt avböjt att lämna några som helst uppgifter om sitt uppehåll i Ryssland. Herr Bentsurs vänner hade givetvis inför detta motstånd aldrig nämnt Bendels namn.

En annan möjlighet att erhålla upplysningar om Mandulas verksamhet återstår emellertid. Enligt vad herr Bentsur meddelat, hade nämligen denne en mycket intim vän vid namn László Heller, med vilken han efter sin återkomst från Ryssland delat bostad under några månader. Han hade med all sannolikhet för Heller berättat om sina upplevelser i sistnämnda land och om de personer med vilka han sammanträffat. Heller, som sedermera utsågs till ungersk handelsattaché i Paris, har sedan någon tid tillbaka hoppat av och vistas nu i Brasilien under nedanstående adress: Donna Gabrielle Portó Alegre, Gaira, Postal 796, Brasil. Han har avbrutit alla förbindelser med det kommunistiska partiet och kan därför antagas vara villig att lämna alla de informationer, varöver han förfogar.

Därest det skulle visa sig möjligt att uppnå kontakt med Heller i Brasilien, ansåg emellertid herr Bentsur att man till en början borde undvika att ställa konkreta frågor till denne,

./.

utan inskränka sig till att bedja honom relatera vad Mandula
berättat om sina upplevelser i Sovjetunionen och om de per-
soner med vilka han där sammanträffat.

dhm Fjögren
Lundberg

KUNGL.

SVENSKA BESKICKNINGEN

✓ röd lapp Jul. 22/5
766/P 2 Eu I

Budapest den 20 maj 1952.

Personligt.

Strängt förtroligt.

Hemlig.

Engfeldt/Rtz

Sthlm. den 3.6.52.

Överh. f.k. till Komm.

Danielsson, Sthlm.

u/ S. Engfeldt

l:e sekr.

DM

Broder,

12/6

52

I enlighet med vår muntliga överenskommelse, har jag frågat herr Bentsur, hur man lämpligast borde bära sig åt för att söka få kontakt med Stefan Carl i Cluj i Rumänien. Min interlokutör meddelade att för kort tid sedan en ny israelitisk chargé d'affaires utnämnts i Rumänien som är broder till pressattachén vid härvarande israelitiska beskickning. Den sistnämnde, herr Walter, som jag personligen känner såsom en klok och intelligent man, avreser om cirka en vecka till Bukarest för att besöka brodern, och skulle då kunna på ort och ställe undersöka möjligheten att åvåga-bringa den önskade kontakten.

Herr Walter kommer att i morgon sätta sig i förbindelse med mig för att erhålla närmare orientering och anvisningar.

*Ingemar
Lundberg*

Utrikesrådet D a h l m a n,
Utrikesdepartementet.

Moskva den 26 maj 1952.

Nr 485

1 bil.

HP 1

Strängt förtroligt.

samtal med herr Zorin om
R. Wallenberg-affären och
de svensk-sovjetiska för-
bindelserna.

Handwritten: 26.5.52, H. S. S. 1.8.
Herr Minister,

./.

Vid överlämnandet idag av här i genomslag bifogade
ryska översättning till den note i Raoul Wallenberg-affä-
ren som Eders Excellens den 23 innevarande månad till-
ställde herr Rodionov förklarade jag att svenska veder-
börande på dylikt sätt önskat särskilt undertryka den
vikt man tillmätte ifrågavarande framställning - jag vore
angelägen betona detta för att förebygga varje möjlighet
till missförstånd beträffande herr Rodionovs personliga
ställning hemma. Sedan herr Zorin ögnat igenom noten för-
klarade han att, oaktat sovjetiska vederbörande nyligen
avlåtit svar i ärendet, skulle man, sedan svenska veder-
börande återkommit därtill, underkasta detsamma förnyad
prövning.

Sedan den närvarande tolken härafter översatt det
muntliga uttalande Eders Excellens samtidigt gjort till
den sovjetiske ambassadören utspann sig ett trekvarts-
timmes delvis mycket animerat samtal.

Vice utrikesministern gick i enlighet med den bol-

Hans Excellens
Herr Osten Undén
Minister för Utrikes Ärendena
etc., etc., etc.

dessas de svenska myndigheternas göranden och låtanden.

Å min sida genmälde jag härtill, att svenska vederbörande ingalunda hade någon önskan att försämma förhållandet till Sovjetunionen - tvärtom önskade man goda och normala förbindelser med detta som med andra länder. Det sätt ver på affären Wallenberg nu upptagits lämnade bevis härpå.

Herr Zorins beskyllningar mot svenska myndigheter att stå bakom något slags kampanj mot Sovjetunionen tillbakavisade jag på det bestämdaste. En annan sak vore att man hemma allmänt kände sig upprörd och oroad över vad som framkommit i de allvarliga spionerihistorierna. Såsom jag redan tidigare sagt herr Zorin hade dessa medfört en stark belastning av våra förbindelser och medfört ogynnsamma följder på olika områden. Då herr Zorin tydligen icke förstått huru allvarlig denna sak vore ville jag nämna att en person i mycket framskjuten ställning och med stor möjlighet att inifrån bedöma den politiska utvecklingen i vårt land nyligen sagt mig att det uppdagade spioneriet ifråga om psykologiska återverkningar kunde jämföras med en storpolitisk kris. Det vore f.ö. ingalunda anmärkningsvärt att ett litet folk som det svenska vilket önskade leva i god vänska med sina stora grannar, kraftigt reagerade när det konstaterades att dylik illegal underrättelsetjänst pågått inom dess gränser. Såge man tillbaka på vårt lands senaste historia kunde man f.ö. fastställa att få saker varit ägnade att i så hög grad oroa folkmeningen som just stormaktsspioneri. Under sådana förhållanden vore det icke

shevistiska taktiken omedelbart till motattack och gjorde först gällande att svenska vederbörande tydligen eftersträvade en försämring av de svensk-sovjetiska förbindelserna. Till belägg härför åberopade han den svenska pressens skrivelser mot Sovjetunionen, vilka han betecknade såsom en medveten, av myndigheterna ledd kampanj. Att utrikesdepartementet i vissa fall stöde bakom densamma, därom hade sovjetambassaden erhållit säkra informationer. Huru vore det f.ö. i annat fall möjligt för tidningarna att lämna upplysningar, varöver endast svenska myndigheter förfogade? Som ytterligare belägg på svenska vederbörandes ovänliga inställning, enkennerligen till ambassaden, anförde herr Zorin de angrepp som förekommit mot densamma utan att tillfredsställande åtgärder träffats för att fastställa vem som anställt ifrågavarande åverkan. Å svensk sida borde man observera, att trots att dessa intermezzon haft en delvis provokatorisk karaktär, intet därom publicerats i sovjetpressen.

På tal om det påstådda spionaget ville v. utrikesministern nämna att sovjetmyndigheterna hade i sin hand fullständiga uppgifter om svenskt, mot Sovjet riktat spioneri, vilka man hittills icke offentliggjort. Fortsatte kampanjen i Sverige nödgades man likväl publicera desamma.

I slutet av sin långa requisiatoire, vars detaljer äro alltför väl kända hemma för att här behöva upprepas, förklarade herr Zorin att sovjetregeringen, som önskade goda förbindelser med Sverige, icke kunde förstå varför svenska vederbörande eftersträvade en försämring därav. Han hade här sedan redan någon tid sport sig ved som låge bakom

Maskra 485, 26.5.52

(Samtal med Zorn om
R.W-affären o. de svensk-
sovjetska förbindelserna)

3.4.57 lämnad
till h. Nystrom J. Åker

heller ägnat förvåna om svensk press sökte att hålla allmänheten noggrannt informerad rörande utvecklingen av de olika spioneriaffärerna samt gäve till känna sin förtrytelse och oro i anledning därav. Var pressen hämtade sina uppgifter kunde jag icke säga, och detta vore f.ö. icke av betydelse ur den synpunkt herr Zorin tycktes tro. I de fall där polisrapporter föreläge resp. där domstolsförhandlingar påginge erhöles tidningarna givetvis material från offentligt håll. Men ofta hade pressen, så vitt jag förstode, skaffat sig sina upplysningar genom egna forskning-
ar. Vad som hittills rättsligt fastställts vore att en av de svenska spionerna haft förbindelse med sovjetambassaden. I detta fall hade dom redan fallit och fakta vore därför slutgiltigt etablerade. De f.n. mest aktuella fallen däremot vore så vitt jag visste alltjämt föremål för polisens undersökning. Jag saknade därför förutsättning att yttra mig därom. Att utrikesdepartementet skulle gjort några uttalanden i dessa senare hade jag icke reda på - däremot visste jag att utrikesminister Undén nyligen i riksdagen förklarat sig icke kunna säga något därom eftersom polisrapport då ännu icke ingått till Utrikesdepartementet.

Vad herr Zorins beskyllning för svenskt spioneri mot Sovjet beträffade kunde jag på hedersord försäkra honom om att jag intet kände till något sådant.

Till hans kritik av de svenska myndigheternas behandling av de intermezzon som ägt rum i Stockholm och vari sovjetambassaden implicerats sade jag att de i och för sig vore mycket beklagliga - något som även från officiellt håll framförts till ambassaden. Efter en redogörelse för

de mått och steg som från svensk sida träffats till skydd för denna beskickning förklarade jag att dessa måste anses helt tillfredsställande.

Herr Zorin insköt här att enligt hans mening så icke vore fellet. Jag skulle vilja se, sade han, vad svensk press skulle säga om svenska beskickningen här behandlades på enahanda sätt. Dessutom påtalade han den allmänna atmosfär till versuppkomst svenska vederbörande bidragit och vari dylika övergrepp bleve förklarliga. Han hävdade även att en liknande agitation som bedrivits i ett annat grannland - fellet Danielsson - visat sig vara rena bluffen. I Norge som tillhörde Atlantpakten vore sådant lätt att förstå men i Sverige, som sade sig icke vara anslutet därtill, vore det obegripligt vilka syften som låge bakom. V. utrikesministern återupprepade härefter sina beskyllningar för delaktighet från myndigheternas sida i den påstådda kampanjen och sade att det givetvis vore svenska regeringens sak om den önskade försämma förbindelserna med Sovjetunionen.

Efter att, till svar å hans kritik av vår behandling av sovjetambassaden i Sverige, ha anmärkt att så vitt jag visste man från dess sida förklarat sig icke önska särskild polisbevakning underströk jag ^{att/}orsaken till den stämning som f.n. råder hemma ingalunda vore att söka i något slags kampanj utan i de redan fastställda förbindelserna mellan svenska spioner och sovjetambassaden. Tidningarnas sätt att skriva vore blott uttryck för deras och folkets reaktion inför dessa spioneriaffärer. I avseende å dessa måste man givetvis - såsom jag också inledningsvis gjort - skilja

av domstol redan dömda fall från sådana där undersökning alltjämt påginge. Det av herr Zorin åberopade norska fallet tillhörde den senare kategorien. Samtidigt tillbakavisade jag ånyo herr Zorins tal om medverkan från de svenska myndigheternas sida i något slags kampanj mot Sovjetunionen. Att svenska regeringen önskade goda förbindelser med Sovjetunionen framgick ^{som sagt/} bland annat av det sätt, varpå den lagt upp sin framställning i Wallenbergaffären. I sådant hänseende riktade jag särskilt uppmärksamheten på Eders Excellens muntliga uttalande inatt. Här hade sovjetregeringen ett gott tillfälle att bidraga till icke blott att undvika en ytterligare försäkring av våra förbindelser utan även till ett lugnande av opinionen.

Herr Zorin genmälde på tal om kampanjen att fakta äro fakta och att de tala sitt tydliga språk. Vad Wallenbergaffären beträffar hade denna gamla historia från 1945 intet samband med den nuvarande situationen. Härtill svarade jag att man måste vara fullt säker om sina fakta innan man söker dem gällande. I förevarande fall vore vaktat uppenbara - spioneri hade bedrivits i Sverige för sovjetisk räkning. Vad det av herr Zorin förnekade sambandet anginge ville jag ånyo erinra om att ett sådant föreläge i det att en tillfredsställande lösning av den av oss nu åter upptagna saken skulle i gynnsam riktning påverka allmänna meningen i Sverige, medan opinionen komme att ytterligare skärpas därest motsatsen bleve fallet.

Semtalet slutade med att herr Zorin härafter reste sig och kyligt tog avsked.

u/Sohlman

В вербальной ноте от 11-го февраля 1952 года, переданной Министром Иностранных Дел Унденом Послу Советского Союза Родионову, Шведское Правительство попросило, чтобы Правительство Советского Союза приняло все необходимые меры для скорого возвращения в Швецию Рауля Валленберга. Кроме того, Шведское Правительство в своей ноте подчеркнуло, что оно придает большое значение этому делу.

Как выходит из упомянутой ноты, после получения переданного в августе 1947 года ответа Правительства Советского Союза, шведские власти не хотели исключить возможность, учитывая послевоенные условия, что Валленберг мог бы находиться в пределах Советского Союза без того, чтобы было возможным установить его местопребывание и его личность. Результатом тщательных исследований шведских властей оказалось, что имеется теперь ряд показаний, подтверждающих, что Валленберг с 1945 года находился в тюремном заключении в Московском районе, временами в Лефортовской тюрьме.

В течение своего разговора от 11-го февраля с Послом Советского Союза в связи с вручением ноты, Министр Иностранных Дел Унден указал, между прочим, что он лично ознакомился с важнейшей частью данного материала, и что он не может сомневаться в его доказательности. Министр Иностранных Дел также попросил Посла специально довести до сведения Министра Иностранных Дел Вышинского сделанное в ноте вышеупомянутое утверждение о том значении, которое Шведское Правительство придает этому делу.

Поэтому, с удивлением Шведское Правительство приняло ответ Посольства Советского Союза от 16-го апреля 1952 года в котором указывается, что компетентные советские органы не располагают никакими дополнительными данными о судьбе Рауля Валленберга сверх того, что уже сообщалось в письме тогдашнего Заместителя Министра Иностранных Дел А.Я. Вышинского Посланнику Сульману от 18-го августа 1947 года. Согласно этому письму, судьба Валленберга не известна советским властям.

Что касается, в особенности, вопроса об исчезновении Валленберга в начале 1945 года в Будапеште, не подлежит никакому сомнению, что он находился в руках советских властей. В связи со взятием Будапешта советской армией и ближайшие месяцы после этого, некоторые из членов шведской миссии и другие лица вызывались на допрос советскими инстанциями. Эти допросы показали, что соответствующие советские органы считали, что у них имелся известный материал, будто показывавший, что Валленберг во время своей службы при шведской миссии в Будапеште выдавал фальшивые паспорта и другие легитимационные документы в пользу людей близких к тогдашнему венгерскому режиму, и что он подозревался в нелегальной разведочной деятельности. Шведское Правительство хочет самым настоятельным образом подчеркнуть, что подобные подозрения насчет Валленберга должны считаться ничем не обоснованными. Если паспорта и другие легитимационные документы в некоторых случаях были найдены в ненадлежащих руках, то в этом нельзя обвинить Валленберга, а объясняются такие случаи похищениями или подделками, совершенными другими лицами в связи с хаотическим положением, господствующим в Будапеште во время осады города советской армией. Старания Валленберга имели целью помочь жестоко угнетенному и преследованному тогдашними венгерскими властями еврейскому населению и другим преследованным по политическим причинам.

Ссылаясь на те данные относительно задерживания Валленберга в Советском Союзе, которые имеются в распоряжении Шведского Правительства, это Правительство желает обратиться к Правительству Советского Союза с вопросом, будет ли Оно готово - в случае если Ему предоставится возможность ознакомиться с теми данными относительно судьбы Валленберга после 1945 года, которые являются результатом тщательных исследований шведских властей - предпринять те исследования, которым дадут повод упомянутые данные ?

В заключение, Шведское Правительство еще раз подчеркивает, что оно придает большое значение удовлетворительному раз - решению этого вопроса.

Стокгольм, 23-го мая 1952 года.

Engfeldt/rtz

röd lapp ✓

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM 19		
Stockholm den 29 maj 1952.		
Personligt och strängt förtroligt.		
N:o	138	BIL.
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu ^I

Broder,

Endast en rad i anledning av Ditt handbrev den 13 maj för att säga, att ytterligare efterforskningar av Titus icke synas motiverade med hänsyn till det negativa resultatet av hittillsvarande undersökningar.

u/ Sven Dahlman

Envoyén C r o n e b o r g ,
A n k a r a .

EXP. 4/6 Pz